

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
Φιλοσοφική Σχολή
ΤΜΗΜΑ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ ΚΑΙ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ

Π.Μ.Σ. Ελληνογαλλικές σπουδές
στη λογοτεχνία, τον πολιτισμό και τη μετάφραση
Κατεύθυνση: Μετάφρασης

Διπλωματική εργασία
για την απόκτηση Μεταπτυχιακού Διπλώματος Σπουδών

Οι μεταφράσεις έργων σύγχρονων Γάλλων φιλοσόφων και οι ελληνικές εκδόσεις τους
από το 1975 έως το 2022

Βαρσάμου Μαρία Αγγελική

Τριμελής Συμβουλευτική Επιτροπή:
Ανδρομάχη-Βιργινία Πανταζάρα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια (επιβλέπουσα)
Μαρία Παπαδήμα, Καθηγήτρια
Ελένη Τζιάφα, Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Αθήνα, Σεπτέμβριος 2023

Δηλώνω υπεύθυνα ότι η διπλωματική εργασία είναι εξ ολοκλήρου δικό μου έργο και κανένα μέρος της δεν είναι αντιγραμμένο από έντυπες ή ηλεκτρονικές πηγές, μετάφραση από ξενόγλωσσες πηγές και αναπαραγωγή από εργασίες άλλων ερευνητών ή φοιτητών. Όπου έχω βασιστεί σε ιδέες ή κείμενα άλλων, έχω προσπαθήσει με όλες μου τις δυνάμεις να το προσδιορίσω σαφώς μέσα από την καλή χρήση αναφορών ακολουθώντας την ακαδημαϊκή δεοντολογία.

Υπογραφή

Μαρία-Αγγελική Βαρσάμου

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Για την ολοκλήρωση της διπλωματικής μου εργασίας, θα ήθελα να ευχαριστήσω αρχικά όλες μου τις καθηγήτριες που με βοήθησαν παρέχοντάς μου τις απαραίτητες γνώσεις με σκοπό να ολοκληρώσω τις μεταπτυχιακές μου σπουδές. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω ονομαστικά τις τρεις επιβλέπουσες της παρούσας εργασίας, τις καθηγήτριες Πανταζάρα Μαβίνα, Παπαδήμα Μαρία και Τζιάφα Ελένη, για την καθοδήγηση και τη βοήθεια που μου προσέφεραν, καθώς και την υπομονή που έδειξαν καθόλη τη περίοδο σύνταξης της διπλωματικής.

Βέβαια, η παρούσα εργασία δεν θα μπορούσε να ολοκληρωθεί χωρίς τη βοήθεια της οικογένειάς μου και των πολύ στενών μου φίλων. Θα ήθελα να ευχαριστήσω λοιπόν τους γονείς μου Γιάννα και Γιώργο, οι οποίοι στάθηκαν δίπλα μου όλα τα χρόνια των σπουδών μου και με στήριξαν από τη πρώτη στιγμή και τον αδερφό μου Γιάννη, ο οποίος πέρα από τη στήριξη, με βοήθησε και στα τεχνικά μέρη της παρούσας εργασίας. Θα ήθελα επίσης να ευχαριστήσω τον σύντροφό μου Γιώργο, που προσπάθησε κι αυτός από μεριάς του με τους δικούς του τρόπους να βοηθήσει. Τέλος, ευχαριστώ τις πολύ στενές μου φίλες Κωνσταντίνα, Μάγδα, Σοφία και Άννα-Μαρία, που αφιέρωσαν μέρος του προσωπικού τους χρόνου για να με βοηθήσουν στο ερευνητικό κομμάτι.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ	4
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	9
1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	10
1.1. Το κειμενικό είδος του δοκιμίου στις ανθρωπιστικές επιστήμες.....	10
<i>1.1.1 Θεματικές και είδη του δοκιμίου</i>	<i>14</i>
<i>1.1.2 Δομή και σύνθεση</i>	<i>16</i>
<i>1.1.3 Γλώσσα και ύφος</i>	<i>18</i>
1.2. Χαρακτηριστικά και δυσκολίες της μετάφρασης των ανθρωπιστικών επιστημών στα ελληνικά	21
<i>1.2.1. Δυσκολίες του είδους</i>	<i>21</i>
<i>1.2.2. Απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες του μεταφραστή</i>	<i>25</i>
1.3. Νεότερη φιλοσοφία και σύγχρονη γαλλική φιλοσοφική σκέψη.....	28
<i>1.3.1. Νεότερη φιλοσοφία</i>	<i>29</i>
<i>1.3.2. Η σύγχρονη γαλλική φιλοσοφική σκέψη</i>	<i>30</i>
2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	33
2.1. Σκοπός της έρευνας.....	33
2.2. Προφίλ εξεταζόμενων συγγραφέων.....	34
3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ.....	41
3.1. Οι συγγραφείς.....	41
<i>3.1.1. Αριθμός έργων ανά συγγραφέα</i>	<i>41</i>
<i>3.1.2. Αριθμός μεταφραστών ανά συγγραφέα</i>	<i>43</i>
<i>3.1.3. Αριθμός συλλογικών έργων</i>	<i>45</i>
3.2. Οι μεταφραστές.....	47
<i>3.2.1. Αριθμός μεταφράσεων ανά μεταφραστή</i>	<i>47</i>
<i>3.2.2. Αριθμός συλλογικών μεταφράσεων</i>	<i>48</i>
<i>3.2.3. Αναλογία μεταφραστών/μεταφραστριών.....</i>	<i>52</i>
<i>3.2.4. Ειδίκευση μεταφραστή σε συγκεκριμένο συγγραφέα</i>	<i>55</i>
3.3. Αριθμός μεταφράσεων ανά εκδοτικό οίκο.....	57
3.4. Αριθμός μεταφράσεων ανά πενταετία	58

4. ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑΓΟΡΑ	60
4.1. Ο ρόλος των εκδοτών.....	60
4.1.1. <i>Κριτήρια επιλογής έργων.....</i>	<i>61</i>
4.1.2 <i>Επιδότησεις από ελληνικούς και ξένους φορείς.....</i>	<i>61</i>
4.1.3 <i>Δυσκολίες πριν και κατά την έκδοση</i>	<i>62</i>
4.2. Η πρόσληψη συγκεκριμένων συγγραφέων στην Ελλάδα	64
5. ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ.....	75
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΑΝΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΟΙΚΟ.....	81
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ	84
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	101
ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ:	101
RÉSUMÉ	101
MOTS CLÉS.....	101

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το δοκίμιο, και πιο συγκεκριμένα το φιλοσοφικό δοκίμιο, γνωρίζει μία αύξηση στη σύγχρονη εποχή. Τόσο στην Ευρώπη όσο και στον υπόλοιπο κόσμο, διάφορα πολιτικά αλλά και κοινωνικά δρώμενα προκαλούν το ενδιαφέρον των πολιτών, δημιουργώντας τους ερωτήματα και απορίες φιλοσοφικού και κοινωνικού περιεχομένου.

Στα ερωτήματα αυτά καλούνται να δώσουν απαντήσεις διάφοροι συγγραφείς και μελετητές ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών, οι οποίοι, ο καθένας βέβαια με τον δικό του προσωπικό στοχασμό, παρουσιάζουν τα γεγονότα και τις σκέψεις τους από διάφορες οπτικές γωνίες. Αυτό οδηγεί στη δημοσίευση μίας πληθώρας φιλοσοφικών κειμένων, των οποίων αρκετές φορές ο αντίκτυπος περνά εκτός των συνόρων της εκάστοτε χώρας. Για την επίτευξη αυτής της εξάπλωσης της γνώσης προς όλους, είναι απαραίτητο να προηγηθεί η μετάφραση του φιλοσοφικού λόγου από τη γλώσσα του πρωτοτύπου προς άλλες γλώσσες.

Στην περίπτωση της Ελλάδας, παρατηρείται μία θετική υποδοχή για τα έργα των Γάλλων φιλοσόφων. Αυτή η τάση θα μπορούσε να δικαιολογηθεί από τις μακροχρόνιες πολιτισμικές και πνευματικές σχέσεις μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας. Παρατηρείται λοιπόν όχι γενικά μία προτίμηση για όλους τους Γάλλους συγγραφείς δοκιμίων, αλλά για συγκεκριμένα ονόματα, των οποίων η επιλογή έχει επηρεαστεί από εξωτερικούς παράγοντες, οι οποίοι θα αναλυθούν στην παρούσα έρευνα.

Στόχος της παρούσας έρευνας είναι η αποδελτίωση, καταγραφή και ποσοτική ανάλυση των εκδόσεων της περιόδου 1975-2022 (τα αποτελέσματα που θα προκύψουν αφορούν τους συγγραφείς, μεταφραστές και εκδότες των υπό μελέτη τίτλων και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται). Μέσω της ανάλυσης των αποτελεσμάτων θα γίνει προσπάθεια απάντησης των εξής ερευνητικών ερωτημάτων: 1) Ποιοι Γάλλοι φιλόσοφοι είναι οι πιο δημοφιλείς στο ελληνικό κοινό κατά τη περίοδο αυτή; 2) Ποια η θέση της γαλλική σκέψης στην Ελλάδα; και 3) Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν τις εκδόσεις;

1. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1.1. Το κειμενικό είδος του δοκιμίου στις ανθρωπιστικές επιστήμες

Παρ' όλα τα χρόνια που έχουν περάσει από την πρώτη εμφάνιση του όρου «δοκίμιο» -ο όρος πρωτοεμφανίστηκε το 1580, όταν ο Montaigne δημοσίευσε μία συλλογή παρατηρήσεων και στοχασμών με τίτλο *Essais*, μέσω των οποίων εισήγαγε για πρώτη φορά το «εγώ» ως το υποκείμενο που αφηγείται (Δημητρούλια & Κεντρωτής, 2015:1)-, είναι δύσκολο να καταταχθεί σε μία συγκεκριμένη κατηγορία κειμενικού είδους. Ο Lane Kauffmann (1988:66) θεωρεί ότι βρίσκεται ενδιάμεσα της λογοτεχνίας και της φιλοσοφίας, ενώ οι Δημητρούλια και Κεντρωτής (2015: 1) το κατατάσσουν στη λογοτεχνία. Οι ποικίλες μορφές, θεματικές και συνθέσεις του οδηγούν σε μία ασυμφωνία ως προς τον ορισμό. Η ύπαρξη διαφόρων παραγόντων, εξωτερικών και εσωτερικών, από τον τρόπο με τον οποίο ο συγγραφέας παρουσιάζει τη σκέψη του (σύνθεση), μέχρι και την έκταση την οποία θα λάβει το έργο, δημιουργούν ακόμη περισσότερες δυσκολίες ως προς την οριοθέτηση του είδους. Οι Glaudes και Louette (2011:5) υποστηρίζουν πως το είδος του δοκιμίου δεν έχει όρια (*sans contours*), και για αυτό τον λόγο το χαρακτηρίζουν ως ανοιχτό είδος (*forme ouverte*). Άνθρωποι των γραμμάτων, όπως ο Ευάγγελος Παπανούτσος (1981), έχουν εκφράσει τη δυσκολία τους ως προς τον ορισμό, αναφέροντας συγκεκριμένα ότι «ούτε εμείς που το διαβάζουμε έχουμε ξεκαθαρίσει μέσα μας τη φύση και τα όρια αυτού του λογοτεχνικού είδους».

Με μία πρώτη εκτίμηση, λαμβάνοντας υπόψη τη μορφή και το περιεχόμενο, θα μπορούσε κανείς να πει ότι το δοκίμιο είναι «σαν μία έκθεση σε πεζό λόγο, συνήθως χωρίς μεγάλο μήκος, με καθορισμένο θέμα, που αποτελεί μία απόπειρα ελεύθερης διαπραγμάτευσης του θέματος αυτού» (Δρακόπουλος & Ρώμας, 1990: 9).

Πολλοί μελετητές έχουν προσπαθήσει να δώσουν τον δικό τους ορισμό και να αναδείξουν τους δικούς τους προβληματισμούς αναφορικά με το είδος, μεταξύ αυτών ο

Ευάγγελος Παπανούτσος και ο Θανάσης Νάκας. Παραθέτονται κάποιοι από τους ορισμούς και τις απόψεις τους :

Ποιος άραγε έκανε την ελληνική μετάφραση: “δοκίμιο”; Η λέξη είναι επιτυχημένη, όπως και η πρωτογενής γαλλική: *essai*. Στη σκέψη των δοκιμών συγγραφέων που τη χρησιμοποιούσαν σημαίνει: ένα γρήγορα γραμμένο, ευπρόσιτο στο πλατύ κοινό κείμενο, που αποτελεί μία απόπειρα να προσεγγίσει κανείς σε αρκετό βαθμό ένα θέμα κριτικής, επιστήμης, τέχνης, ηθών, κ.λ.π. με γνώσεις, καλλιέπεια, χωρίς όμως να το εξαντλεί, γιατί τούτο θα απαιτούσε συστηματική και διεξοδική διερεύνηση, επομένως μια πολυσέλιδη πραγματεία. (Παπανούτσος, 1981)

Διαφέρουν, βέβαια, εκτός από την έκταση (το δοκίμιο είναι ένα είδος με μικρή, κατά κανόνα, έως μέση έκταση) και ως προς το κοινό στο οποίο απευθύνεται (της πραγματείας είναι πιο ειδικό, κι αυτός είναι ο λόγος που συστηματικοί φιλόσοφοι ή και επιστήμονες καταφεύγουν συχνά στο δοκίμιο, όταν θέλουν να εκλαϊκεύσουν ή να δώσουν μεγάλη δημοσιότητα στις ιδέες τους ή στα πορίσματά τους). Το δοκίμιο προϋποθέτει μεγαλύτερη συμμετοχή του αναγνώστη, θέτει σε κίνηση τόσο τη σκέψη όσο και τη φαντασία του, απευθύνεται τόσο στη νόηση όσο και στο συναισθηματικό του κόσμο, επιζητεί όχι μόνο να τον πληροφορήσει, αλλά και να τον συγκινήσει και να τον τέρψει. Το δοκίμιο απευθύνεται όχι μόνο στις γνώσεις (τη μόρφωση) αλλά και στην καλαισθησία και το γούστο του αναγνώστη. Αν η πραγματεία ή η μελέτη τον μορφώνει, το δοκίμιο τον καλλιεργεί. (Νάκας στο *Διαβάζω*, 1985:8)

Ο Γιώργος Θεοτοκάς και ο Γιάννης Δάλλας προσέφεραν επίσης τις δικές τους απόψεις αναφορικά με το δοκίμιο, αναφέροντας ότι το δοκίμιο «πρέπει να εκφράζει ένα ύφος, μια εσωτερική ζωή, μια ευαισθησία, μια προσωπική στάση απέναντι στα πράγματα, μια ατομικότητα» (Θεοτοκάς, 1961:319) και πως «δεν είναι ελεύθερη ούτε ξηρή πραγματεία. Είναι, το ξανατονίζω, δημιουργικός στοχασμός» (Συνέντευξη του Γιάννη Δάλλα στο περιοδικό *Διαβάζω*, Πλάκας, 1985:50).

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, θα μπορούσε να προκύψει η άποψη ότι υπάρχει μία ασάφεια από όλους τους ως προς τη διευκρίνιση του είδους, όπως άλλωστε δηλώνουν και οι Glaudes και Louette (2011:9) αναφέροντας πως η πολυσημία του όρου «δοκίμιο» είναι τρομερή (*redoutable*). Προσπαθώντας και οι ίδιοι να ορίσουν το είδος, μετά από εκτενή έρευνα που πραγματοποίησαν με κείμενα που δημοσιεύθηκαν κατά την περίοδο 1996-2010, κατέληξαν ότι δοκίμιο είναι «μια μη λειτουργική, υποκειμενική πρόζα, με επιχειρηματολογικό στόχο, αλλά με αντιμεθοδική σύνθεση, όπου το ύφος είναι ήδη από μόνο του μια πρακτική σκέψης»¹ (Glaudes & Louette, 2011:10) . Ο καθένας τους προσπαθεί

¹ Στο εξής τα ξενόγλωσσα παραθέματα τα οποία δεν διαθέτουν δημοσιευμένη μετάφραση σε ελληνική έκδοση, θα τα μεταφράζουμε εμείς εντός του κυρίως κειμένου μας και το πρωτότυπο παράθεμα θα παρουσιάζεται ως υποσημείωση. «une prose non fonctionnelle, subjective, à visée argumentative, mais à composition antiméthodique, où le style est déjà en lui-même une pratique de pensée»

να επικεντρωθεί σε διάφορα γνωρίσματα του δοκιμίου, με σκοπό στο τέλος να συντεθεί ένας ορισμός, ο οποίος να πλησιάζει όσο το δυνατόν περισσότερο την πραγματικότητα του δοκιμίου. Και οι τρεις τους, με τους δύο εξ αυτών (Ευάγγελος Παπανούτσος και Θανάσης Νάκας) να αναφέρονται ελάχιστα στη δομή και στην εμφάνιση, εστιάζουν στο περιεχόμενο του δοκιμίου ως κειμένου, δίνοντας όμως έμφαση σε άλλα στοιχεία, όπως τη θεματολογία, καθώς και την πληροφοριακή και εκφραστική του φύση. Το μόνο το οποίο μπορεί να εκφραστεί με σιγουριά είναι ότι το φιλοσοφικό δοκίμιο έχει υποκειμενικό χαρακτήρα καθώς πρόκειται για την προσωπική άποψη του συγγραφέα πάνω στο θέμα το οποίο πραγματεύεται.

Παρατηρείται ότι σε όλους τους ορισμούς που εντοπίστηκαν προηγουμένως υπάρχει μία συμφωνία ως προς το φιλοσοφικό του χαρακτήρα. Σύμφωνα με τον Lane Kauffmann (1988:68) η ιδιότητα του δοκιμίου να ισορροπεί μεταξύ λογοτεχνίας και φιλοσοφίας, τέχνης και επιστήμης και παράλληλα να διατηρεί τις αντιφάσεις της φαντασίας και της λογικής το καθιστά ως το ιδανικότερο είδος για διεπιστημονική έρευνα και συγγραφή.

Ο Δημήτρης Ν. Μαρωνίτης, φιλόλογος και κριτικός λογοτεχνίας, αναφέρθηκε το 1984 στις «4 εντολές», οι οποίες ορίζουν κατά βάση ένα δοκίμιο. Θα μπορούσε να ειπωθεί ότι είναι ο πιο περιεκτικός ορισμός, τόσο ως προς τη δομή όσο και ως προς το περιεχόμενο του δοκιμίου (Μαρωνίτης 1984 στο Δρακόπουλος & Ρώμας, 1990: 35-36).:

- 1) Το δοκίμιο ως τυπικά διανοούμενος λόγος είναι προπάντων τύπος διάμεσος και διαμεσολαβητικός. Διαμεσολαβεί μεταξύ θεωρίας και πράξης, ιστορίας και επικαιρότητας, οξύνοιας και ευαισθησίας, νηφαλιότητας και εμπάθειας, επιστήμης και πολιτικής. Διασυνδέει τους ολίγους με τους πολλούς, τους εμπειρότερους με τους άπειρους, τους ώριμους με τους νέους και πιο πέρα τη γνώση με την άγνοια, το καλό με το κακό. Αυτή η διάμεση και διαμεσολαβητική ταυτότητα του δοκιμιακού λόγου δεν προδίδει συμβατική τακτική. Κάθε άλλο. Το δοκίμιο ως διανοούμενος λόγος, ακριβώς επειδή κινείται στο διάμεσο ακάλυπτο χώρο, δεν έχει δική του στεγαστική ασφάλεια. Είναι συνεχώς εκτεθειμένο και μονίμως ευάλωτο.
- 2) Το δοκίμιο διακρίνεται καταρχήν για τη μέση του έκταση, καθώς είναι μικρότερο από ό,τι συνήθως ονομάζουμε μελέτη και εκτενέστερο από ό,τι κατά κανόνα τιτλοφορείται άρθρο. Ο δοκιμιακός εξάλλου λόγος δεν είναι εξ ολοκλήρου αυθόρμητη έκφραση ούτε όμως ψυχρά προετοιμασμένη. Διακρίνεται δηλαδή τόσο από την εκ περιουσίας συντασσόμενη γραφή όσο και από την επιστημονική διατριβή.
- 3) Το δοκίμιο, στην ακαδημαϊκή του τουλάχιστον εκδοχή, βρίσκεται στο διάμεσο της λογοτεχνίας και της πληροφορίας. Η σύνταξή του είναι λιγότερο ελεύθερη αλλά πιο προσωπική από εκείνη της πληροφοριακής ανακοίνωσης.
- 4) Τέλος, το δοκίμιο είναι κατά βάση λόγος διδακτικός, καθώς δεν επικαλείται την ανιδιοτέλεια της τέχνης αλλά ούτε και την ουδετερότητα της επιστήμης. Αν δεν κινδύνευα να παρεξηγηθώ, θα έλεγα ότι η δοκιμιακή έκφραση είναι κατεξοχήν παράδειγμα ιδεολογικής ομολογίας για θέματα και προβλήματα επίμαχα και ριψοκίνδυνα.

Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν, πως ο Μαρωνίτης απέσπασε και εξέθεσε επιτυχώς τα στοιχεία τα οποία ανήκουν στο δοκιμιακό είδος, παρέχοντας έναν ορισμό όσο το δυνατόν πιο πλήρη και συμπεριληπτικό. Μέσα σε 4 μόνο «εντολές» κατόρθωσε και παρουσίασε την ευρεία του θεματική, την έκταση, τη θέση του μεταξύ των κειμενικών ειδών και το είδος του λόγου που συναντάμε μέσα σε αυτό.

Υπάρχουν και ξένοι μελετητές που έδωσαν τις δικές τους απόψεις ως προς τα γνωρίσματα του δοκιμίου, όπως ο Marc Lits (Δημητρούλια & Κεντρωτή, 2015:2-3):

α. Κατά τον Marc Lits (1994), υπάρχουν πέντε γνωρίσματα του δοκιμίου που μας επιτρέπουν να το ταυτοποιούμε: είναι έκφραση ενός υποκειμένου που απευθύνεται σε έναν αναγνώστη, για να προτείνει μια στοχαστική ανάλυση με λιγότερο ή περισσότερο αυτοβιογραφικά στοιχεία, αφού πρόκειται για λόγο προσωπικό, αλλά χωρίς να είναι τυπική αυτοβιογραφία. Παράλληλα, δεν είναι ειδική επιστημονική μελέτη, καθώς ο δοκιμογράφος καταπιάνεται με πολλούς τομείς του επιστητού, συχνά και εκτός της όποιας ειδίκευσης του.

β. Έχει πρόθεση πειστική, αποδεικτική και τοποθετείται ως εκ τούτου ανάμεσα στη φιλοσοφία και τη λογοτεχνία, όπως άλλωστε δείχνει ο πρώτος διδάξας Montaigne.

γ. Θέτει ερωτήματα, αλλά δεν τα απαντά ολοκληρωμένα, μάλλον προτείνει μία συζήτηση, καλεί τον αναγνώστη σε διάλογο. Προσεγγίζει το θέμα από διάφορες σκοπιές. Συνήθως το θέμα του είναι στην ουσία του υπαρξιακού, αφού όπως λέει και ο Lukacs και παραθέτει ο Lits, το δοκίμιο δίνει μορφή στα μεγάλα ερωτήματα της ζωής: αγάπη, θάνατο, δικαίωση της υπαρξης, εξουσία, άλλος, συμβίωση στην κοινωνία...

Αν και όχι τόσο περιεκτικά όσο οι 4 εντολές του Μαρωνίτη, τα 5 γνωρίσματα του Lits, σε συνδυασμό με τις 4 εντολές του Μαρωνίτη θα μπορούσαν να διευκολύνουν τον αναγνώστη να συντάξει μία ακόμη πιο πλήρη εικόνα του δοκιμίου, έτσι ώστε να βρίσκεται σε θέση να το αναγνωρίζει όταν το αντικρίζει, με βάση τα εξωτερικά του αλλά και τα εσωτερικά του χαρακτηριστικά.

Όπως αναφέρει και ο Rippon (2008:1), οι φιλόσοφοι μπορεί να μη συμφωνούν μεταξύ τους ως προς το ποια είναι τα κατάλληλα φιλοσοφικά ερωτήματα και ποιες είναι οι πλέον κατάλληλες μέθοδοι απάντησής τους, αλλά συμφωνούν ότι η απλή έκφραση μιας προσωπικής άποψης πάνω σε κάποιο αμφιλεγόμενο θέμα δεν είναι φιλοσοφία. Σύμφωνα με τους ίδιους, ο κάθε φιλόσοφος θα πρέπει πρώτα να έχει κάνει ο ίδιος σαφές στον εαυτό του, αλλά και στον αναγνώστη, το ερώτημα το οποίο πρόκειται να απαντήσει κι έπειτα να παρέχει απαντήσεις που υποστηρίζονται από σαφή και λογικά επιχειρήματα.

1.1.1 Θεματικές και είδη του δοκιμίου

Λόγω της υποκειμενικής του φύσης, το δοκίμιο παρουσιάζει έναν κριτικό χαρακτήρα, ο οποίος παρατηρείται από τον 19^ο αιώνα. Ο κριτικός χαρακτήρας του δοκιμίου είναι φανερός και στην ίδια τη λέξη *δοκίμιο*, καθώς ο αρχικός γαλλικός όρος «*essai*» προέρχεται από το λατινικό ρήμα «*exigere*», που μεταφράζεται στα ελληνικά ως εξετάζω, δοκιμάζω, σταθμίζω, κρίνω, συγκρίνω, αποπειρώμαι. (Δημητρούλια & Κεντρωτής, 2015:2). Η ερμηνεία του, σύμφωνα με τη λατινική ρίζα, μας αποδεικνύει ότι αυτού του είδους τα κείμενα είναι προσπάθειες προσέγγισης ενός θέματος, με στοχαστικό χαρακτήρα, καθώς ο συγγραφέας κρίνει, εξετάζει, συγκρίνει. Αυτό σημαίνει πως μέσω του δοκιμίου, ο συγγραφέας ασκεί κριτική και παρουσιάζει την άποψή του πάνω σε θέματα που απασχολούν την κοινωνία τη δεδομένη εποχή.

Μεταξύ των θεμάτων που παρουσιάζονται μέσω των δοκιμίων, περιλαμβάνονται θέματα προσφιλή και θέματα που εγείρουν πολεμική. Παρουσιάζοντας έναν μικρό ορισμό του δοκιμίου, οι Δημητρούλια και Κεντρωτής (2015:1) ανέφεραν ότι πρόκειται για «ένα μικρής εκτάσεως κείμενο με τις προσωπικές απόψεις του γράφοντος για μία σειρά από ζητήματα, και λογοτεχνικά αναφερόμαστε έως και στην πραγματεία ενός ολόκληρου πολιτικού ή φιλοσοφικού ζητήματος». Όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, στις 4 εντολές του Μαρωνίτη καθώς και στα λόγια των Δημητρούλια και Κεντρωτή, η θεματική του δοκιμίου περιέχει θέματα τα οποία είναι κατά κύριο λόγο επίμαχα και αμφιλεγόμενα, όπως ο πολιτισμός, η σεξουαλικότητα, η πολιτική, η τέχνη, η τεχνολογία, η θρησκεία, η ιστορία, η οικονομία, φιλοσοφικά ερωτήματα κ.ά.

Ο Montaigne στον πρώτο τόμο των *Essais* δηλώνει ότι ασχολείται με το πρώτο θέμα που θα του προσφέρει η τύχη, καθώς όλα τα θέματα του αρέσουν το ίδιο (Montaigne, 1981:219 στο Lane Kauffmann, 1988:71). Ο Aldous Huxley (στο Glaudes & Louette, 2011:5) αναφερόμενος στο δοκίμιο, δίνει έναν ορισμό, ο οποίος αν και αόριστος, αντικατοπτρίζει τη μεγάλη ποικιλία θεματικών που μπορούν να βρεθούν στο δοκίμιο, δηλώνοντας ότι είναι «μία λογοτεχνική μέθοδος για να λες σχεδόν τα πάντα για οτιδήποτε»². Τον φιλόσοφο ως *homme*

² «a literary device for saying almost everything about anything»

de lettres, δεν τον απασχολεί αν ο λόγος του θα είναι αρεστός ή όχι. Επιθυμεί μονάχα να εκφράσει την άποψη και τον στοχασμό του πάνω σε κάτι που τον απασχολεί. Ο ρόλος του δεν είναι απλά να καταγράφει θετικές ιδέες και σκέψεις, αλλά να διατηρεί την ελευθερία της σκέψης του και να την εκφράζει όπως ακριβώς είναι. (Macherey, 2013) Αρκετές είναι οι φορές που δεν θα ασχοληθεί με ένα θέμα το οποίο αναφέρεται πρώτη φορά από τον ίδιο. Βασισμένος σε προηγούμενες απόψεις, φιλοσόφων και μη, αντλεί έμπνευση και ξεκινά την επιχειρηματολογία του (Adorno, 1998:11). Η έμπνευση για τη συγγραφή ενός φιλοσοφικού δοκιμίου μπορεί να προέρχεται από διάφορα γεγονότα, όπως ένα πρόσφατο συμβάν που τάρταξε την κοινή γνώμη, καθώς και τον χαρακτήρα ενός υπαρκτού προσώπου, όπως αυτό του Marx ή του Kant, με σκοπό τη βαθύτερη κατανόηση του χαρακτήρα αλλά και του έργου του.

Ο μεγάλος αριθμός θεματικών οδήγησε και στη δημιουργία διαφόρων τύπων δοκιμίων. Ο Klaus (Glaudes & Louette, 2011:15-16) κατηγοριοποιεί τα δοκίμια σε 6 είδη ως εξής:

1. Δοκίμια εννοιολογικά (l'essai conceptuel)
2. Δοκίμια πολιτιστικής κριτικής (l'essai de critique culturelle)
3. Δοκίμια λογοτεχνικής κριτικής (l'essai de critique littéraire)
4. Δοκίμια βιογραφικά (l'essai biographique)
5. Δοκίμια αφιερωμένα σε ένα αντικείμενο, όπως λόγου χάρη μία πόλη ή ένα τοπίο (l'essai consacré à un objet)
6. Δοκίμια ειρωνικά (l'essai ironique)

Οι Δρακόπουλος & Ρώμας (1990:39-40) διευρύνουν τις κατηγορίες και τα κατηγοριοποιούν στα εξής 10 είδη:

1. Δοκίμια παρατηρήσεων με περιεχόμενο παροιμίες, αποφθέγματα, αφορισμούς, αξιώματα.
2. Δοκίμια καθαρά προσωπικά, μέσα από τα οποία προβάλλεται έντονα ο προσωπικός προβληματισμός και οι προσωπικές αντιλήψεις του συγγραφέα.
3. Δοκίμια χαρακτήρων που περιγράφουν τα χαρακτηριστικά συγκεκριμένου ατόμου ή ανθρώπινου τύπου.
4. Δοκίμια περιγραφικά που αποδίδουν μία εικόνα ή σκηνή στον αναγνώστη μέσα από το προσωπικό κάτοπτρο του συγγραφέα.
5. Δοκίμια κριτικά, κριτικές θέσεις πάνω σε έργα τέχνης, γεγονότα, κοινωνικά φαινόμενα.
6. Δοκίμια επιστημονικά με θέματα επιστημονικά που αποβλέπουν στην κατανόηση των επιστημονικών φαινομένων από το ευρύτερο κοινό.
7. Δοκίμια φιλοσοφικά με τα οποία ο συγγραφέας προσπαθεί να θίξει αιώνια ερωτηματικά του ανθρώπινου πνεύματος.

8. Δοκίμια αφηγηματικά, προσωπικές αφηγήσεις, μέσα από μία συγκεκριμένη οπτική γωνία.
9. Δοκίμια με μορφή αλληλογραφίας, με ποικιλία θεμάτων.
10. Δοκίμια σχολιαστικά.

Σύμφωνα λοιπόν με το τι θέλει να εκφράσει και τον τρόπο με τον οποίο θέλει να το εκφράσει, ο δοκιμογράφος επιλέγει τον καταλληλότερο τύπο δοκιμίου, με σκοπό να παρουσιάσει όσο καλύτερα και κατανοητά μπορεί τις απόψεις του.

Πλέον, τις τελευταίες δεκαετίες όμως έχει παρατηρηθεί μία μικτότητα ως προς τα είδη (Δημητρούλια & Κεντρωτής, 2015:2-3). Ελάχιστοι είναι οι συγγραφείς όπου ακολουθούν μία συγκεκριμένη γραφή, καθώς η ποικιλία των θεμάτων στα οποία μπορεί να αναφέρεται ένα δοκίμιο από μόνο του το αναγκάζει να παρεκτρέπεται από τη ροή του, λόγου χάρη, στοχαστικού δοκιμίου και να κλίνει προς αυτή του κριτικού.

Σύμφωνα με τον Huxley (1958:5-6 στο Δημητρούλια & Κεντρωτή, 2015:3) υπάρχουν *τρεις πόλοι ή κόσμοι* (Three poles or worlds), μέσω των οποίων μπορεί να εξετασθεί καλύτερα η μεγάλη ποικιλία του δοκιμίου ως είδους. Ο πρώτος πόλος είναι ο *προσωπικός και αυτοβιογραφικός* (personal and autobiographical), όπου οι συγγραφείς εκφράζουν «αποσπάσματα στοχαστικής αυτοβιογραφίας και βλέπουν τον κόσμο μέσα από την κλειδαρότρυπα ανεκδότητων και περιγραφών». Ο δεύτερος πόλος είναι ο *αντικειμενικός πόλος, ο ειδικός και συγκεκριμένως βασιζόμενος επί πραγματικών δεδομένων* (objective, factual and concrete-particular), όπου οι δοκιμογράφοι «δεν μιλούν ευθέως για τον εαυτό τους, προτιμώντας να στρέψουν την προσοχή του προς τα έξω, σε κάποιο λογοτεχνικό ή επιστημονικό ή πολιτικό θέμα». Μέσω αυτού του πόλου εκφέρουν άποψη επί του θέματος και καταλήγουν σε γενικά συμπεράσματα. Ο τρίτος πόλος είναι εκείνος των *γενικών και αφηρημένων θέσεων* (abstract-universal), όπου οι συγγραφείς «κάνουν τη δουλειά τους σε έναν κόσμο υψηλών αφαιρέσεων», χωρίς να αναφέρουν στον λόγο τους αυτοβιογραφικά στοιχεία.

1.1.2 Δομή και σύνθεση

Η ασάφεια του όρου «δοκίμιο» δημιουργεί προβλήματα όχι μόνο ως προς την κατανόηση του ίδιου του όρου, αλλά και ως προς την αποσαφήνιση του πώς ακριβώς είναι δομημένο ένα δοκίμιο. Οι Glaudes και Louette (2011:11) θέτουν το ερώτημα: Είναι δυνατόν να καθοριστούν τα όρια μιας κατηγορίας κειμένου όταν, με τη σωστή μέθοδο, δεν μπορεί να καθοριστεί κανένα στοιχείο προκαταρκτικού ορισμού; Η ασάφεια του όρου, καθώς και ο υποκειμενικός χαρακτήρας που το χαρακτηρίζει, δημιουργούν προβλήματα στην κατανόηση της ίδιας της δομής και σύνθεσης. Ο υποκειμενικός χαρακτήρας του προσδίδει ορισμένα χαρακτηριστικά, όπως, η μη σταθερή ροή λόγου και το γεγονός ότι δεν υπάρχει μία αυστηρά προδιαγεγραμμένη δομή.

Το δοκίμιο, όντας μία σύνθεση ιδεών και απόψεων του εκάστοτε συγγραφέα, συνηθίζει να μην ακολουθεί μία σταθερή ροή, καθώς το καθένα ακολουθεί έναν προσωπικό τρόπο σκέψης. Ο Barthes υποστηρίζει ότι χαρακτηρίζεται από μία συστηματική αποδιοργάνωση (*désorganisation systématique*) (Barthes, 1975:122 στο Glaudes & Louette 2011:11). Η ροή σκέψης από συγγραφέα σε συγγραφέα προφανώς διαφέρει, καθώς πρόκειται για προσωπικό κομμάτι του καθένα, αναγνωριστικό γνώρισμα ίσως, το οποίο κάνει τον καθένα να ξεχωρίζει τόσο για τη σκέψη του, όσο και για τη γραφή του. Η σύνταξή του δεν ξεκινά συνήθως από κάτι γενικό, αλλά μπαίνει απευθείας στο ειδικό. Ο συγγραφέας ως δημιουργός αναφέρεται μόνο στο θέμα το οποίο τον ενδιαφέρει και τελειώνει όταν ο ίδιος θεωρήσει ότι έχει ολοκληρώσει τη σκέψη του (Adorno, 1998:11).

Ο Paul Patter στο έργο του *Plato and Platonism* αναφέρει ότι στα *Δοκίμια* του Montaigne παρατήρησε την χρήση της διαλεκτικής μεθόδου όπου χρησιμοποιούσε και ο Πλάτωνας στους διαλόγους του. Και στο δοκίμιο αλλά και στον διάλογο παρουσιάζεται η ροή της ρητορικής σκέψης, με ή χωρίς συνομιλητή (Patter, 1912 στο Lane Kauffmann, 1988:70).

Ο δοκιμογράφος αποφασίζει αν μέσα στο κείμενό του θα έχει χωρισμένες ευδιάκριτα τις σκέψεις του. Σύμφωνα με τον Adorno (1998:12) το δοκίμιο παρουσιάζει ομοιότητες με την τέχνη, καθώς και τα δύο χαρακτηρίζονται για την αισθητική αυτονομία τους. Οι Δημητρούλια και Κεντρωτής (2015:5) αναφέρουν:

Στο πολύτροπο δοκίμιο, με το οποίο ο δοκιμογράφος θέλει να πείσει τον αναγνώστη του, το πρώτο που αναζητείται είναι η σχέση αιτίου και αιτιατού, όπως υπηρετείται από την παράθεση των δεδομένων στο κείμενο και από τον χωρισμό τους σε κατηγορίες, έτσι ώστε να ευνοούν τη

διάκριση των αντιθέτων και τη μεταξύ τους σύγκριση – κάτι που είτε γίνεται ρητά από τον συγγραφέα είτε αφήνεται τεχνηέντως στην πρωτοβουλία του αναγνώστη.»

Αυτός ο αυθορμητισμός που χαρακτηρίζει τη συγγραφή ενός δοκιμίου προέρχεται από την έντονη προφορικότητα που παρατηρείται σε τέτοιου είδους κείμενα, χαρακτηριστικό άλλωστε του στοχαστικού τους χαρακτήρα. Ο Montaigne μέσω των *Essais* παρουσιάζει άριστα το αυθόρμητο χαρακτηριστικό, καταγράφοντας τον αυθόρμητο εαυτό του, προσφέροντας με αυτόν τον τρόπο στους μελλοντικούς δοκιμογράφους την καταλληλότερη μέθοδο φιλοσοφικής συγγραφής (Lane Kauffmann, 1988:72). Η αυτοαναφορικότητα και η διακειμενικότητα είναι αρκετά συνήθεις, όπως και σε αρκετές περιπτώσεις ο μακροπερίοδος λόγος.

Αν θα έπρεπε για κάποιον λόγο να παρουσιαστεί μία συγκεκριμένη δομή και σύνθεση, τότε ίσως το μόνο πλάνο το οποίο θα μπορούσε να αποτυπώσει σωστά το πώς συντάσσεται ένα δοκίμιο, θα ήταν το «έκθεση – σώμα – συμπέρασμα» (Δρακόπουλος & Ρώμας, 1990:46).

1.1.3 Γλώσσα και ύφος

Μετά τη περίοδο του Μεσοπολέμου, ο όρος *essayisme* στη Γαλλία περιγράφει παράλληλα μια πνευματική σύνθεση, έναν λόγο με πολεμική, μια ποιητική περιπέτεια, μία ηθική θέση, ένα πολιτιστικό όραμα (Roger, 2005:51). Η γραφή και η γλώσσα προβάλλουν το πάθος του συγγραφέα για την επιστήμη του, με τη χρήση μιας επιχειρηματολογικής και ρητορικής δομής, η οποία με τη σειρά της φανερώνει τη ποιητική πλευρά του δοκιμίου (Chassay, 2005:107). Είναι όμως αναμενόμενο, από τη στιγμή που εξετάζονται επιστημονικά κείμενα, ο αναγνώστης να έρθει αντιμέτωπος με μία γλώσσα διαφορετική. Πάντοτε ανάλογα με το θέμα το οποίο εξετάζεται, καθώς και τον τύπο του δοκιμίου, η γλώσσα και το ύφος διαφέρουν και ποικίλλουν.

Αν και το δοκίμιο είναι μία μορφή προσωπικής έκφρασης, στο επιστημονικό δοκίμιο το επιστημονικό μέρος καταλαμβάνει πλέον το μεγαλύτερο μέρος του. Ο Lane Kauffmann (1988:69) υποστηρίζει:

Από την εποχή του Marx και του Freud, το να ανακαλύπτεις την προσωπική άποψη ενός ατόμου σημαίνει επίσης πως ανακαλύπτεις αυτό που τη καθορίζει. Πλέον η αναλογία μεταξύ της αυτοεπιβεβαίωσης σε ένα κομμάτι λόγου και ο βαθμός φιλοσοφικής σοβαρότητας που του αποδίδεται είναι αντιστρόφως ανάλογα. Ο σύγχρονος νους χωρίζει όλες τις μορφές λογικής σε επιστημονικές και υποκειμενικές.³

Η χρήση ειδικής γλώσσας, με τη χρήση ορισμών ίσως άγνωστων για τον καθημερινό αναγνώστη, είναι αρκετά συχνή περίπτωση. Άλλωστε, στην περίπτωση ανάγνωσης ενός δοκιμίου, υπολογίζεται ότι ο ενδιαφερόμενος έχει ήδη μία βασική γνώση πάνω στο θέμα, αλλά όχι απαραίτητα προχωρημένη. Στο επιστημονικό δοκίμιο γίνεται χρήση σαφούς γλώσσας, η οποία παράλληλα επιτυγχάνει να παρουσιάσει την πολυπλοκότητα των ερωτήσεων που τίθεται από τον συγγραφέα και παράλληλα οδηγεί τον αναγνώστη σε νέες, δικές του υποθέσεις και απαντήσεις των ερωτήσεων που έθεσε ο συγγραφέας (Chassay,2005:109). Για τον λόγο αυτό, επιδιώκεται η χρήση γλώσσας να μην ειδικής, αλλά παράλληλα προσιτής και κατανοητής από τον μέσο δοκιμιακό αναγνώστη, με σκοπό να μη δημιουργείται σύγχυση. Εννοείται βεβαίως, πως για να επιτευχθεί η πλήρης κατανόηση του περιεχομένου, πομπός και δέκτης θα πρέπει να ακολουθούν παρόμοια γραμμή σκέψης (Adorno, 1998:12).

Το δοκίμιο έχει φύση διδακτική, όπως ανέφερε και ο Μαρωνίτης στις 4 εντολές του, με την περίπτωση των ορισμών να είναι ένα πολύ καλό παράδειγμα για να αναδειχθεί. Μέσω των διευκρινήσεων και των σχολίων που περιέχει, προσφέρει στον αναγνώστη γνώσεις και του απευθύνει μηνύματα (Combes, 1992:20 στο Glaudes & Louette, 2011:15). Εκτός από τη διαδικασία αναζήτησης των ορισμών, βάζει και τον αναγνώστη στη θέση να σκεφτεί και να αναλογιστεί καταστάσεις, βυθίζοντάς τον μέσα σε έναν κόσμο λέξεων, των οποίων το νόημα ξεπερνά αυτό της έννοιας και περνάει σε αυτόν του συναισθήματος. Η κάθε λέξη είναι πολύ

³ «Since Marx and Freud, discovering one's point of view has come to mean discovering what determines it. One finds now a roughly inverse proportion between self-affirmation in a piece of discourse and the degree of philosophical seriousness accorded to it-unless the essayist is an acknowledged expert. The contemporary mind divides all forms of reason into scientific and subjective.»

προσεκτικά επιλεγμένη από τους συγγραφείς, καθώς μπορεί ο λόγος τους να είναι «αυθόρμητος», αλλά παραμένει επιστημονικός και διδακτικός.

Για να διατηρήσουν το ενδιαφέρον του αναγνώστη, χωρίς να τον κουράζουν και με σκοπό να του προσφέρουν ένα μικρό διάλλειμα ενώ συνεχίζει την ανάγνωση, παρατηρείται ότι μέσα στο δοκίμιο οι συγγραφείς επιλέγουν να ελαφρύνουν τον λόγο τους, με χιουμοριστές αναφορές, ορισμένες φορές βιογραφικές, ή κάνοντας χρήση παράταιρων λέξεων. Η διαλεκτική διαπραγμάτευση, όπως αναφέρουν οι Δημητρούλια και Κεντρωτής (2015:10), είναι μία μέθοδος που χρησιμοποιείται αρκετά συχνά από τους δοκιμιογράφους, για να κρατάνε πάντοτε το ενδιαφέρον του αναγνώστη στο κείμενο, χωρίς να το βαραίνουν συνεχώς με τις αμέτρητες πληροφορίες που προσφέρουν.

Όσον αφορά το ύφος, όπως έχει επαναληφθεί, είναι αναμενόμενο να μη «σέβονται» όλοι οι συγγραφείς συγκεκριμένους κανόνες. Το ύφος είναι μοναδικό για τον καθένα, στοιχείο καθαρά προσωπικό, καθώς αντικατοπτρίζει την ατομική έκφραση του κάθε συγγραφέα.

Όταν μιλάμε βέβαια για ύφος, δεν είναι σωστό να θεωρείται απλά ως ο τρόπος γραφής του συγγραφέα. Στο μεγαλύτερο κομμάτι του υπάρχει η προσωπικότητα του συγγραφέα, αλλά μέσα του συγκαταλέγονται κι άλλοι εξωτερικοί παράγοντες, όπως για παράδειγμα η εποχή κατά την οποία γράφτηκε το κείμενο (Δημητρούλια και Κεντρωτής, 2015:14), καθώς κάθε εποχή επηρεάζει τον τρόπο συγγραφής. Επιπλέον, οι Δρακόπουλος και Ρώμας (1990:50) αναφέρουν και την επιρροή άλλων παραγόντων που επηρεάζουν το ύφος:

Η φωνητική λοιπόν και η φωνολογία των λέξεων, η χρήση ειδικών λεξιλογικών στοιχείων, η χρήση φράσεων από άλλα κείμενα, η θέση των λέξεων στη πρόταση, η θέση των προτάσεων στο κείμενο, η χρήση παθητικής σύνταξης αντί της ενεργητικής, η χρήση μακρών προτάσεων κ.ά. είναι στοιχεία μέσα από τα οποία ο συγγραφέας διαμορφώνει ένα απόλυτα προσωπικό ύφος.

Όπως σε όλα τα είδη γραφής, έτσι και στη συγγραφή των δοκιμίων, είναι αντιληπτό, πως τίποτα δεν μένει στην τύχη. Τα πάντα είναι προμελετημένα από τον ίδιο τον συγγραφέα, έτσι ώστε το κάθε στοιχείο να έχει τη δική του βαρύτητα και να προσφέρει στο κείμενο τον μοναδικό και στοχαστικό του χαρακτήρα.

1.2. Χαρακτηριστικά και δυσκολίες της μετάφρασης των ανθρωπιστικών επιστημών στα ελληνικά

Κατά τη μετάφραση κειμένων των ανθρωπιστικών επιστημών (στη συγκεκριμένη περίπτωση γίνεται αναφορά στα γαλλικά ως γλώσσα πηγή και ως γλώσσα στόχος τα ελληνικά), είναι φυσικό ο μεταφραστής να έρχεται αντιμέτωπος με διάφορες δυσκολίες, οι οποίες προέρχονται από την ιδιαίτερη φύση του είδους. Σύμφωνα με τους Heim & Tymowski (2006:8-10) οι παγίδες του είδους στις οποίες μπορεί να πέσει ένας μεταφραστής είναι οι εξής:

- 1) Η επιθυμία του μεταφραστή να διορθώσει το πρωτότυπο κείμενο
- 2) Αλλαγή του ύφους και του συντακτικού του κειμένου
- 3) Αλλαγή του τρόπου της επιχειρηματολογίας του συγγραφέα
- 4) Η μετάφραση των ψευδόφιλων λέξεων και λέξεων όπου η έννοιά τους αλλάζει σύμφωνα με το περικείμενο
- 5) Η περιττολογία
- 6) Η ασύμβατη ορολογία
- 7) Η σωστή χρήση γλώσσας που ανήκει σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο

Στις επόμενες ενότητες θα αναλυθούν οι δυσκολίες με τις οποίες μπορεί να βρεθεί αντιμέτωπος ένας μεταφραστής κατά τη διαδικασία, οι οποίες μπορεί να οφείλονται είτε στο είδος αυτό καθαυτό, είτε στις γνώσεις και δεξιότητες του ίδιου του μεταφραστή.

1.2.1. Δυσκολίες του είδους

Όπως είδαμε στην προηγούμενη ενότητα, αν και δύσκολο να οριστεί, το δοκίμιο παρουσιάζει ορισμένα χαρακτηριστικά τα οποία δημιουργούν εμπόδια κατά τη διαδικασία της μετάφρασης.

Ως επιστημονικός λόγος ο οποίος δεν περιορίζεται σε ένα μόνο θεματικό πεδίο, το δοκίμιο αποτελεί πηγή πληροφοριών, ιδεών και γνώσεων για τον αναγνώστη. Ο

μεταφραστής, ως εκ τούτου, είναι το πρώτο άτομο που έρχεται σε επαφή με αυτές τις πληροφορίες. Έτσι, κατά την ανάγνωση του δοκιμίου έρχεται αντιμέτωπος με ιδέες αλλά και λέξεις οι οποίες είναι καινούριες και έχουν την ανάγκη να μεταφραστούν.

Ένα από τα πιο κοινά προβλήματα είναι εκείνο της ειδικής ορολογίας που χρησιμοποιείται μέσα στο δοκίμιο, η οποία σχετίζεται άμεσα με το θέμα το οποίο πραγματεύεται το δοκίμιο. Η μικτότητα των δοκιμίων ως προς τη θεματική τους δεν περιορίζει την ορολογία που θα χρησιμοποιηθεί, άρα υπάρχει και η περίπτωση χρήσης πάνω από μίας ορολογίας (π.χ. νομική και οικονομική ορολογία) (Δημητρούλια & Κεντρωτής, 2015:8). Αρκετές φορές γίνεται χρήση μεταφρασμένης ορολογίας η οποία δεν είναι σωστή (η ορθότητά της ορίζεται από την κοινή αποδοχή της κοινότητας λόγου στην οποία απευθύνεται, από το αν η ορολογία συνάδει με το πλαίσιο και την παράδοση στην οποία εγγράφεται κ.ά.), με αποτέλεσμα να οδηγούμαστε σε αδέξιες μεταφραστικές επιλογές. Αυτό οφείλεται στο ότι ένας όρος, ακόμη και ήδη γνωστός, μπορεί να έχει αρκετές αποδόσεις στα ελληνικά, οι οποίες δεν είναι απαραίτητο πως ταιριάζουν όλες στο συγκεκριμένο. Κρίνεται απαραίτητο λοιπόν, ο μεταφραστής να γνωρίζει άριστα την ορολογία που χρησιμοποιείται μέσα στο κείμενο, καθώς και να ανατρέχει σε έντυπες και ηλεκτρονικές πηγές οι οποίες θα διευκολύνουν το έργο του και θα του επιτρέψουν να κάνει τη σωστή επιλογή κατά τη μετάφραση του έργου.

Κατά την ανάγνωση ενός δοκιμίου, ο αναγνώστης συναντά επίσης νεολογισμούς, όρους δηλαδή οι οποίοι δεν έχουν ακόμη αποδοθεί στη γλώσσα στόχο, αλλά και όρους που υπάρχουν ήδη σε άλλα κείμενα αλλά δεν αποδίδονται ή δεν εννοούνται πάντα με τον ίδιο τρόπο. Σύμφωνα με τον Macherey (2013), η φιλοσοφία από γλώσσα σε γλώσσα διαφέρει, όπως άλλωστε παρατήρησαν τόσο ο Descartes, προσπαθώντας να γράψει φιλοσοφία στα γαλλικά και στα λατινικά, όσο και ο Μάρκος Αυρήλιος, ρωμαίος αυτοκράτορας, ο οποίος προσπάθησε ομοίως να γράψει φιλοσοφία στα ελληνικά. Όπως αναφέρουν και οι Heim & Tymowski (2006:1) η μετάφραση είναι μία δημιουργική δύναμη διότι εμπλουτίζει τη γλώσσα στόχο με την εισαγωγή νέων λέξεων και των θεωριών που τις περιέχουν. Αυτό συμβαίνει διότι, φέρουν μαζί τους και τη δυσκολία του κοινωνικού, ιστορικού και πολιτισμικού περιεχόμενου, μέσα στο οποίο δημιουργήθηκαν. Ο μεταφραστής εδώ καλείται να κάνει τη σωστή επιλογή ως προς την τεχνική και τον τρόπο μετάφρασης που θα ακολουθήσει, προκειμένου να μπορέσει το νόημα να μεταφερθεί πλήρως από τη γλώσσα

πηγή προς τη γλώσσα στόχο. Υπάρχουν πολλές επιλογές μέσα από τις οποίες μπορεί να διαλέξει: θα μπορούσε να κρατήσει την πρωτότυπη λέξη και να προσθέσει μία επεξήγηση, μία υποσημείωση, ή και να κάνει απόπειρα μετάφρασης του όρου. Η κάθε επιλογή εγκυμονεί τους δικούς της κινδύνους, και για αυτόν τον λόγο θα πρέπει ο μεταφραστής να κάνει την κάθε του επιλογή συνειδητά, ή σε συνεργασία πάντα με τον επιστημονικό επιμελητή, εφόσον υπάρχει, να επιλέξουν την τεχνική η οποία πιστεύουν ταιριάζει καλύτερα στην περίπτωση. Σε αντίθετη περίπτωση, όπου ο επιστημονικός επιμελητής δεν υπάρχει, ο μεταφραστής θα πρέπει να κάνει ακόμη πιο ενδελεχή έρευνα και να συμβουλευτεί τους κατάλληλους ανθρώπους. Ο Wallerstein (1981:89-91) παρουσιάζει τους βασικούς κανόνες που θα πρέπει να ακολουθεί ένας μεταφραστής ως προς τους δύσκολα μεταφραζόμενους όρους:

1. Να κάνει χρήση της τυπικής ερμηνείας της λέξης (standard translation) εάν υπάρχει
2. Εάν η μεταφραστική επιλογή είναι αναχρονιστική ή δεν καλύπτει όλες τις αναγκαίες αποχρώσεις, τότε έχει την επιλογή να τοποθετήσει τον πρωτότυπο όρο σε παρένθεση, δίπλα από τον μεταφρασμένο
3. Εάν ένας όρος υπάρχει στη γλώσσα πηγή αλλά όχι στη γλώσσα στόχο, τότε έχει την επιλογή ή να αφήσει τον όρο ως έχει (αμετάφραστο στη γλώσσα πηγή), ή να τον μεταφράσει και να δηλώσει μέσω σημείωσης ή υποσημείωσης τη νοητική διαφορά μεταξύ των δύο όρων
4. Εάν ένας όρος που έχει μια τυπική μετάφραση χρησιμοποιείται από τον συγγραφέα με έναν σαφώς διαφορετικό τρόπο που είναι κατανοητός στο αρχικό πλαίσιο, τότε ο μεταφραστής δεν πρέπει να τον μεταφράσει με τον τυπικό όρο
5. Εάν ένας όρος έχει διαφορετικά γνωστικά εύρη στις δύο γλώσσες και η έννοια είναι κεντρική στο άρθρο, ο μεταφραστής θα πρέπει να τον υποδεικνύει, είτε με μια σημείωση είτε με παρενθετική χρήση του αρχικού όρου
6. Εάν ένας όρος έχει διαφορετικά γνωστικά εύρη και στις δύο γλώσσες, η ασφαλέστερη πρακτική είναι η κυριολεκτική μετάφραση, κατά προτίμηση με χρήση ομότυπων όρων, αν υπάρχουν
7. Όταν ένας συγγραφέας επιδιώκει να προκαλέσει εννοιολογική σύγχυση, ο μεταφραστής δεν πρέπει να την αποκαταστήσει.

Ανάλογα πάντα με την περίπτωση με την οποία ο μεταφραστής έρχεται αντιμέτωπος, θα πρέπει να επιλέξει και την καταλληλότερη λύση.

Ένα στοιχείο το οποίο δεν θα πρέπει να παραλείπουμε, είναι το γεγονός ότι μέσα στο δοκιμιακό κείμενο συναντάμε έντονο το πολιτικό, πολιτισμικό και κοινωνικό περιεχόμενο. Το κάθε στοιχείο ξεχωριστά επηρεάζει το κείμενο, τόσο ως προς το λεξιλόγιο που θα χρησιμοποιηθεί όσο και ως προς τον λόγο (discours) που συναντάται μέσα σε αυτό. Ανάλογα με τη θεματική του δοκιμίου και το κοινό στο οποίο απευθύνεται, φαίνεται να γίνεται αναφορά σε διαφορετικές κοινότητες λόγου (communautés de discours).

Η μετάφραση του τίτλου του δοκιμίου αποτελεί κι αυτή μία μεταφραστική δυσκολία. Ο τίτλος είναι ένα από τα βασικότερα κομμάτια σε όλα τα γραπτά είδη, είτε πρόκειται για κάποιο δοκίμιο ή κάποιο άρθρο. Είναι η πρώτη εικόνα που λαμβάνει ο αναγνώστης πριν αποφασίσει να ξεκινήσει την ανάγνωση, καθώς λειτουργεί ως πόλος έλξης, και μπορεί να τον επηρεάσει (τον αναγνώστη), στην απόφασή του για το αν τελικά θα καταλήξει στην επιλογή του συγκεκριμένου δοκιμίου. Όπως γίνονται αλλαγές μέσα στο κείμενο, έτσι μπορούν να γίνουν και αλλαγές στον τίτλο. Ο μεταφρασμένος τίτλος θα πρέπει να ακολουθεί τους νόμους της εκάστοτε γλώσσας πηγής, έτσι ώστε να μην ξενίζει τον αναγνώστη. Ο μεταφραστής θα πρέπει επίσης να είναι αρκετά προσεκτικός, καθώς ο τίτλος είναι μοναδικός, και όπως προαναφέραμε, είναι και η πρώτη εικόνα (Δημητρούλια & Κεντρωτής, 2015:12).

Τέλος, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι ο κάθε συγγραφέας έχει τον δικό του τρόπο γραφής, ο οποίος είναι επηρεασμένος από την εθνική του ταυτότητα, την καταγωγή και την εκπαίδευσή του. Σύμφωνα με το υπόβαθρο του κάθε συγγραφέα, η ερμηνεία και χρήση μίας λέξης μπορεί να διαφέρει. Αυτές οι εννοιολογικές αποχρώσεις δυσκολεύουν το έργο της μετάφρασης, ειδικά στην περίπτωση που ο μεταφραστής δεν έχει αποκτήσει οικειότητα ή δεν έχει ερευνήσει αρκετά το έργο ή τη γραφή του συγγραφέα. Όταν ο μεταφραστής έρχεται αντιμέτωπος με τέτοιου είδους προβλήματα, και αφού πλέον έμμεσα δρα ως αντιπρόσωπος του συγγραφέα με το να αναλάβει να μεταφράσει το έργο του, μπορεί να έρθει σε επικοινωνία με τον συγγραφέα -αν βρίσκεται εν ζωή- ούτως ώστε να λύσει οποιεσδήποτε δυσκολίες κατανόησης συνάντησε μέσα στο κείμενο (Heim & Tymowski, 2006:7).

1.2.2. Απαιτούμενες γνώσεις και δεξιότητες του μεταφραστή

Το δοκιμιακό είδος παρουσιάζει από μόνο του αρκετές δυσκολίες οι οποίες μπορούν να οδηγήσουν τον μεταφραστή σε αδιέξοδο, όμως κατά τη διαδικασία της μετάφρασης, μπορεί να εμφανιστούν κι άλλες δυσκολίες οι οποίες να προέρχονται από την έλλειψη γνώσεων του μεταφραστή.

Για να στηρίξουν αυτήν την άποψη, οι Heim & Tymowski (2006:2-3) παρουσιάζουν ως παράδειγμα την αγγλική μετάφραση του έργου της Simone de Beauvoir *Le Deuxième Sexe* (Το δεύτερο φύλο) που πραγματοποιήθηκε το 1953, μέσα στην οποία εντοπίστηκαν αργότερα αρκετές λανθασμένες επιλογές του μεταφραστή, οι οποίες παραμόρφωναν το αρχικό κείμενο, καθώς και το νόημά του. Οι επιλογές αυτές οφείλονταν στην ελλιπή γνώση του μεταφραστή ως προς την υπαρξιακή φιλοσοφία, βασικό χαρακτηριστικό του κειμένου, άμεσα συνδεδεμένη με το λεξιλόγιο και τις έννοιες που υπάρχουν στο πρωτότυπο κείμενο. Δεν αρκεί λοιπόν η γνώση μόνο της γλώσσας πηγής και της γλώσσας στόχου για να θεωρηθεί κάποιος ως ικανός να αναλάβει και να βγάλει εις πέρας μία μετάφραση. Το άτομο το οποίο θα αναλάβει τη μετάφραση του δοκιμιακού έργου θα πρέπει να έχει ήδη κατακτήσει κάποιες προαπαιτούμενες γνώσεις, έτσι ώστε να επιτευχθεί ένα σωστό αποτέλεσμα. Ο μεταφραστής θα πρέπει να έχει ορισμένη κατάρτιση και εξειδίκευση στο αντικείμενο που μεταφράζει, έτσι ώστε να εξασφαλισθεί ένα άρτιο αποτέλεσμα.

Η γνώση της «γλώσσας» του περιεχόμενου του κειμένου θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση. Αν για παράδειγμα μεταφράζει ένα κείμενο το οποίο έχει να κάνει με τη φυσική, θα πρέπει οπωσδήποτε να έχει γνώσεις πάνω στην ορολογία της φυσικής. Αυτό θα του δώσει το πλεονέκτημα της καλύτερης κατανόησης αλλά και της καλύτερης διαχείρισης των λέξεων, με αποτέλεσμα να παραδώσει μία μετάφραση καλύτερης ποιότητας, καθώς θα γνωρίζει εκ των προτέρων τις λέξεις τις οποίες επρόκειτο να μεταφράσει.

Όπως αναφέρθηκε και στις δυσκολίες του είδους, στοιχεία τα οποία θα χρειαστούν μετάφραση είναι οι νεολογισμοί, οι εξειδικευμένοι όροι, καθώς και λέξεις οι οποίες είναι συναισθηματικά φορτισμένες. Είναι πολύ σημαντικό να μπορεί ο μεταφραστής να αναγνωρίσει το βάθος των λέξεων που χρησιμοποιεί, έτσι ώστε να μπορεί να επιλέξει το σωστό ισοδύναμο όταν χρειαστεί, το οποίο θα αντικατοπτρίζει το επίπεδο συναισθήματος και σημαντικότητας που έχει δοθεί στην πρωτότυπη λέξη.

Όλα τα προαναφερθέντα στοιχεία ανήκουν στην «τρίτη γλώσσα» (Μολφέτα & Τσελέντη, 1997:79) την οποία οφείλει ο μεταφραστής να γνωρίζει για να επιτύχει τη σωστή μετάφραση. Με τον όρο «τρίτη γλώσσα» αναφερόμαστε στη γλώσσα της θεματικής του κειμένου, καθώς και των λοιπών στοιχείων που περιβάλλουν το κείμενο, όπως το χρονικό και το ιστορικό πλαίσιο, καθώς και τον τρόπο γραφής του συγγραφέα.

Μέσα στις δυσκολίες μίας μετάφρασης συγκαταλέγονται και οι γνώσεις που θα πρέπει να έχει ο μεταφραστής σχετικά με την περίοδο κατά την οποία συντάχθηκε το πρωτότυπο κείμενο. Αρκετά από τα λεγόμενα του συγγραφέα ίσως είναι επηρεασμένα από γεγονότα της εποχής, τα οποία ο μέσος αναγνώστης των ημερών μας ίσως δε γνωρίζει, είτε λόγω του καιρού που έχει μεσολαβήσει είτε γιατί πρόκειται για γεγονότα τα οποία συνέβησαν σε κάποιο άλλο μέρος του κόσμου, διαφορετικό από αυτό που ζει ο αναγνώστης. Συνάγεται λοιπόν ότι, ο μεταφραστής θα πρέπει να μπορεί να εντοπίσει και να αναγνωρίζει τις αναφορές που γίνονται από τον συγγραφέα, προκειμένου να κατανοήσει πλήρως το κείμενο πριν προβεί στη μετάφρασή του. Επίσης, θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή σε λέξεις που ίσως χρησιμοποιούνταν κατά την εποχή συγγραφής, που πλέον δεν υπάρχουν, για να αποφευχθούν πιθανές παρερμηνείες.

Ως διαμεσολαβητής μεταξύ της γλώσσας πηγής και της γλώσσας στόχο, ο μεταφραστής θα πρέπει να γνωρίζει πάρα πολύ καλά και τις δύο γλώσσες, έτσι ώστε να μπορεί να εντοπίζει όλες τις «αποχρώσεις» του κειμένου και να μεταφέρει το νόημα ακριβώς στη γλώσσα στόχο, χωρίς να αφήνει αμετάφραστα ή κακώς μεταφρασμένα υπόλοιπα. Οφείλει να έχει πολύ καλή γνώση της γλώσσας πηγής σε επίπεδο κατανόησης, αλλά και εξίσου πολύ καλή γνώση της γλώσσας στόχου, σε επίπεδο όχι μόνο κατανόησης, αλλά και παραγωγής λόγου. Θα πρέπει ο λόγος του στη γραφή να είναι καθαρός και να ξέρει να εκφράζει σωστά τις ιδέες του συγγραφέα, χωρίς να προδίδει στον αναγνώστη πως το κείμενο που έχει μπροστά του πρόκειται για μετάφραση. Σύμφωνα με τους Heim & Tymowski (2006:5) για τον λόγο αυτό ακριβώς ο μεταφραστής θα πρέπει να μεταφράζει προς τη γλώσσα την οποία γνωρίζει καλύτερα, η οποία στις περισσότερες περιπτώσεις είναι και η μητρική του γλώσσα (ελάχιστες είναι και οι περιπτώσεις όπου ο μεταφραστής μπορεί να πραγματοποιήσει μεταφράσεις στις οποίες η μητρική του γλώσσα είναι η γλώσσα πηγή). Δεν είναι απαραίτητο να ακολουθεί τη σύνταξη του πρωτότυπου, αλλά, ως υπεύθυνος, οφείλει να ακολουθεί τη ροή της σκέψης του συγγραφέα, χωρίς να αλλοιώνει το περιεχόμενο και χωρίς να κάνει

αδέξιες επιλογές, οι οποίες μπορεί να κοστίζουν νοηματικά (Δημητρούλια & Κεντρωτής, 2015:6). Ο ίδιος ο Jacques Derrida δήλωνε πως μόνο οι αριθμοί μπορούν να μεταφερθούν από τη μία γλώσσα στην άλλη χωρίς να υπάρχει κάποια συντακτική, πολιτισμική ή ιστορική σύγχυση (Heim & Tymowski, 2006:8). Θα πρέπει να προσπαθεί να σέβεται, όσο είναι εφικτό, την αρχική σύνταξη του κειμένου, αλλά παράλληλα να ακολουθεί και τους κανόνες της γλώσσας στόχο. Αναφορικά με τη πιστότητα της σύνταξης, ο Rochlitz (2001:69) αναφέρει:

Ορισμένοι θεωρητικοί έχουν μετατρέψει τη μετάφραση γενικά, συμπεριλαμβανομένης αυτή της φιλοσοφίας και των ανθρωπιστικών επιστημών, σε μια άσκηση για το άνοιγμα στην ετερότητα της γλώσσας πηγής. Γι' αυτούς λοιπόν η πιστότητα στη σύνταξη του πρωτοτύπου είναι απαραίτητη και αναγκαιότητα. Αυτή η θεωρία εφαρμόζει στη μετάφραση των ανθρωπιστικών επιστημών τις αρχές που αναπτύχθηκαν για τη περίπτωση της ποιητικής μετάφρασης. Αυτές οι αρχές προέρχονται από την ιδέα ότι η μετάφραση του περιεχομένου δεν αναπαράγει την «ουσιαστική ερμηνεία» του πρωτότυπου, δηλαδή τις έννοιες που ενυπάρχουν στη (ποιητική) γραφή. Ωστόσο, αυτό δεν είναι, κατά κανόνα, το πρόβλημα της μετάφρασης των ανθρωπιστικών επιστημών. Πρέπει να υποθέσουμε ότι η επιστημονική πρόζα – με εξαίρεση τους Hegel, Heidegger και μερικούς άλλους – είναι ίδια με την κοινή γλώσσα και δεν περιέχει κάποιο κρυμμένο νόημα στη μορφή του. Επομένως, αυτό που έχει σημασία είναι να είναι ευανάγνωστο και κατανοητό.⁴

Ο μεταφραστής στην πλειοψηφία των περιπτώσεων έχει την ελευθερία να αλλάξει το ύφος και τη σύνταξη του αρχικού κειμένου, αλλά έως το σημείο όπου το τελικό κείμενο να μη θυμίζει μετάφρασμα (Heim & Tymowski, 2006:8).

Μέσα στο δοκίμιο συναντώνται αρκετά συχνά διαφόρων ειδών αναφορές, οι οποίες πολλές φορές δεν είναι κατονομασμένες. Σε αυτή την περίπτωση ο μεταφραστής θα πρέπει να ανατρέξει και να ελέγξει -στην περίπτωση όπου η πηγή δίνεται- αν η πηγή είναι σωστή και αληθής, και να τη διορθώσει κατά τη μετάφραση. Στην περίπτωση όπου η αναφορά γίνεται από τον συγγραφέα, χωρίς όμως να έχει προσφέρει κάποιου είδους πηγή, τότε ο μεταφραστής οφείλει να κάνει έρευνα, να επαληθεύσει την προέλευση της αναφοράς και να αναφέρει σε μορφή υποσημείωσης από πού προήλθε. Η συγκεκριμένη πρακτική διόρθωσης θεωρείται παρεμβατική, ειδικά αν δεν υπάρχει η συναίνεση του συγγραφέα, καθώς θεωρείται

⁴ «Certains théoriciens ont fait de la traduction en général, y compris en philosophie et en sciences humaines, un exercice d'ouverture à l'altérité de la langue source. Pour eux, la fidélité à la syntaxe de l'original est dès lors une exigence et une nécessité. Cette théorie appliquée à la traduction en sciences humaines des principes développés à propos de la traduction poétique. Ces principes partent de l'idée selon laquelle la traduction du contenu ne restitue pas « l'essentiel » de l'original, autrement dit les connotations inhérentes à la forme (poétique). Or tel n'est pas, en règle générale, le problème de la traduction en sciences humaines. Il faut partir du principe que la prose scientifique – Hegel, Heidegger et quelques autres exceptés – est du même type que le langage courant et ne recèle pas de sens caché dans sa forme. Ce qui importe, par conséquent, c'est la lisibilité et l'intelligibilité»

αλλοίωση του πρωτοτύπου, αλλά οι απόψεις στο συγκεκριμένο θέμα δίστανται, χωρίς να έχει καταλήξει η επιστημονική κοινότητα σε κάποια τελική απόφαση (Δημητρούλια & Κεντρωτής, 2015:9-10). Στην περίπτωση όπου η διόρθωση είναι ορθογραφικής φύσεως (π.χ. να έχει γραφτεί λάθος κάποιο τοπωνύμιο), ο μεταφραστής έχει την ελευθερία να το διορθώσει, χωρίς την προσθήκη υποσημείωσης ή αναφοράς του με την ένδειξη «σημείωση του μεταφραστή» (Heim & Tymowski, 2006:8).

Τέλος, ο μεταφραστής οφείλει να έχει κάνει από πριν μια προσωπική έρευνα, μελετώντας βιβλιογραφία σχετική με τη θεματική του έργου που πρόκειται να μεταφράσει. Θα πρέπει να γνωρίζει τις γλώσσες στις οποίες πολύ πιθανό να γίνεται αναφορά μέσα στο κείμενο, καθώς και τις μεταφράσεις των έργων που πιθανώς να αναφέρονται μέσα σε αυτό. Με λίγα λόγια, όσο πιο ολοκληρωμένη η γνώση πάνω στο τι πραγματεύεται το κείμενο, αλλά και στις αναφορές του, τόσο πιο πιθανό να δημιουργηθεί μία άρτια και καλής ποιότητας μετάφραση. Λόγω της μεγάλης ανάγκης να προϋπάρχει η γνώση του πεδίου που πραγματεύεται το κείμενο, συναντάμε περιπτώσεις όπου οι μεταφραστές είναι και ειδικοί του πεδίου (Δημητρούλια & Κεντρωτής, 2015:14).

1.3. Νεότερη φιλοσοφία και σύγχρονη γαλλική φιλοσοφική σκέψη

Πριν την ανάλυση των δεδομένων, καλό θα ήταν να γίνει αναφορά σε κάποιες πληροφορίες σχετικά με τη σύγχρονη και νεότερη φιλοσοφία και ειδικότερα τη γαλλική σχολή, καθώς είναι το βασικό θέμα της παρούσας εργασίας και θα βοηθήσει στην καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων. Στη συνέχεια θα αναλυθεί πιο λεπτομερώς το τι είναι η «νεότερη φιλοσοφία», ποια είναι η χρονική περίοδος που καταλαμβάνει και τα βασικά της ρεύματα, και ειδικότερα θα γίνει εμβάθυνση στη γαλλική σχολή, μέσα από τη παρουσίαση των βασικών αντιπροσώπων της για τη συγκεκριμένη περίοδο και το ρεύμα που υπηρετούσε ο καθένας.

1.3.1. Νεότερη φιλοσοφία

Για μία πλήρη κατανόηση της νεότερης φιλοσοφίας, είναι απαραίτητη η γνώση της φιλοσοφίας γενικότερα, καθώς και η μελέτη της ιστορίας της μέσα στα χρόνια. Ο Macherey (2013) εξηγεί ότι σκοπός της φιλοσοφίας είναι να βοηθήσει τον άνθρωπο να κατανοήσει το πραγματικό νόημα των πραγμάτων. Ο Πελεγρίνης (2010:27-32) δεν δίνει έναν ορισμό της φιλοσοφίας, αλλά εξηγεί το τι κάνουν οι φιλόσοφοι μέσω αυτής. Οδηγούν τον αναγνώστη ή τον ακροατή μέσω του λόγου τους και της σκέψης τους πέρα από τη φαινομενική πραγματικότητα και προσπαθούν να του δείξουν τι υπάρχει μετά από αυτή. Οι προαναφερθέντες δηλαδή, μέσω του φιλοσοφικού λόγου αφήνουν πίσω τις αισθήσεις και αρχίζουν να αντιλαμβάνονται τον κόσμο με τον νου ή, διαφορετικά, αγνοούν αυτό που ισχύει, που υπάρχει στον πραγματικό κόσμο με απώτερο σκοπό να αρχίσουν να συλλογίζονται αυτό που θα μπορούσε να ισχύει, να υπάρχει στον πραγματικό κόσμο. Η φιλοσοφία ξεκίνησε τον 6^ο αιώνα π.Χ. με τους Προσωκρατικούς φιλόσοφους στη Μίλητο της Μικράς Ασίας. Η δυτική φιλοσοφία δεχόταν μονίμως επιρροές από τη θρησκεία, τον αποκρυφισμό, τον ασκητισμό, τον μυστικισμό (Gusdorf, 1953:30).

Τον 19^ο αιώνα δημιουργούνται στη Γαλλία οι ανθρωπιστικές επιστήμες, κομμάτι της νεότερης φιλοσοφίας, για να δείξουν την ανθρωπιστική και ανθρωπολογική κλίση της φιλοσοφίας, αφήνοντας πίσω τους νόμους και τη φυσική τάξη (Macherey, 2013). Με τον όρο νεότερη φιλοσοφία αναφερόμαστε στη φιλοσοφία που παρήχθη μεταξύ του 17^{ου} και 19^{ου} αιώνα, με τον René Descartes να αποτελεί το ξεκίνημα αυτής της φιλοσοφικής περιόδου και τον θάνατο του Νίτσε να την ολοκληρώνει. Βέβαια, ό,τι συνεχίζεται να δημοσιεύεται κατά τον 20^ο αιώνα συνεχίζει να κατατάσσεται ως δημιούργημα της περιόδου της σύγχρονης φιλοσοφίας (Θανασάς, 2021:11).

Μετά το τέλος της περιόδου του Διαφωτισμού, ξεκινά η περίοδος της νεότερης φιλοσοφίας, η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη και επηρεασμένη από τις ιδέες με τις οποίες ασχολήθηκαν οι φιλόσοφοι του Διαφωτισμού. Η νεότερη φιλοσοφία, επηρεασμένη από τις ιδέες των φιλόσοφων του Διαφωτισμού (Hobbes, Spinoza, Locke, Leibniz, Berkeley κ.ά.), στρέφει το ενδιαφέρον των νεότερων φιλόσοφων από τη θρησκεία προς τη λογική και την επιστήμη. Ονομαστικά αναφέρονται ορισμένοι Γάλλοι φιλόσοφοι του Διαφωτισμού: Voltaire, Diderot, Montesquieu, Rousseau. Ο Θεοκεντρισμός πλέον δεν απασχολεί τόσο όσο

στο παρελθόν, και ο άνθρωπος νιώθει την ανάγκη να ερευνήσει τι υπάρχει πέρα από τον Θεό, δηλαδή στρέφει το ενδιαφέρον του προς την επιστήμη και τον ίδιο τον άνθρωπο (Bochenski, 2012:37-39). Οι νεότεροι φιλόσοφοι προσπαθούν να αποσπάσουν τον άνθρωπο της εποχής από την ιδέα ότι όλα περιστρέφονται γύρω από τη θρησκεία και να τον κάνουν να κατανοήσει την ύπαρξη και την επιρροή της επιστήμης και της φύσης στον κόσμο που τον περιβάλλει, μεταφερόμαστε δηλαδή από τη Μεταφυσική προς τη Φυσική και επικεντρωνόμαστε στη φιλοσοφία που υπάρχει γύρω από το υποκείμενο και τη φύση.

1.3.2. Η σύγχρονη γαλλική φιλοσοφική σκέψη

Φιλόσοφοι όπως οι Descartes, Diderot, Rousseau και Montaigne έχουν συμβάλει αισθητά με τη παρουσία τους και τα κείμενά τους στη διαμόρφωση της φιλοσοφίας όπως τη γνωρίζουμε στην εποχή μας. Ονόματα που προέρχονται κυρίως από την περίοδο της Αναγέννησης και του Διαφωτισμού, καθώς κατά τον 16^ο και τον 18^ο αιώνα είναι που αναπτύχθηκε περισσότερο η γαλλική σκέψη στον κόσμο.

Παρ' όλη τη δόξα όμως που έχουν συλλέξει τα προαναφερθέντα ονόματα, η γαλλική σκέψη συνέχισε να εξαπλώνεται μέσα στα χρόνια, μέσω διαφόρων φιλοσόφων, οι οποίοι συνέχισαν το έργο των προκατόχων τους. Σύμφωνα με το άρθρο « Les philosophes français » του ιστότοπου la-philosophie.com⁵ (ιστότοπος με εκπαιδευτικό υλικό για μαθητές λυκείου), οι φιλόσοφοι χωρίζονται σε 4 διαφορετικές κατηγορίες, σύμφωνα με την περίοδο κατά την οποία ήταν ενεργοί:

1. Τους φιλόσοφους της νεότερης περιόδου: Descartes, Montaigne, Pascal
2. Τους φιλόσοφους της περιόδου των Φώτων: Montesquieu, Rousseau, Diderot, Voltaire, Sade
3. Τους φιλόσοφους του 19^{ου} αιώνα: Bergson, Durkheim, Comte, Tocqueville
4. Τους σύγχρονους φιλοσόφους: Alain, Bachelard, Baudrillard, Bourdieu, Camus, De Beauvoir, Debord, Deleuze, Derrida, Jankélévitch, Lévinas, Lévi-Strauss, Merleau Ponty, Ricœur, Sartre

⁵ Η κατηγοριοποίηση αυτή γίνεται για πρακτικούς εκπαιδευτικούς σκοπούς στον ιστότοπο: <https://la-philosophie.com/philosophes-francais>.

Παρατηρείται ότι κατά τη παρούσα έρευνα γίνεται χρήση του όρου «γαλλική σκέψη» αντί του όρου «γαλλική φιλοσοφία». Σύμφωνα με τον Macherey (1990:7-8), ο όρος «γαλλική φιλοσοφία» δεν θα μπορούσε να σταθεί, καθώς δεν υπάρχει κάποιο χαρακτηριστικό το οποίο θα μπορούσε να την κάνει να ξεχωρίζει και να μπορεί να σταθεί σαν «ξεχωριστή οντότητα», και για αυτό τον λόγο χρησιμοποιείται ο όρος *philosophie à la française*: φιλοσοφία η οποία γράφεται στη γαλλική γλώσσα και παράγεται και εξαπλώνεται μέσα στα όρια του γαλλικού κράτους-έθνους. Βάση λοιπόν της γαλλικής σχολής είναι η *philosophie à la française*, και αν θα έπρεπε να προσδιοριστεί ένα χαρακτηριστικό το οποίο την κάνει να ξεχωρίζει, τότε αυτό θα ήταν τα δύο βασικά φιλοσοφικά ρεύματα που παρατηρούνται μέσα σε αυτή: ο θετικισμός (*positivisme*) και ο στρουκτουραλισμός (*structuralisme*). Ο Macherey σε άλλο έργο του (2013) συμπληρώνει τη θεωρία του υποστηρίζοντας ότι πέρα από το περιεχόμενο, κάτι το οποίο χαρακτηρίζει τη *philosophie à la française* είναι και η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε από τον ίδιο τον φιλόσοφο για να αντιμετωπίσει τα φιλοσοφικά ζητήματα που προέκυψαν, καθώς και για να προβάλλει τα αποτελέσματα της έρευνάς του. Αυτές τις λεπτομέρειες τις ονομάζει ο ίδιος *french touch*, καθώς όπως αναφέρθηκε και πριν είναι μικρές λεπτομέρειες, οι οποίες θα μπορούσαν να χαρακτηριστούν ως πινελιές, οι οποίες κάνουν φανερή την ύπαρξη της γαλλικής φιλοσοφίας μέσα σε ένα φιλοσοφικό κείμενο.

Παρ' όλα αυτά, αν και οι δύο αυτές αρχές γεννήθηκαν μέσα στη Γαλλία, λόγω των συνεχών επιρροών που δεχόταν η γαλλική σκέψη από τους Άγγλους και Γερμανούς φιλόσοφους, δεν θα ήταν δυνατόν να αναφερθεί πως είναι εξ ολοκλήρου γαλλικές. Πώς θα ήταν δυνατό τότε με τόσες ασάφειες να δοθεί μία εξήγηση της γαλλικής σχολής ή, όπως είναι διαφορετικά γνωστή, τη *French Theory*; Ο Francois Cusset (2008:2) με τον όρο *French Theory* δηλώνει, στο ομώνυμο βιβλίο του, την επιρροή που άσκησαν, και συνεχίζουν να ασκούν, οι γνωστοί Γάλλοι διανοητές (όπως οι Michel Foucault, Jacques Derrida, Gilles Deleuze κ.ά.) με τα έργα τους στην αγγλική κουλτούρα και φιλοσοφία, η οποία, θα μπορούσαμε να πούμε, δεν περιορίζεται μόνο στα αμερικανικά σύνορα, αλλά έχει εξαπλωθεί και σε άλλα έθνη, όπως στην Ελλάδα στη δική μας περίπτωση.

Οτιδήποτε λοιπόν παράγεται εντός της γαλλικής περιοχής και είναι γραμμένο στη γαλλική γλώσσα, είναι κομμάτι της σχολής αυτής. Δεν υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο ρεύμα

που τη διέπει, όπως μόνο π.χ. ο υπαρξισμός. Εκτείνεται σε ένα μεγάλο πλαίσιο προβληματικών και ασχολείται με θέματα της εκάστοτε επικαιρότητας.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1. Σκοπός της έρευνας

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι η καταγραφή, καταμέτρηση και ανάλυση της σύγχρονης μεταφρασμένης γαλλικής φιλοσοφίας που έχει εκδοθεί στην ελληνική γλώσσα. Απώτερος στόχος της είναι ο εμπλουτισμός της βάσης δεδομένων Traduthèque (www.traduthèque.fr), η οποία αναπτύχθηκε από τη Φανή Σωφρονίδου, κατά τη μεταδιδακτορική έρευνα που εκπόνησε το Τμήμα Γαλλικής Γλώσσας και Φιλολογίας του ΕΚΠΑ με τίτλο «Η μεταφρασμένη στα ελληνικά γαλλική λογοτεχνία: βιβλιογραφία, ιστορία και κριτική ανάλυση των μεταφράσεων και πορτρέτα των μεταφραστών από το 1900 έως τις μέρες μας». Μέσα σε αυτή τη βάση δεδομένων περιέχονται όλες οι ελληνικές μεταφράσεις της γαλλικής και γαλλόφωνης λογοτεχνίας από το 1900 έως και το 2020 και σκοπός της είναι η δημιουργία ενός εργαλείου αναζήτησης και οδηγού διερεύνησης με στόχο τη διευκόλυνση των ερευνητών.

Για την πραγματοποίηση της έρευνας βασιστήκαμε στην ιστοσελίδα «Σύγχρονη Γαλλική Φιλοσοφία» (www.frenchphilosophy.gr) του Αναπληρωτή Καθηγητή Φιλοσοφίας ΕΚΠΑ Γεράσιμου Κακολύρη. Αποτελεί μία βιβλιογραφική βάση για το έργο Γάλλων φιλοσόφων, αλλά και φιλοσόφων οι οποίοι εμπνέονται από τη γαλλική σκέψη, που έχει μεταφραστεί και δημοσιευθεί στα ελληνικά. Σκοπός της είναι να διευκολύνει τη φιλοσοφική έρευνα και μελέτη. Κατά την περιήγηση στη σελίδα υπάρχει η δυνατότητα συλλογής πληροφοριών για τα έργα όλων των μεγάλων Γάλλων φιλοσόφων, καθώς επίσης και βιογραφικά στοιχεία για τον καθένα.

Από τη λίστα Γάλλων φιλοσόφων που προσφέρει, επιλέχθηκε να γίνει αποδελτίωση του πολύ συγκεκριμένου δείγματος των μεταφρασμένων έργων των 15 φιλοσόφων που εμφανίζονται στην κατηγορία «Γάλλοι φιλόσοφοι», τους οποίους ο ίδιος ο δημιουργός του ιστότοπου έχει ξεχωρίσει σύμφωνα με τη σπουδαιότητα του έργου τους. Τα 15 ονόματα στα οποία βασίστηκε η έρευνα είναι: Louis Althusser, Alain Badiou, Étienne Balibar, Jacques

Derrida, Gilles Deleuze, Roland Barthes, Michel Foucault, Julia Kristeva, Emmanuel Lévinas, Maurice Merleau-Ponty, Jean-Luc Nancy, Jean-François Lyotard, Jacques Rancière, Paul Ricœur και Jean-Paul Sartre. Από τη πηγή μας αποδελτιώθηκαν συνολικά 244 έργα (συλλογικοί και αυτοτελείς τόμοι) μεταφρασμένα στα ελληνικά και εκδομένα σε αυτοτελείς εκδόσεις από ελληνικούς εκδοτικούς οίκους, στα οποία στη συνέχεια έγινε ανάλυση με βάση τα ακόλουθα 4 κριτήρια: τον συγγραφέα, τον μεταφραστή, τον εκδοτικό οίκο και τη χρονολογία έκδοσης της μετάφρασης. Όσον αφορά τους συγγραφείς, συμπεριλήφθηκαν και έργα που υπογράφονται από 2 ή περισσότερους συγγραφείς (όχι όμως συλλογικοί τόμοι). Όσον αφορά τους μεταφραστές, συμπεριλήφθηκε ως επιπλέον κριτήριο της ανάλυσής μας το κριτήριο του φύλου.

Στις περιπτώσεις όπου βρισκόμασταν αντιμέτωποι με ελλιπείς πληροφορίες (πρωτότυπος τίτλος, ημερομηνία έκδοσης πρωτοτύπου κ.ά.) κατευθυνόμασταν στις ιστοσελίδες της Βάσης Δεδομένων Κυκλοφορούντων Βιβλίων του Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης Έργων του Λόγου ΟΣΔΕΛ (osdelnet.gr), στη βιβλιογραφική βάση ΒιβλιοNET (biblionet.gr) καθώς και στη σελίδα της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδας (nlg.gr). Σε περιπτώσεις όπου οι δύο προαναφερθείσες βάσεις παρουσίαζαν ελλιπή στοιχεία καταφεύγαμε στις ιστοσελίδες των Metabook (metabook.gr), Βιβλιοπωλείο Πολιτεία (politeianet.gr), Presses universitaires de France (puf.com) καθώς και Fédération nationale d'achats des cadres (fnac.com). Ενίοτε, κάναμε επισκέψεις σε μεγάλα βιβλιοπωλεία όπου αναζητούσαμε αυτές τις πληροφορίες στα εξώφυλλα και στα οπισθόφυλλα των μεταφρασμένων βιβλίων.

Τέλος, για τη συλλογή πληροφοριών αναφορικά με τον ρόλο των εκδοτικών οίκων ήρθαμε σε επικοινωνία με τους εκδοτικούς οίκους Νήσος, Πλέθρον και Πατάκης, οι οποίοι μας παρείχαν τις απαραίτητες πληροφορίες.

2.2. Προφίλ εξεταζόμενων συγγραφέων

Σε αυτή την ενότητα θα παρουσιαστούν κάποιες βασικές πληροφορίες αναφορικά με τους συγγραφείς των οποίων τα έργα μελετήσαμε. Όλες οι βιογραφικές πληροφορίες αντλήθηκαν

από την ιστοσελίδα French philosophy, την ιστοσελίδα Internet Encyclopedia of Philosophy καθώς και τη διαδικτυακή εγκυκλοπαίδεια Britannica.

Ο Louis Althusser ήταν Γάλλος φιλόσοφος και γεννήθηκε στην Αλγερία στο Birmandreis στις 16 Οκτωβρίου 1928 και απεβίωσε στις 22 Οκτωβρίου 1990 από καρδιακό επεισόδιο. Το 1939 ξεκίνησε τις σπουδές του στην École normale supérieure στο Παρίσι, αλλά αναγκάστηκε να κάνει παύση των σπουδών του καθώς κατά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο κρατούταν ως όμηρος πολέμου από τον γερμανικό στρατό. Μετά τη λήξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου ολοκλήρωσε τις σπουδές του το 1948. Με την ολοκλήρωση των σπουδών του εκλέχθηκε καθηγητής στο ίδιο πανεπιστήμιο. Ασχολήθηκε κυρίως με τα θέματα του μαρξισμού και του στρουκτουραλισμού (frenchphilosophy, 2023; Wolin, 2022).

Ο Alain Badiou είναι Γάλλος φιλόσοφος και συγγραφέας. Γεννήθηκε το 1937 στο Rabat του Μαρόκου. Ασχολήθηκε κυρίως με την οντολογία. Την περίοδο 1957-1961 πραγματοποίησε τις σπουδές του στην École normale supérieure στο Παρίσι. Εργάστηκε ως καθηγητής φιλοσοφίας στο Paris VII για 30 χρόνια (1969-1999), αλλά το 1999 μετατέθηκε στην École normale supérieure. Τα τελευταία χρόνια ασχολείται κυρίως με το θέατρο. Κάθε καλοκαίρι πραγματοποιεί σεμινάριο φιλοσοφίας στο European Graduate School στην Ελβετία. (frenchphilosophy, 2023).

Ο Étienne Balibar είναι Γάλλος φιλόσοφος και πολιτικός στοχαστής. Γεννήθηκε στις 23 Απριλίου 1942 στην Avallon στη Γαλλία. Πραγματοποίησε τις σπουδές του στην École normale supérieure στο Παρίσι κατά την περίοδο 1960-1965. Το 1965 συνεργάστηκε με τον Louis Althusser. Εργάστηκε ως καθηγητής στη Sorbonne (1969-1994) και το 1994 μεταφέρθηκε στο Paris X-Nanterre, όπου και εκλέχτηκε ομότιμος καθηγητής το 2002. Πλέον διδάσκει στο University of California στις Η.Π.Α. από το 2000. (frenchphilosophy, 2023).

Ο Roland Barthes ήταν δοκιμιογράφος και κριτικός λογοτεχνίας. Γεννήθηκε στις 12 Νοεμβρίου 1915 και απεβίωσε στις 25 Μαρτίου 1980 στο Παρίσι. Το 1943 σπούδασε στη Sorbonne όπου και πήρε το πτυχίο του στην Κλασική Φιλολογία. Εργάστηκε ως καθηγητής στο Universitatea din București (Πανεπιστήμιο του Βουκουρεστίου) στη Ρουμανία, καθώς και στο Alexandria University στην Αίγυπτο. Το 1976 έγινε ο πρώτος καθηγητής που δίδαξε

λογοτεχνική σημειολογία στο Collège de France. (frenchphilosophy, 2023; Britannica, 2023).

Η Julia Kristeva είναι Γαλλίδα ψυχαναλύτρια, κριτικός λογοτεχνίας, συγγραφέας και καθηγήτρια. Γεννήθηκε στις 24 Ιουνίου 1941 στο Sliven της Βουλγαρίας. Οι βασικές θεματικές της είναι η γλωσσολογία, η ψυχανάλυση, η σημειολογία και ο φιλοσοφικός φεμινισμός. Το 1966 ολοκλήρωσε τις σπουδές της στη γλωσσολογία στο Πανεπιστήμιο της Sofia, και αργότερα μετακόμισε στο Παρίσι στη Γαλλία, για να ξεκινήσει τις διδακτορικές σπουδές της πάνω στη γλωσσολογία, στην École Pratique des Hautes Études. Το 1973 ολοκλήρωσε το διδακτορικό της. Το 1974 ξεκίνησε να εργάζεται στο Paris VII–Denis Diderot όπου δίδασκε λογοτεχνία του 20^{ου} αιώνα. (frenchphilosophy, 2023; Oliver, 2023).

Ο Emmanuel Lévinas γεννήθηκε στο Kaunas της Λιθουανίας στις 30 Δεκεμβρίου 1905 (με το Ιουλιανό ημερολόγιο, ή στις 12 Ιανουαρίου 1906 με το νέο σύστημα) και απεβίωσε στις 25 Δεκεμβρίου 1995 στο Παρίσι στη Γαλλία. Ήταν Γάλλος φιλόσοφος και ασχολούταν κυρίως με την οντολογία. Ξεκίνησε τις σπουδές του το 1923 στο Université de Strasbourg πάνω στη φιλοσοφία. Τη περίοδο 1928-1929 συνεχίζει τις σπουδές του στο Πανεπιστήμιο του Freiburg. Δίδαξε στην École Normale Israélite Orientale (ENIO) στο Παρίσι. Την περίοδο 1947-1961 υπήρξε διευθυντής του ENIO κι έπειτα την ίδια χρονιά εκλέγεται καθηγητής στο Université de Poitiers. Από το 1967 έως το 1973 δίδασκε στο Université de Paris X και στη Sorbonne από το 1973 έως το 1978. (frenchphilosophy, 2023; Wolin, 2022).

Ο Jean-François Lyotard ήταν Γάλλος φιλόσοφος. Γεννήθηκε στις 10 Αυγούστου 1924 στις Versailles, και απεβίωσε στις 21 Απριλίου στο Παρίσι από λευχαιμία. Ασχολούταν κυρίως με τον μεταμοντερνισμό. Αφού ολοκλήρωσε σπουδές φιλοσοφίας στη Sorbonne, εργάστηκε ως καθηγητής φιλοσοφίας σε σχολείο αρρένων της Constantine της Ανατολικής Αλγερίας. Το 1966 διδάσκει φιλοσοφία στο Université de Paris-X Nanterre, και το 1970 στο Université de Paris-VIII Vincennes-Saint-Denis, όπου και εκλέχθηκε ομότιμος καθηγητής το 1987. Έπειτα, από το 1993 δίδαξε γαλλικά στο University of California, καθώς και στο Emory University από το 1995. (frenchphilosophy, 2023; Woodward, χ.χ.).

Ο Jean-Luc Nancy ήταν Γάλλος φιλόσοφος, γεννημένος στις 26 Ιουλίου 1940 στο Bordeaux της Γαλλίας, και πέθανε στις 23 Αυγούστου 2021. Το 1962 ολοκλήρωσε τις σπουδές

φιλοσοφίας στο Παρίσι, όπου και ξεκίνησε να γράφει τα πρώτα του φιλοσοφικά κείμενα πάνω σε σκέψεις άλλων φιλοσόφων, όπως του Marx και του Kant. Ασχολήθηκε κυρίως με τον Ιμμανεντισμό (immanence) και την οντολογία. Το 1968 υπήρξε βοηθός στο Institut de Philosophie στο Στρασβούργο. Το 1973 ολοκληρώνει το διδακτορικό του με επιβλέποντα τον Paul Ricœur. Το 1987 εκλέγεται docteur d'état στην Toulouse. Κατά τις δεκαετίες του 70' και 80' δίδασκε φιλοσοφία σε διάφορα πανεπιστήμια στον κόσμο, όπως το Freie Universität στο Βερολίνο και το University of California. (frenchphilosophy, 2023; Devisch, χ.χ.).

Ο Maurice Merleau-Ponty γεννήθηκε στις 14 Μαρτίου 1908 στο Rochefort στη Γαλλία και πέθανε στις 4 Μαΐου 1961 στο Παρίσι. Ήταν φιλόσοφος και οι βασικές του θεματικές ήταν ο μαρξισμός, υπαρξισμός και οι φαινομενολογία. Σπούδασε φιλοσοφία στην École Normale Supérieure (1926-1930) και την επόμενη χρονιά (1931) έγινε καθηγητής φιλοσοφίας και δίδαξε σε διάφορα λύκεια. Το 1945 εκλέχθηκε καθηγητής φιλοσοφίας στο Université de Lyon και το 1949 στη Sorbonne. Το 1952 δίδαξε φιλοσοφία στο Collège de France. Έπειτα την περίοδο 1945-1952 δούλεψε μαζί με τον Jean-Paul Sartre στην εφημερίδα Les Temps Modernes. (frenchphilosophy, 2023; Raynolds, χ.χ.).

Ο Gilles Deleuze ήταν Γάλλος συγγραφέας και αντιορθολογιστής φιλόσοφος. Ασχολούταν κυρίως με τη μεταφυσική. Γεννήθηκε στις 18 Ιανουαρίου 1925 στο Παρίσι, όπου και πέθανε στις 4 Νοεμβρίου 1995. Ξεκίνησε να σπουδάζει φιλοσοφία στη Sorbonne το 1944. Αφού ολοκλήρωσε τις σπουδές του, δίδαξε φιλοσοφία σε διάφορα λύκεια έως το 1957, κι έπειτα την ίδια χρονιά εκλέχθηκε καθηγητής φιλοσοφίας στη Sorbonne. Έπειτα δίδαξε στο Université de Lyon και στο Université de Paris VIII. Σταμάτησε να διδάσκει το 1987 όπου και συνταξιοδοτήθηκε. (frenchphilosophy, 2023; Wolin, 2023).

Ο Jacques Derrida ήταν Γάλλος φιλόσοφος και γεννήθηκε στις 15 Ιουλίου 1930 στο El Biar της Αλγερίας και απεβίωσε στις 8 Οκτωβρίου 2004 στο Παρίσι. Οι βασικές θεματικές με τις οποίες ασχολήθηκε ήταν η αποδόμηση (déconstruction), η μεταφυσική, η φαινομενολογία, ο υπαρξισμός και ο στρουκτουραλισμός. Το 1949 μετοίκησε στη Γαλλία, όπου και σπούδασε φιλοσοφία στην École Normale Supérieure (ENS). Έπειτα δίδαξε στη Sorbonne κατά την περίοδο 1960-1964, στην ENS από το 1964 έως το 1984 και στην École des Hautes Études en Sciences Sociales από το 1984 έως το 1999. Έχει πραγματοποιήσει διαλέξεις σε διάφορα

πανεπιστήμια, όπως το Yale University και το University of California. (frenchphilosophy, 2023; Britannica, 2023; Reynolds, χ.χ.).

Ο Michel Foucault ήταν Γάλλος φιλόσοφος και ιστορικός. Γεννήθηκε στις 15 Οκτωβρίου 1926 στο Poitiers της Γαλλίας και απεβίωσε στις 25 Ιουνίου 1984. Οι βασικές του θεματικές ήταν η φυλακή, η σεξουαλικότητα, η κοινωνία και η ψυχική διαταραχή. Το 1946, σε ηλικία 20 ετών έγινε δεκτός στην École Normale Supérieure (ENS), όπου και σπούδασε φιλοσοφία. Αποφοίτησε το 1952. Την επόμενη χρονιά (1953) ξεκίνησε να διδάσκει στο Université de Lille. Μετά από ένα χρόνο εργασίας αποφάσισε να διακόψει και από το 1955 έως το 1960 εργάστηκε ως σύμβουλος μορφωτικών υποθέσεων του γαλλικού υπουργείου εξωτερικού στη Σουηδία, Πολωνία και Γερμανία. Εργάστηκε ως καθηγητής φιλοσοφίας στο Université Clermont-Ferrand στο Παρίσι (1960-1966), καθώς και στο Πανεπιστήμιο της Τύνιδας στην Τυνησία (1966-1968). Αφού διατέλεσε πρόεδρος του τμήματος Φιλοσοφίας στο Université de Paris- Vincennes, το 1970 δημιούργησε στο Collège de France την έδρα «Ιστορία των συστημάτων σκέψης», όπου και τέλεσε ως καθηγητής. (frenchphilosophy, 2023; Faubion, 2023).

Ο Jacques Rancière είναι Γάλλος φιλόσοφος. Γεννήθηκε το 1940 στο Alger της Αλγερίας. Οι βασικές του θεματικές είναι η πολιτική φιλοσοφία (μαρξισμός), η φιλοσοφία της εκπαίδευσης και η αισθητική των 20^ο αιώνα. Σπούδασε φιλοσοφία στην École Normale Supérieure in Paris, με καθηγητή τον Louis Althusser. Το 1969 ξεκίνησε να διδάσκει φιλοσοφία στο Centre Universitaire Expérimental de Vincennes (αργότερα το 1971 Université de Paris VIII). Δίδαξε εκεί έως ότου συνταξιοδοτήθηκε και εκλέχθηκε ομότιμος καθηγητής το 2000. Έχει επίσης διδάξει στο European Graduate School στο Saas-Fee στην Έλβετία. (frenchphilosophy, 2023; Duignan, 2023)

Ο Paul Ricœur ήταν Γάλλος φιλόσοφος και ιστορικός. Γεννήθηκε στις 27 Φεβρουαρίου 1913 στη Valence στη Γαλλία και απεβίωσε στις 20 Μαΐου 2005 στο Châtenay-Malabry. Ασχολούταν κυρίως με τον μεταστρουκτουραλισμό. Αποφοίτησε από το Université de Rennes το 1932 κι έπειτα συνέχισε τις σπουδές του πάνω στη φιλοσοφία στη Sorbonne. Εκεί ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές και διδακτορικές του σπουδές, το 1935 και 1950 αντίστοιχα. Δίδαξε σε διάφορα λύκεια από το 1933 έως το 1948. Το 1948 εκλέχθηκε καθηγητής στο Université de Strasbourg, όπου και δίδαξε μέχρι το 1956, κι έπειτα στο Université de Paris X

(1956-1970). Είχε επίσης τελέσει ως καθηγητής σε διάφορα πανεπιστήμια των Η.Π.Α., όπως το University of Chicago (1971-1991). (frenchphilosophy, 2023; Atkins, χ.χ.)

Ο Jean-Paul Sartre ήταν Γάλλος φιλόσοφος, συγγραφέας και δραματουργός. Γεννήθηκε στις 21 Ιουνίου 1905 στο Παρίσι, όπου και απεβίωσε στις 15 Απριλίου 1980. Οι βασικές του θεματικές ήταν η λογοτεχνία, ο μαρξισμός, ο υπαρξισμός και η φαινομενολογία. Το 1964 κερδίζει το βραβείο Νόμπελ λογοτεχνίας. Πήγε στο λύκειο Henri IV στο Παρίσι, αλλά μετά τον γάμο της μητέρας του (έχασε τον πατέρα του σε ηλικία 2 ετών), συνέχισε στο λύκειο της La Rochelle. Έπειτα σπούδασε φιλοσοφία στην École Normale Supérieure, όπου κι αποφοίτησε το 1929. Δίδαξε φιλοσοφία σε διάφορα λύκεια της Γαλλίας. (frenchphilosophy, 2023; Onof, χ.χ.)

Όνοματεπώνυμο συγγραφέα	Ημερομηνία γέννησης	Ημερομηνία θανάτου	Ιδιότητα	Βασικά ρεύματα/θεματικές
Louis Althusser	16 Οκτωβρίου 1928	22 Οκτωβρίου 1990	Φιλόσοφος	Μαρξισμός, Στρουκτουραλισμός
Alain Badiou	17 Ιανουαρίου 1937	-	Φιλόσοφος, Συγγραφέας	Οντολογία
Étienne Balibar	23 Απριλίου 1942	-	Φιλόσοφος	Πολιτική
Roland Barthes	12 Νοεμβρίου 1915	25 Μαρτίου 1980	Δοκμιογράφος, Κριτικός λογοτεχνίας	Σημειολογία
Julia Kristeva	24 Ιουνίου 1941	-	Ψυχαναλύτρια, Κριτικός λογοτεχνίας, Συγγραφέας, Καθηγήτρια	Γλωσσολογία, Ψυχανάλυση, Σημειολογία, Φιλοσοφικός φεμινισμός
Emmanuel Lévinas	12 Ιανουαρίου 1906 (30 Δεκεμβρίου 1905 σύμφωνα με το Ιουλιανό ημερολόγιο)	25 Δεκεμβρίου 1995	Φιλόσοφος	Οντολογία

Jean-François Lyotard	10 Αυγούστου 1924	21 Απριλίου 1998	Φιλόσοφος	Μεταμοντερνισμός
Jean-Luc Nancy	26 Ιουλίου 1940	23 Αυγούστου 2021	Φιλόσοφος	Μαρξισμός, Φιλοσοφία του Kant, Οντολογία Ιμμανεντισμός (immanence)
Maurice Merleau-Ponty	14 Μαρτίου 1908	4 Μαΐου 1961	Φιλόσοφος	Μαρξισμός, Υπαρξισμός, Φαινομενολογία
Gilles Deleuze	18 Ιανουαρίου 1925	4 Νοεμβρίου 1995	Φιλόσοφος, Συγγραφέας	Μεταφυσική
Jacques Derrida	15 Ιουλίου 1930	8 Οκτωβρίου 2004	Φιλόσοφος	Αποδόμηση (Déconstruction), Μεταφυσική, Φαινομενολογία, Υπαρξισμός, Στρουκτουραλισμός
Michel Foucault	15 Οκτωβρίου 1926	25 Ιουνίου 1984	Φιλόσοφος, Ιστορικός	Φυλακή, Σεξουαλικότητα, Κοινωνία, Ψυχική διαταραχή
Jacques Rancière	10 Ιουνίου 1940	-	Φιλόσοφος	Πολιτική φιλοσοφία (Μαρξισμός), Φιλοσοφία της εκπαίδευσης, Αισθητική τον 20 ^ο αιώνα
Paul Ricœur	27 Φεβρουαρίου 1913	20 Μαΐου 2005	Φιλόσοφος, Ιστορικός	Μεταστρουκτουραλι σμός
Jean-Paul Sartre	21 Ιουνίου 1905	15 Απριλίου 1980	Φιλόσοφος, Συγγραφέας, Δραματουργός	Λογοτεχνία, Μαρξισμός, Υπαρξισμός, Φαινομενολογία

Πίνακας 1. Ανακεφαλαιωτικός πίνακας βασικών στοιχείων εξεταζόμενων συγγραφέων

3. ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΣ ΚΑΤΑΓΡΑΦΗΣ

Σε αυτό το κεφάλαιο θα πραγματοποιηθεί η ποσοτική επεξεργασία των αποτελεσμάτων της αποδελτίωσης κι έπειτα θα γίνει ποσοτική ανάλυσή τους. Τα ποσοτικά δεδομένα θα παρουσιάζονται ως απόλυτος αριθμός καθώς και ως ποσοστό επί του συνόλου. Στο τέλος κάθε υποκεφαλαίου, θα γίνεται ανάλυση και σχολιασμός των αποτελεσμάτων που δημιούργησαν μεγαλύτερη εντύπωση και θεωρήθηκε ότι αξίζουν περαιτέρω έρευνα.

3.1. Οι συγγραφείς

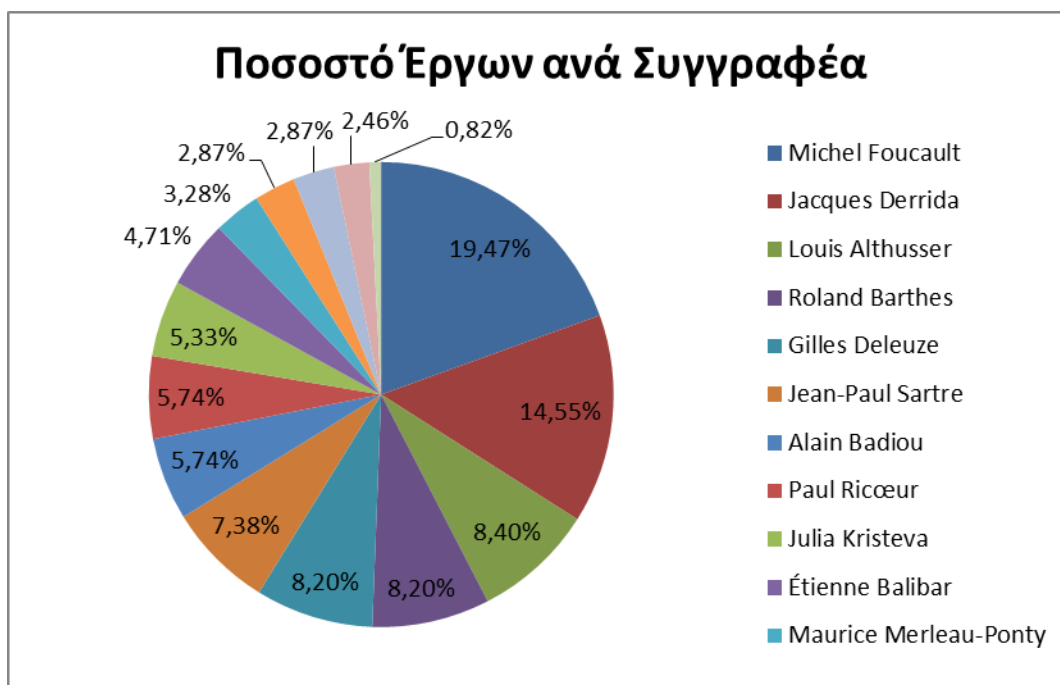
Σε αυτή την ενότητα αριθμούνται τρεις κατηγορίες κατά τις οποίες θα γίνει παρουσίαση και ανάλυση των αποτελεσμάτων. Η ανάλυση θα γίνει ως προς τις μεταφράσεις και τους μεταφραστές ανά συγγραφέα, καθώς και ως προς τα συλλογικά έργα που βρέθηκαν μεταξύ των αποτελεσμάτων.

3.1.1. Αριθμός έργων ανά συγγραφέα

	Συγγραφέας	Αριθμός μεταφράσεων
1	Michel Foucault	47+1 κοινό με Derrida
2	Jacques Derrida	35+1 κοινό με Foucault
3	Louis Althusser	20+1 κοινό με Balibar
4	Roland Barthes	20
5	Gilles Deleuze	20
6	Jean-Paul Sartre	18
7	Alain Badiou	14

8	Paul Ricœur	14
9	Julia Kristeva	13
10	Étienne Balibar	11+1 κοινό με Althusser
11	Maurice Merleau-Ponty	8
12	Emmanuel Lévinas	7
13	Jean-François Lyotard	7
14	Jacques Rancière	6
15	Jean-Luc Nancy	2
	Σύνολο:	244

Πίνακας 2. Αριθμός έργων ανά συγγραφέα

Γράφημα 1: Ποσοστό έργων ανά συγγραφέα

Παρατηρήθηκε πως το σύνολο των μεταφράσεων ανά συγγραφέα είναι 244 κατά τη χρονική περίοδο 1975-2022. Μέσα σε αυτό το σύνολο συμπεριλαμβάνονται και τα 18 συλλογικά έργα που εξετάζονται στην ενότητα 3.1.3 (Αριθμός συλλογικών έργων).

Εντύπωση προκαλεί ο υψηλός αριθμός μεταφράσεων του Michel Foucault με 48 μεταφράσεις. Σύμφωνα με τη Daraki (1985:67) ορισμένα από τα έργα του Michel Foucault είναι άμεσα επηρεασμένα από την αρχαία Ελλάδα και Ρώμη, με ιδιαίτερη έμφαση στα θέματα της σεξουαλικότητας και της ομοφυλοφιλίας της εποχής εκείνης. Πιο συγκεκριμένα

αναφέρει ότι «Τα έργα *L'usage des plaisirs* και *Le souci de soi* βασίζονται στην κλασική Ελλάδα και στην ελληνορωμαϊκό κόσμο αντίστοιχα. Σε αυτούς τους δύο τόμους, σε αυτές τις δύο εποχές βρίσκουμε δύο είδη «αγάπης αγοριών» με, ως πόλους σύγκρισης, δύο είδη γάμου⁶.»

Μάλιστα, η πιο παλαιά μετάφραση της λίστας του δείγματος που εξετάστηκε ανήκει στον Michel Foucault, με το έργο *Ιστορία της τρέλας* (1975), με χρονολογία έκδοσης πρωτοτύπου το 1961.

Δεύτερος σε αριθμό μεταφράσεων έρχεται ο Jacques Derrida με 35 μεταφράσεις. Η διασημότητα του οφείλεται στις συχνές επισκέψεις και διαλέξεις που έκανε σε διάφορα συνέδρια στην Ελλάδα. Όπως θα αναλυθεί και σε επόμενη ενότητα, τα περισσότερα έργα του είναι μεταφρασμένα από τον Βαγγέλη Μπιτσώρη, μαθητή και συνεργάτη του, καθώς και προσωπικό του μεταφραστή στα ελληνικά κατά την περίοδο 1995-2019, έχοντας μεταφράσει 11 βιβλία και 8 άρθρα του συγγραφέα (Baïraktari, 2021).

Αξίζει να σημειωθεί πως μέσα στο δείγμα το οποίο εξετάσαμε, στο οποίο περιέχονται 15 ονόματα, κυρίως ανδρικά, ξεχώρισε και το όνομα μίας γυναίκας φιλοσόφου, της Julia Kristeva. Κατά την έρευνα βρέθηκαν 13 μεταφρασμένα έργα της, με βασικές θεματικές τον φεμινισμό και τη ψυχανάλυση.

3.1.2. Αριθμός μεταφραστών ανά συγγραφέα

⁶ «*L'usage des plaisirs* et *Le souci de soi* portent respectivement sur la Grèce classique et sur le monde gréco-romain. Distribuées entre ces deux volumes, entre ces deux époques nous trouvons deux formules de « l'amour des garçons » avec, comme rôles de comparaison, deux formules du mariage. »

Γράφημα 2: Αριθμός μεταφραστών ανά συγγραφέα

Παρατηρείται για ακόμη μία φορά πως ο Michel Foucault είναι ο συγγραφέας με τους περισσότερους μεταφραστές (34). Στα 48 μεταφρασμένα έργα συναντάμε ίδια ονόματα μεταφραστών σε πάνω από 2 έργα του, όπως τον Τάσο Μπέτζελο με 5 μεταφράσεις, τον Κωστή Παπαγιώργη με 6 μεταφράσεις και τους Θανάση Λάγιο και Βασίλη Πατσογιάννη με 4 μεταφράσεις ο καθένας.

Αυτό που προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση όμως είναι ότι ο Alain Badiou έρχεται 2^{ος} με 26 μεταφραστές για ένα σύνολο 14 μεταφρασμένων έργων. Όπως είναι φανερό, οι μεταφραστές που του αντιστοιχούν είναι πολλοί περισσότεροι από τα μεταφρασμένα έργα του. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι 5 από τα 14 έργα του είναι αποτέλεσμα συλλογικών μεταφράσεων, με δύο μάλιστα από τα έργα του *Η κομμουνιστική υπόθεση* (Παναγιώτης Σωτήρης, Νίκος Ηλιάδης, Φώτης Σιατίτσα, Μαριάννα Τσιχλή) και *Από το είναι στο συμβάν* (Εφη Γιαννοπούλου, Δημήτρης Βεργέτης, Νίκος Ηλιάδης, Κατερίνα Κέη) να έχουν το καθένα από 4 μεταφραστές. Παρατηρείται επίσης ότι εμφανίζεται πολύ συχνά το όνομα του Δημήτρι Βεργέτη με 4 μεταφράσεις (όλες τους συλλογικές), καθώς και του Φώτη Σιατίτσα με επίσης 4 μεταφράσεις, εκ των οποίων οι 3 είναι συλλογικές.

Στη τέταρτη θέση βρίσκεται ο Jacques Derrida, με 29 μεταφραστές για 36 έργα, αλλά στη συγκεκριμένη περίπτωση αυτό που προκαλεί περισσότερη εντύπωση είναι το γεγονός ότι 12 από τα 35 έργα είναι μεταφρασμένα από τον ίδιο μεταφραστή, τον Βαγγέλη Μπισώρη. Πρόκειται για ιδιαίτερη περίπτωση η οποία θα αναλυθεί περισσότερο σε επόμενη

ενότητα της έρευνας. Άλλοι βασικοί μεταφραστές του είναι ο Κωστής Παπαγιώργης με 7 μεταφράσεις (όλες ατομικές) και ο Γιώργος Φαράκλας με 3 μεταφράσεις, εκ των οποίων η μία πρόκειται για συλλογική μετάφραση.

3.1.3. Αριθμός συλλογικών έργων

#	Τίτλος έργου	Συγγραφείς
1	Να διαβάσουμε το κεφάλαιο	Louis Althusser, Étienne Balibar, Roger Establet, Pierre Macherey, Jacques Ranciere
2	Τι να κάνουμε; Διάλογος για τον κομμουνισμό, τον καπιταλισμό και το μέλλον της δημοκρατίας	Alain Badiou, Marchel Gauchet
3	Κρίση εποχής ή εποχή της κρίσης – Τρία κείμενα	Alain Badiou, Jacques Généreux, Amin Maalouf
4	Εγκώμιο για τον έρωτα	Alain Badiou, Nicolas Truong
5	Φυλή, έθνος, τάξη: Οι διαφορούμενες ταυτότητες	Étienne Balibar, Immanuel Wallerstein
6	Διάλογοι	Gilles Deleuze, Claire Parnet
7	Τρέλα και φιλοσοφία	Jacques Derrida, Michel Foucault
8	Συνομιλίες για το αύριο	Jacques Derrida, Élisabeth Roudinesco
9	Υπερηχογραφήματα της τηλεόρασης. Μαγνητοσκοπημένες συνομιλίες	Jacques Derrida, Bernard Stiegler
10	Η Θρησκεία	Jacques Derrida, Gianni Vattimo
11	Ντερριντά	Jacques Derrida, Geoffrey Bennington
12	Διάλογος για την κοινωνιολογία και τις ανθρωπιστικές επιστήμες	Michel Foucault, Aron Raymond
13	Είναι άωφο να εξεγείρσαι; Κείμενα για την Ιρανική επανάσταση και το πολιτικό Ισλάμ	Michel Foucault, Maxime Rodinson
14	Το θήλυ και το ιερό	Julia Kristeva, Cathérine Clément

15	Διάλογος για την ιστορία και το κοινωνικό φαντασιακό	Paul Ricœur, Κορνήλιος Καστοριάδης
16	Ας σκεφτούμε τη Βίβλο	Paul Ricœur, André La Corque
17	Η φύση και ο κανόνας. Αφορμές για προβληματισμό	Paul Ricœur, Jean-Pierre Changeux
18	Σύγχρονα επαναστατικά κινήματα. Η νέα Αριστερά	Jean-Paul Sartre, Herbert Marcuse, Frantz Fanon, Black Power, Che Guevara

Πίνακας 3. Αριθμός συλλογικών έργων

Μελετώντας τα δεδομένα της αποδελτίωσης, παρατηρήθηκε πως υπάρχουν 18 συλλογικά έργα, με ποσοστό 7,38 % επί του συνόλου. Τα 5 από τα 18 είναι έργα στα οποία συμμετέχει ο Jacques Derrida, και τα 3 έργα στα οποία συμμετέχει ο Alain Badiou.

Παρατηρείται επίσης πως το έργο *Φυλή, έθνος, τάξη: οι διαφορούμενες ταυτότητες* εμφανίζεται δύο φορές στη λίστα αποδελτίωσης (δεν έχει διατηρηθεί στον πίνακα που προηγήθηκε). Αυτό συμβαίνει διότι έχει κυκλοφορήσει σε δύο διαφορετικές εκδόσεις: μία το 1991 από τις εκδόσεις Ο Πολίτης και μία το 2017 από τις εκδόσεις Νήσος. Παρατηρούμε ότι οι μεταφραστές είναι οι ίδιοι και στις δύο εκδόσεις, αλλά δεν στάθηκε δυνατόν να εξακριβώσουμε αν πρόκειται για απλή επανέκδοση ή για αναθεωρημένη μετάφραση.

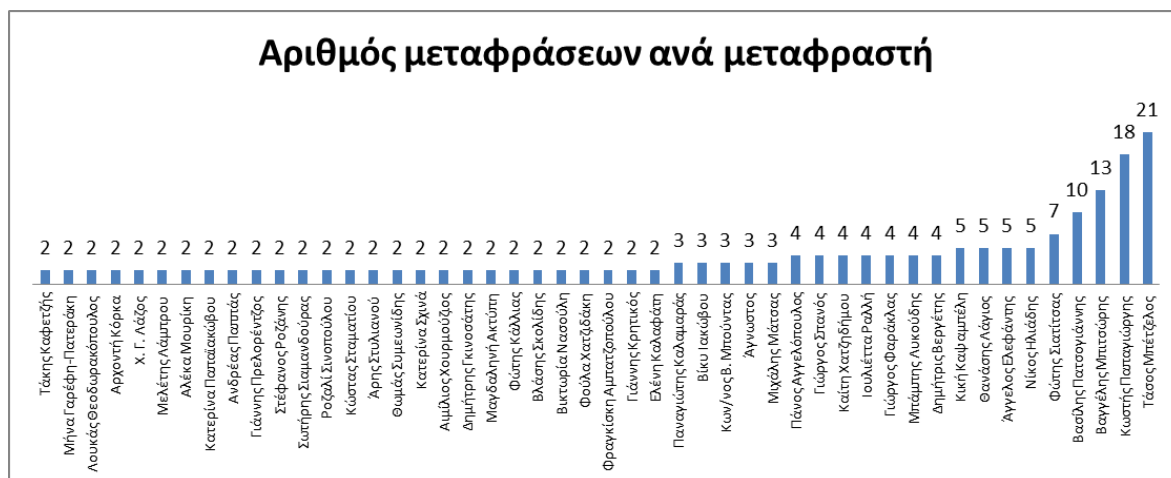
Πρέπει να αναφερθεί επίσης ότι στον πίνακα που προηγήθηκε δεν υπάρχουν μόνο έργα τα οποία συνυπογράφονται από περισσότερους συγγραφείς. Υπάρχουν και έργα, όπως το *Κρίση εποχής ή εποχής κρίσης- τρία κείμενα* (Alain Badiou, Jacques Généreux, Amin Maalouf), υπό την επιμέλεια της Έφης Κορομηλά όσον αφορά την επιλογή των κειμένων και τη μετάφρασή τους. Άλλα έργα που ανήκουν στην ίδια περίπτωση είναι τα: *Σύγχρονα επαναστατικά κινήματα. Η νέα αριστερά* (Jean-Paul Sartre, Herbert Marcuse, Frantz Fanon, Black Power, R. D. Laing, Che Guevara) υπό την επιμέλεια του Maurice Cranston, *Είναι ανώφελο να εξεγείρεσαι; Κείμενα για την ιρανική επανάσταση και το πολιτικό Ισλάμ* (Michel Foucault, Maxime Rodinson), υπό την επιμέλεια και μετάφραση του Παναγιώτη Τριτσιπίδα, *Διάλογος για την κοινωνιολογία και τις ανθρωπιστικές επιστήμες* (Michel Foucault, Aron Raymond) υπό την επιστημονική επιμέλεια και μετάφραση του Μιχάλη Κατσιμίτση και *Η θρησκεία* (Jacques Derrida, Gianni Vattimo), έργο το οποίο αποτελεί συλλογή κειμένων σχετικά με τη θρησκεία, επιλεγμένων και σχολιασμένων από τους ίδιους τους Jacques Derrida και Gianni Vattimo.

3.2. Οι μεταφραστές

Σε αυτό που ακολουθεί θα παρουσιαστεί το σύνολο των μεταφραστών που εντοπίστηκαν, ο αριθμός μεταφράσεων ανά μεταφραστή, ο αριθμός των συλλογικών μεταφράσεων, το ποσοστό εμφάνισης ανδρών και γυναικών καθώς και οι περιπτώσεις ειδίκευσης μεταφραστών σε συγκεκριμένους συγγραφείς.

3.2.1. Αριθμός μεταφράσεων ανά μεταφραστή

Η έρευνά μας ανέδειξε 149 μεταφραστές (βλ. Παράρτημα 1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ). Στη στήλη του πίνακα του όπου προβάλλεται ο αριθμός των μεταφράσεων που εντοπίστηκαν κατά την έρευνα έχουν προστεθεί και οι 31 συλλογικές μεταφράσεις μαζί με τα ονόματα των μεταφραστών που συμμετείχαν σε αυτές. Οι τίτλοι των έργων που μεταφράστηκαν συλλογικά παρουσιάζονται στην επόμενη ενότητα (3.2.2, με ποσοστό 12,76% επί του συνόλου).

Γράφημα 3: Αριθμός μεταφράσεων ανά μεταφραστή

Από τους 148 μεταφραστές που εμφανίζονται οι 101, δηλαδή το 68,24% του συνόλου των μεταφραστών, πραγματοποιούν μόνο μία μετάφραση και μετά δεν ξαναεμφανίζονται (Λόγω όγκου των πληροφοριών δεν εμφανίζονται στο Γράφημα 3, αλλά εμφανίζονται στο Παράρτημα 1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ). Οι 28, δηλαδή το 18,92% του συνόλου των μεταφραστών πραγματοποιούν 2 μεταφράσεις και 4 μεταφραστές (Γιάννης Πατσογιάννης, Βαγγέλης Μπισώρης, Κωστής Παπαγιώργης, Τάσος Μπέτζελος), δηλαδή το 2.7% του συνόλου των μεταφραστών εμφανίζονται από 10 φορές και πάνω.

Υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες αξίζει να δοθεί λίγο περισσότερη σημασία. Πρώτος με 21 μεταφράσεις στο όνομά του εμφανίζεται ο Τάσος Μπέτζελος. Δεύτερος με 18 μεταφράσεις έρχεται ο Κωστής Παπαγιώργης, μεταφραστής, δοκιμογράφος και αρθρογράφος.

Τέλος, όπως αναφέρθηκε και πριν, υπάρχει η περίπτωση μη αναγραφής ονόματος μεταφραστή (βλ. ένδειξη «Άγνωστος» στο Παράρτημα). Εντοπίστηκαν 3 αποτελέσματα χωρίς όνομα μεταφραστή, κι έπειτα από προσωπική αναζήτηση στο διαδίκτυο αλλά και σε φυσικά βιβλιοπωλεία δεν εντοπίστηκε κάποιο στοιχείο. Επιπλέον κάποιοι από τους τίτλους ήταν εξαντλημένοι από τον εκδότη, οπότε η αναζήτηση και εξακρίβωση των στοιχείων ήταν αδύνατη.

3.2.2. Αριθμός συλλογικών μεταφράσεων

	Έργο	Συγγραφέας	Μεταφραστές	Αρ. Μεταφρ.
1	Για τη κρίση του Μαρξισμού	Louis Althusser	Γιώργος Κόκκινος, Δαριώτη Μίνα, Δημητρίου Πόπη	3
2	Το μέλλον διαρκεί πολύ, τα γεγονότα	Louis Althusser	Άγγελος Ελεφάντης, Ρούλα Κυλιντηρέα	2
3	Ο μετασχηματισμός της φιλοσοφίας	Louis Althusser	Σπύρος Λαπατσιώρας, Άγγελος Ελεφάντης	2
4	Ο Λένιν και η φιλοσοφία	Louis Althusser	Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου, Λεωνίδα Κύρκος	2
5	Να διαβάσουμε το κεφάλαιο	Louis Althusser,	Χρήστος Βαλλιανός, Δημήτρης	3

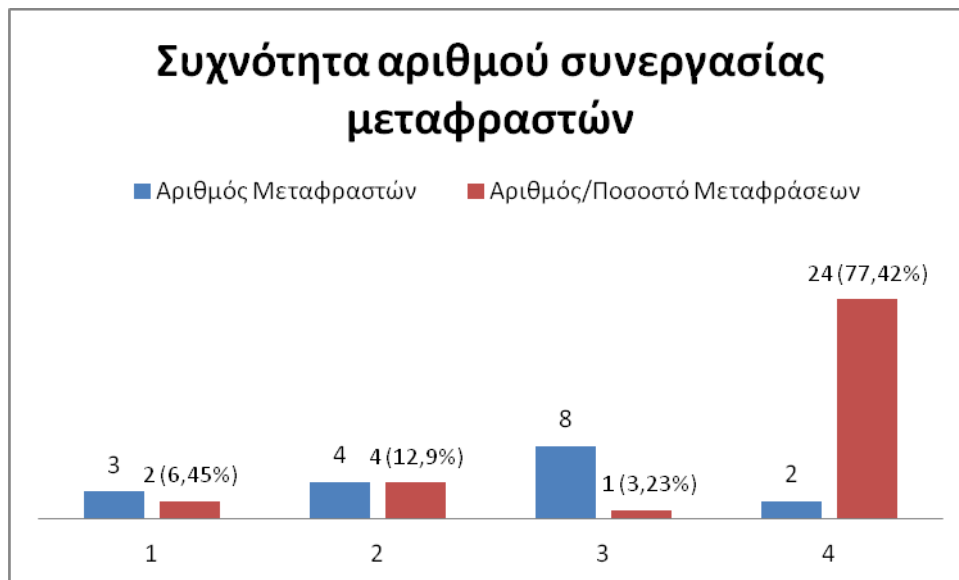
		Étienne Balibar, Roger Establet, Pierre Macherey, Jacques Rancière	Δημούλης, Παπαοικονόμου Βασιλική	
6	Μανιφέστο στη φιλοσοφία	Alain Badiou	Άντα Κλαμπατσέα, Σκολίδης Βλάσης	2
7	Η πολιτική και η λογική του συμβάντος. Μπορούμε να στοχαστούμε την πολιτική;	Alain Badiou	Δημήτρης Βεργέτης, Μπέτζελος Τάσος	2
8	Από το είναι στο συμβάν	Alain Badiou	Έφη Γιαννοπούλου, Βεργέτης, Κατερίνα Κέη Νίκος Ηλιάδης,	4
9	Η κομμουνιστική υπόθεση	Alain Badiou	Παναγιώτης Σωτήρης, Ηλιάδης, Μαριάννα Τσιγλή Φώτης Σιατίτσας,	4
10	Δεύτερο μανιφέστο για τη φιλοσοφία	Alain Badiou	Δημήτρης Βεργέτης, Σιατίτσας Φώτης	2
11	Η δημοκρατική ανυπαρξία. Κείμενα για την ελληνική κρίση	Alain Badiou	Ανδρέας Ματθαίου, Ματθαίου, Έλενα Παπαδάκη Μιχάλης Μάτσας,	4
12	Κρίση εποχής ή εποχή της κρίσης – τρία κείμενα	Alain Badiou, Jacques Généreux, Amin Maalouf	Μαρία Βέρρου, Καραγιάννη, Κουτουβέλα, Παπαγεωργίου, Μάρτιν Σκλάβου, Χατζοπούλου Ελένη Φύζη, Χριστίνα Μαρίνα Σεράσης, Κατερίνα Κ.	8
13	Εγκώμιο για τον έρωτα	Alain Badiou, Nicolas Truong	Δημήτρης Βεργέτης, Σιατίτσας Φώτης	2
14	Πολιτική και αλήθεια	�tienne Balibar	Τάσος Μπέτζελος, Μπαρτσιδής Μιχάλης	2
15	Φυλή, έθνος, τάξη: οι διαφορούμενες ταυτότητες	�tienne Balibar, Immanuel Wallerstein	Ελεφάντης Άγγελος, Καλαφάτη Ελένη	2
16	Η απόλαυση του κειμένου	Roland Barthes	Φούλα Χατζιδάκη, Κρητικός Γιάννης	2
17	Ζαρεχ- Μαζωχ, το ψυχρό και το βάνασο	Gilles Deleuze	Κυριακή Σαμαρτζή, Παπαχριστόπουλος Νίκος	2

18	Συνομιλίες	Jacques Derrida	Μαντλέν Ακτύπη, Δημήτρης Γκινοσάτης	2
19	Πολιτική & φιλία: Ο Ζακ Ντεριντά για τον Λουί Αλτουσέρ	Jacques Derrida	Δημήτρης Παπαγιαννάκος, Αριστείδης Μπαλτάς	2
20	Αντιστάσεις της ψυχανάλυσης	Jacques Derrida	Έλλη Κοντονάσιου, Βικτωρία Νασούλη	2
21	Η θρησκεία	Jacques Derrida, Gianni Vattimo	Λευτέρης Αναγνώστου, Μπάμπης Λυκούδης, Μελίνα Παναγιωτίδου, Γιώργος Φαράκλας	4
22	Επιτήρηση και τιμωρία : Η γέννηση της φυλακής	Michel Foucault	Καίτη Χατζηδήμου, Ιουλιέττα Ράλλη	2
23	Η τάξη του λόγου	Michel Foucault	Χρήστος Χρηστίδης, Μιχάλης Μαϊδάτσης	2
24	Αμφισβήτηση, καινοτομία, περιέργεια	Michel Foucault	Μάρκος Χατζηπιέρας, Ιουλία Μέρμηγκα	2
25	Εμμονές	Julia Kristeva	Πηνελόπη Δαλακούρη, Αντώνης Καραβασίλης	2
26	Φαινομενολογία	Jean-François Lyotard	Ιουλιέττα Ράλλη, Καίτη Χατζηδήμου	2
27	Η πρόζα του κόσμου	Maurice Merleau-Ponty	Φώτης Καλλίας, Μαρία Καλλία	2
28	Ας καφές με τον Ζακ Ρανσιέρ κάτω από την Ακρόπολη	Jacques Rancière	Αλέξανδρος Σχισμένος, Γιάννης Κτένας	2
29	Η πραγματικότητα του ιστορικού παρελθόντος. The Aquinas Lecture (1984)	Paul Ricœur	Κατερίνα Γούλα, Γιώργος Αρμένης	2
30	Ντερριντά	Jacques Derrida, Geoffrey Bennington	Απόστολος Λαμπρόπουλος, Ευτύχης Πυροβολάκης	2
31	Ας σκεφτούμε τη Βίβλο	Paul Ricœur, André La Corque	Αλεξάνδρα Παπαθανασοπούλου, Φώτης Σιατίτσας	2

Πίνακας 4. Αριθμός συλλογικών μεταφράσεων

Στον πίνακα παρουσιάζονται οι συλλογικές μεταφράσεις που συλλέχθηκαν κατά την έρευνα, οι οποίες είναι 31 (12,76% του συνόλου). Παρατηρείται ότι συνηθίζεται περισσότερο η συνεργασία μεταξύ 2 μεταφραστών (24 μεταφράσεις, ήτοι το 77,42% του συνόλου των συλλογικών μεταφράσεων), ενώ η συνεργασία μεταξύ παραπάνω από 2 μεταφραστών δεν είναι τόσο συχνή.

Θα μπορούσε να σημειωθεί επίσης πως στις συλλογικές μεταφράσεις εντοπίστηκαν 5 ονόματα, τα οποία εμφανίστηκαν πάνω από 1 φορά: ο Δημήτρης Βεργέτης, ψυχαναλυτής, μέλος της NLS, υπεύθυνος έκδοσης του περιοδικού *αληθεια* (Βιβλιοπετ, χ.χ.-b) με 4 συλλογικές μεταφράσεις, ο Φώτης Σιατίτσας, μεταφραστής με 4 συλλογικές μεταφράσεις, ο Άγγελος Ελεφάντης, συγγραφέας, μεταφραστής και ιδρυτικό μέλος της εφημερίδας *Η Εποχή* και του περιοδικού *Κάπα* (Βιβλιοπετ, χ.χ.-a) με 3 συλλογικές μεταφράσεις, ο Τάσος Μπέτζελος με 2 συλλογικές μεταφράσεις και ο Νίκος Ηλιάδης με 2 συλλογικές μεταφράσεις.

Γράφημα 4. Συχνότητα αριθμού συνεργασίας μεταφραστών

Η περίπτωση των 2 μεταφραστών (περίπτωση 4 στο Γράφημα 4) δεν προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση διότι είναι γενικά μία συνήθης πρακτική, αλλά αυτό που κεντρίζει το ενδιαφέρον είναι η συνεργασία 8 μεταφραστών (περίπτωση 3 στο Γράφημα 4) για τη μετάφραση του έργου *Κρίση εποχής ή εποχή της κρίσης – τρία κείμενα*. Ο μεγάλος αριθμός μεταφραστών οφείλεται στο γεγονός ότι πρόκειται για μετάφραση από το εργαστήριο

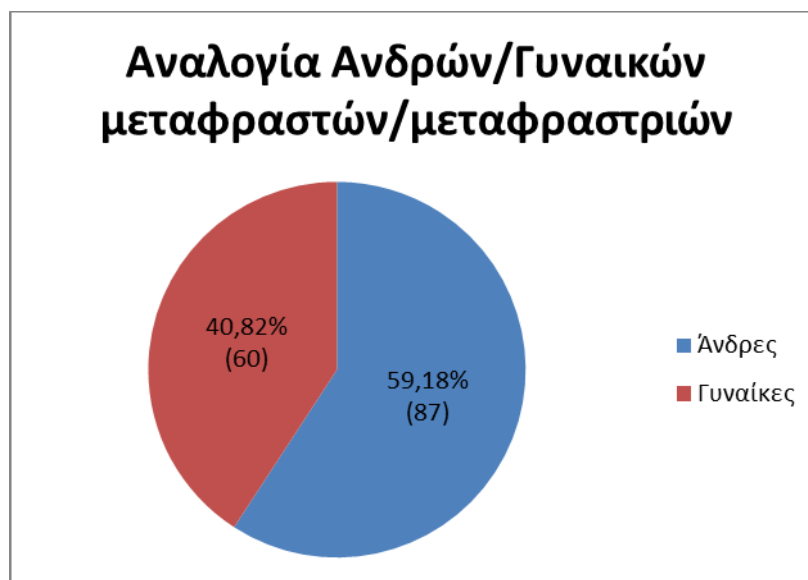
μετάφρασης του Γαλλικού Ινστιτούτου, σε επιμέλεια της διδάσκουσας και πεπειραμένης μεταφράστριας Έφης Κορομηλά.

Να αναφερθεί ακόμα πως δεν παρατηρούνται σταθερές συνεργασίες μεταξύ των παραπάνω μεταφραστών, αλλά οι συνδυασμοί μεταξύ τους ποικίλλουν. Επιπλέον, 46 μεταφραστές εμφανίζονται αποκλειστικά σε συλλογικές μεταφράσεις (ήτοι το 30,87% του συνόλου των μεταφραστών) και 103 (ήτοι το 69,13% του συνόλου) αποκλειστικά σε ατομικές.

3.2.3. Αναλογία μεταφραστών/μεταφραστριών

Πριν γίνει παρουσίαση των αποτελεσμάτων της συγκεκριμένης κατηγορίας, θα ήταν θεμιτό να γίνουν κάποιες διευκρινίσεις οι οποίες θα διευκολύνουν την κατανόηση.

Αρχικά, κατά την αποδελτίωση των αποτελεσμάτων, προέκυψαν δύο δυσκολίες: η πρώτη ήταν ότι 3 έργα δεν έφεραν όνομα μεταφραστή (*Σπουδαστικά προβλήματα* του Louis Althusser, *Η φιλοσοφία του Noir* του Gilles Deleuze και *Τρέλα και πολιτισμός* του Michel Foucault), ο φερόμενος ως «Άγνωστος» όπως αναφέρθηκε προηγουμένως, άρα δεν αποδόθηκε κάποιο συγκεκριμένο φύλο. Επιπλέον, μετά από αρκετή αναζήτηση, η έρευνα βρέθηκε σε αδιέξοδο και με το όνομα «Ιωάννου Α.» να εμφανίζεται ως μεταφραστής/στρια στο έργο *Τι πρέπει ν'αλλάζει στο κομμουνιστικό κόμμα* του Louis Althusser, καθώς δε υπήρξε πουθενά κάποιο στοιχείο που να δηλώνει το φύλο του μεταφραστή. Λόγω αυτής της δυσκολίας, ο συνολικός αριθμός μεταφραστών που καταμετρήθηκε θα είναι 147 αντί 149, καθώς αφαιρέθηκαν οι δύο αυτές περιπτώσεις.

Γράφημα 5. Αναλογία ανδρών/γυναικών μεταφραστών

Παρατηρείται πως στο δείγμα το οποίο εξετάσαμε, ο χώρος της μετάφρασης κατά την περίοδο 1975-2022 είναι κυρίως ανδροκρατούμενος, καθώς 87 (59,18%) μεταξύ αυτών είναι άνδρες και 60 (40,82%) γυναίκες.

Στον πίνακα που ακολουθεί θα γίνει ανάλυση του φύλου των μεταφραστών ανά δεκαετία.

Δεκαετία	Αρ. μεταφραστών	Άνδρες		Γυναίκες	
		Αριθμός	Ποσοστό	Αριθμός	Ποσοστό
1975-1980	13	8	61,54%	4	30,77%
1981-1990	23	16	69,57%	7	30,43%
1991-2000	31	17	54,84%	14	46,16%
2001-2010	56	31	55,36%	23	41,07%
2011-2020	57	38	66,67%	19	33,33%
2021-2022	14	10	71,43%	3	21,43%

Πίνακας 5. Αναλογία ανδρών/γυναικών μεταφραστών ανά δεκαετία

Παρατηρείται ότι, σε κάθε δεκαετία, οι άνδρες μεταφραστές είναι αρκετά περισσότεροι, ξεπερνώντας σε κάθε περίπτωση το 50% του συνόλου. Οι γυναίκες μεταφράστριες συνεχίζουν να έχουν μικρότερη εκπροσώπηση κατά τη διάρκεια όλων των δεκαετιών που μελετήθηκαν στον τομέα της φιλοσοφικής μετάφρασης.

	Συγγραφέας	Αρ. μεταφραστών	Άνδρες		Γυναίκες	
1	Michel Foucault	34	25	73,53%	8	23,53%
2	Alain Badiou	26	13	50%	12	46,15%
3	Jacques Derrida	20	12	60%	8	40%
4	Louis Althusser	19	11	57,89%	6	31,58%
5	Paul Ricœur	16	9	56,25%	7	43,75%
6	Roland Barthes	15	6	40%	9	60%
7	Jacques Deleuze	16	10	62,5%	5	31,25%
8	Jean-Paul Sartre	15	12	80 %	3	20 %
9	Julia Kristeva	13	6	46,15%	7	53,85%
10	Étienne Balibar	9	8	88,89%	1	11,11%
11	Jacques Rancière	7	5	71,43%	2	28,57%
12	Jean-François Lyotard	7	2	28,57%	5	71,43%
13	Maurice Merleau-Ponty	6	3	50%	3	50%
14	Emmanuel Lévinas	5	5	100%	0	0%
15	Jean-Luc Nancy	2	1	50%	1	50%

Πίνακας 6. Αναλογία ανδρών/γυναικών μεταφραστών ανά συγγραφέα

Παρατηρείται ότι ο Michel Foucault μεταφράζεται κυρίως από άνδρες (25 άνδρες μεταφραστές με 73,53% του συνόλου), δημιουργώντας ένα αρκετά μεγάλο χάσμα διαφοράς με άλλες γυναίκες μεταφράστριες (8 γυναίκες μεταφράστριες με 23,53% του συνόλου).

Άλλες περιπτώσεις με μεγάλη διαφορά μεταξύ ανδρών και γυναικών που αξίζουν να αναφερθούν είναι η περίπτωση του Jean-Paul Sartre, με 12 άνδρες (80%) και 3 γυναίκες (20%) και του Étienne Balibar με 8 άνδρες (88,89%) και 1 μόνο γυναίκα (11,11%). Επιπλέον αξίζει να αναφερθεί και η περίπτωση του Emmanuel Lévinas, όπου το σύνολο των μεταφραστών του είναι μόνο άνδρες.

Τέλος, υπάρχει και μία περίπτωση η οποία είναι αρκετά ιδιαίτερη, καθώς είναι η μόνη στην οποία παρατηρείται μεγαλύτερος αριθμός μεταφραστριών από ό,τι μεταφραστών. Πρόκειται για την περίπτωση του Roland Barthes, με 6 (40%) άνδρες και 9 (60%) γυναίκες.

3.2.4. Ειδίκευση μεταφραστή σε συγκεκριμένο συγγραφέα

Μεταφραστής	Αριθμός Μεταφράσεων	Μεταφραστή	Συγγραφέας
Βαγγέλης Μπιτσώρης	12/13	92,31%	Jacques Derrida
Τάσος Μπέτζελος	7/21	33,3%	Louis Althusser
	5/21	23,81%	Michel Foucault
Κωστής Παπαγιώργης	7/18	38,89%	Jacques Derrida
	6/18	33,33%	Michel Foucault

Πίνακας 7. Ειδίκευση μεταφραστή σε συγκεκριμένο συγγραφέα

Σύμφωνα με τον Wallerstein (1981:97) είναι ιδανικό ο μεταφραστής να γνωρίζει πολύ καλά τον συγγραφέα που μεταφράζει. Συγκεκριμένα αναφέρει:

Ο μεταφραστής δεν μπορεί να μεταφράσει έξυπνα αν δεν γνωρίζει από πού προέρχεται ο συγγραφέας, με ποιον διαφωνεί ο συγγραφέας και τι σκέφτονται οι άλλοι (σύγχρονοι του συγγραφέα και του μεταφραστή) για τις έννοιες που χρησιμοποιεί ο συγγραφέας. Δεν υπάρχει περίπτωση για έναν μεταφραστή να προσεγγίσει ψυχρά ένα κομμάτι γραπτού και να κάνει πρώτης τάξεως δουλειά μετάφρασης στις κοινωνικές επιστήμες. Ο μεταφραστής πρέπει πρώτα να είναι ένας ενημερωμένος, πολύ καλά ενημερωμένος, αναγνώστης του συγγραφέα.⁷

Έτσι, για να ολοκληρωθεί η έρευνά μας πάνω στους μεταφραστές, εξετάστηκε επίσης το αν τυχόν ορισμένοι μεταφραστές έχουν κάποια ειδίκευση πάνω στον τρόπο σκέψης και γραφής ενός ή και δύο συγγραφέων. Τα συμπεράσματα βγήκαν σύμφωνα με τον αριθμό μεταφράσεων που έκανε ο κάθε μεταφραστής για τον κάθε συγγραφέα. Τα αποτελέσματα επιβεβαίωσαν πως υπάρχουν τέτοιες περιπτώσεις, με εκείνες που ξεχωρίζουν να είναι ο Βαγγέλης Μπιτσώρης, ο Τάσος Μπέτζελος και τέλος ο Κωστής Παπαγιώργης.

Η περίπτωση του Βαγγέλη Μπιτσώρη δεν είναι τυχαία. Από τις 13 μεταφράσεις που εντοπίστηκαν κατά την έρευνα, οι 12 πρόκειται για μεταφράσεις έργων του Jacques Derrida. Στον μεταφραστικό χώρο ο Βαγγέλης Μπιτσώρης φημίζεται για τον τρόπο με τον οποίο μεταφράζει τα κείμενα του Jacques Derrida και την εγκυρότητα των μεταφράσεών του,

⁷ «The translator cannot intelligently translate unless he/she knows where the author comes from, with whom the author is arguing, and what others (the author's contemporaries, the translator's contemporaries) think of the concepts the author is using. There is no way a translator can approach a piece of writing cold and do first-rate job of translation in the social sciences. The translator first must be informed, indeed a very well-informed, reader of the author.»

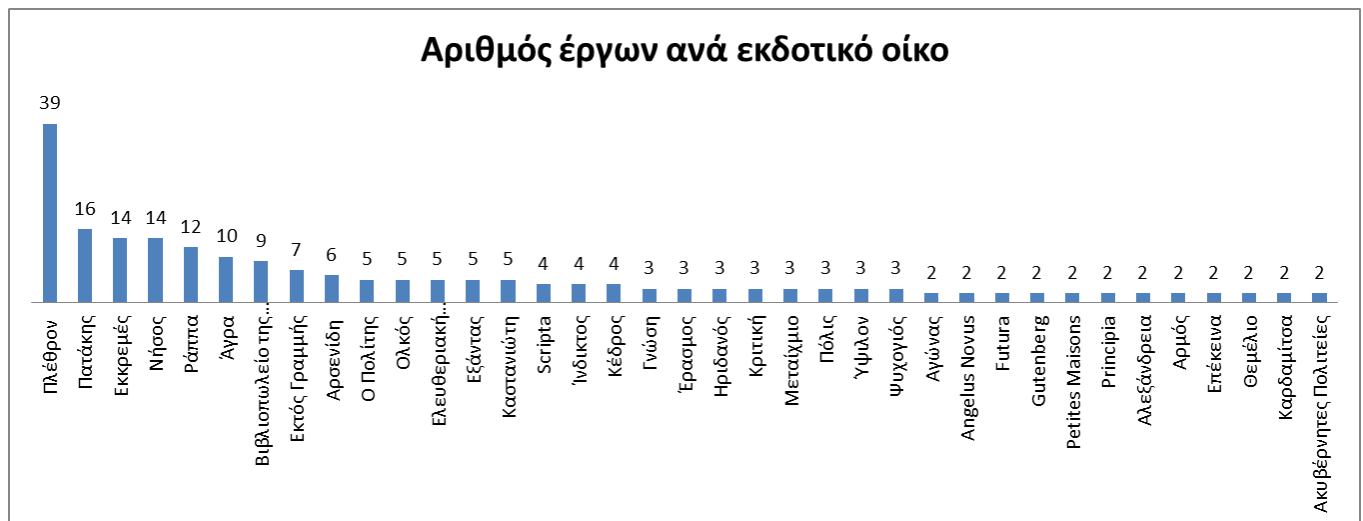
καθώς στο παρελθόν υπήρξε μαθητής του και προσωπικός του μεταφραστής. Λόγω της στενής τους σχέσης και συνεργασίας ο Βαγγέλης Μπιτσώρης θεωρείτο ο πλέον ειδικός της Ντεριντιανής σκέψης, όντας ικανός να αντιληφθεί όλες τις αποχρώσεις και να μπορέσει να τις αποτυπώσει επαρκώς στο ελληνικό κείμενο. Ανέλαβε να γίνει ο προσωπικός του μεταφραστής από τα γαλλικά προς τα ελληνικά από το 1995, ανεβαίνοντας μάλιστα τόσο στην υπόληψη του ίδιου του Jacques Derrida, καθώς ο ίδιος επέλεξε να ενσωματώσει τις σημειώσεις του Βαγγέλη Μπιτσώρη από το ελληνικό μετάφρασμα στο πρωτότυπο γαλλικό κείμενο (Bairaktari, 2021).

Ο Τάσος Μπέτζελος φαίνεται να έχει μία ιδιαίτερη προτίμηση στα κείμενα του Louis Althusser και του Michel Foucault, με το 33,3% των συνολικών του μεταφράσεων που εντοπίστηκαν κατά την έρευνα να ανήκουν σε έργα του Louis Althusser και το 23,1% να ανήκει σε μεταφράσεις του Michel Foucault. Δυστυχώς δεν υπάρχουν πηγές οι οποίες να παρέχουν υλικό για τον συγκεκριμένο μεταφραστή και για ποιον λόγο κλίνει προς αυτούς τους φιλοσόφους, πέρα από ένα απόσπασμα συνέντευξης στο οποίο εξηγεί τις ιδιαιτερότητες της μετάφρασης των κειμένων του Louis Althusser. Στη συνέντευξη, παρουσιάζει τις βασικές δυσκολίες μετάφρασής του, καθώς επίσης αναφέρει και ότι αποφάσισε να μεταφράσει εκ νέου τα κείμενα του Louis Althusser. Αυτή η πληροφορία παρουσιάζει τη πιθανότητα μίας ειδίκευσης ως προς τον λόγο του φιλοσόφου, και για αυτό αποφάσισε να τον ξαναμεταφράσει: Όπως δήλωσε και ο ίδιος ο Τάσος Μπέτζελος στη συνέντευξή του στην εφημερίδα *H Αυγή* (2016): «να υπάρξει ενιαία και συνεκτική μετάφραση, η οποία βοηθάει τον αναγνώστη να κατατοπιστεί στην «ήπειρο» που λέγεται Αλτουσέρ.». Για την προτίμησή του ως προς τον Michel Foucault δεν βρέθηκαν πληροφορίες.

Ο Κωστής Παπαγιώργης υπήρξε δοκιμιογράφος και μεταφραστής. Για ακόμη μία φορά δεν υπάρχει κάποια πηγή η οποία να ορίζει την επιλογή του για τους δύο φιλοσόφους (Jacques Derrida με 38,89% και Michel Foucault με 33,33%), αλλά συλλέχθηκε η πληροφορία ότι έζησε τουλάχιστον 7 χρόνια στο Παρίσι όπου πωλούσε παράνομα φιλοσοφικά δοκίμια γνωστών δοκιμιογράφων, τα οποία διάβαζε και ο ίδιος (Πληροφορίες από συνέντευξη του Γιώργου-Ίκαρου Μπαμπασάκη, στενού φίλου του Κωστή Παπαγιώργη, στο Antifono, 2023).

3.3. Αριθμός μεταφράσεων ανά εκδοτικό οίκο

Στην ακόλουθη ενότητα θα μελετηθούν οι εκδοτικοί οίκοι στους οποίους παρατηρείται δραστηριοποίηση γύρω από την έκδοση μεταφρασμένου δοκιμιακού λόγου από τα γαλλικά. Πιο συγκεκριμένα θα παρουσιαστούν οι εκδοτικοί οίκοι οι οποίοι εμφανίστηκαν κατά την έρευνα, καθώς και οι τίτλοι που δημοσιεύτηκαν υπό την επωνυμία τους.

Γράφημα 6. Αριθμός μεταφράσεων ανά εκδοτικό οίκο

Η έρευνά μας έδειξε ότι οι εκδόσεις με τις περισσότερες μεταφράσεις είναι το Πλέθρον με 39 μεταφρασμένους τίτλους (15,98%). Παρατηρείται μάλιστα ότι κατά τη χρονική περίοδο που μελετάμε, ο συγκεκριμένος εκδοτικός οίκος δημοσίευσε το πρώτο του μεταφρασμένο δοκίμιο το 1988 (*Εικόνα, μουσική και κείμενο* του Roland Barthes σε μετάφραση του Γιώργου Σπανού), κι έπειτα από 7 χρόνια δημοσίευσε το δεύτερο φιλοσοφικό του μεταφρασμένο δοκίμιο (*Συνομιλίες* του Jacques Derrida σε μετάφραση των Μαντλέν Ακτύπη και Δημήτρη Γκινοςάτη). Κατά την περίοδο 1988 – 1999 υπάρχουν 5 δημοσιεύσεις, αλλά από τη νέα χιλιετία κι έπειτα υπάρχει μία κατακόρυφη αύξηση με 33 μεταφράσεις, εκ των οποίων οι 25 έγιναν από τη δεκαετία 2010 κι έπειτα.

Στη δεύτερη θέση έρχονται οι εκδόσεις Πατάκης με 16 μεταφράσεις (6,56%). Οι εκδόσεις ιδρύθηκαν το 1974, εκδίδοντας κυρίως λογοτεχνία, ενώ από το 1997 στράφηκαν στα επιστημονικά βιβλία και τα δοκίμια, δημοσιεύοντας την ίδια χρονιά το πρώτο μεταφρασμένο δοκίμιο του εκδοτικού οίκου.

Στη τρίτη θέση βρίσκονται οι εκδοτικοί οίκοι Εκρεμμές και Νήσος με 14 έργα (5,74%) έκαστος. Οι εκδόσεις Εκρεμμές δημιουργήθηκαν το 1995 και ξεκίνησαν δημοσιεύοντας λογοτεχνία αλλά και επιστημονικά βιβλία και δοκίμια. Η πρώτη μετάφραση που εμφανίζεται στην έρευνά μας είναι το 1995, στην αρχή της δραστηριότητας του εκδοτικού, με το έργο *Φαντάσματα του Μαρξ. Το κράτος του χρέους, η διεργασία του πένθους και η νέα διεθνής* του Jacques Derrida. Ο εκδοτικός οίκος Νήσος ξεκίνησε να δραστηριοποιείται το 1992 στο πεδίο των ανθρωπιστικών και κοινωνικών επιστημών.

Αξίζει να σημειωθεί πως 12 εκδοτικοί οίκοι εμφανίζονται μόνο 2 φορές ο καθένας ενώ 32 εκδοτικοί οίκοι εμφανίζονται μόνο μία φορά ο καθένας (Βλ. ΠΑΡΑΘΕΜΑ 2: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΑΝΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΟΙΚΟ).

3.4. Αριθμός μεταφράσεων ανά πενταετία

Σε αυτή την τελευταία ενότητα της ποσοτικής μας ανάλυσης θα μελετηθεί ο αριθμός μεταφράσεων ανά πενταετία. Να αναφερθεί πως 4 αποτελέσματα δεν παρουσίαζαν χρονολογία έκδοσης και λήφθηκαν ως ξεχωριστή κατηγορία, η οποία δεν παρουσιάζεται στο επόμενο γράφημα (Βλ. Γράφημα 7. Αριθμός μεταφράσεων ανά έτος, βλ. Πίνακας 8: Σύνολο μεταφράσεων ανά πενταετία).

Γράφημα 7. Αριθμός μεταφράσεων ανά έτος

Χρονολογία	1975-1979	1980-1984	1985-1989	1990-1994	1995-1999	2000-2004	2005-2009	2010-2014	2015-2019	2020-2022
Αριθμός μεταφράσεων	6	11	12	20	25	27	40	38	40	21

Πίνακας 8. Σύνολο μεταφράσεων ανά πενταετία

Κατά την έρευνα καταγράφηκαν, όπως αναφέρθηκε, συνολικά 244 μεταφράσεις δοκιμακών έργων για την περίοδο 1975-2022. Στο Πίνακα 8 αλλά και στο Γράφημα 7 διαπιστώνεται ότι από το 1975, όπου και ξεκινά η καταγραφή, δεν παρατηρείται σταθερή πορεία στις δημοσιευμένες μεταφράσεις. Παρατηρείται επίσης, πως τις πενταετίες 2010-2014 και 2015-2019 υπάρχει ο υψηλότερος αριθμός συνολικών μεταφράσεων (78 τίτλοι με ποσοστό επί του συνόλου 31,97%), αποτελώντας έτσι την πιο παραγωγική σε μεταφράσεις χρονική περίοδο.

Αυτό που προκαλεί ιδιαίτερη εντύπωση είναι η πτώση που παρουσιάζεται στις δημοσιεύσεις κατά την περίοδο 2020-2022, όπου δημοσιεύονται μόνο 21 μεταφράσεις. Παρ' όλα αυτά όμως, αναλογικά ο αριθμός είναι αρκετά υψηλός καθώς επρόκειτο για μία πολύ μικρή περίοδο 2 μόνο χρόνων (σε αυτά τα δύο χρόνια έχουν δημοσιευθεί το 26,92% των συνολικών μεταφράσεων που δημοσιεύθηκαν τη δεκαετία 2010-2019).

Λαμβάνοντας υπόψη τα δεδομένα, η έρευνα καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο 21^{ος} αιώνας αποδεικνύεται ως ο πιο παραγωγικός για τα μεταφρασμένα από τα γαλλικά έργα. Μόνο κατά τις 2,5 περίπου πρώτες δεκαετίες έχουν δημοσιευθεί 166 μεταφράσεις, ποσότητα 2,27 φορές περίπου μεγαλύτερη από αυτή των τίτλων που δημοσιεύθηκαν την περίοδο 1975-1999 (74 τίτλοι).

4. ΠΑΡΑΜΕΤΡΟΙ ΠΟΥ ΕΠΗΡΕΑΖΟΥΝ ΤΙΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΑΓΟΡΑ

Στην παρούσα ενότητα, αφού έχει ολοκληρωθεί η ποσοτική επεξεργασία, θα πραγματοποιηθεί μία ποιοτική ανάλυση και ερμηνεία των αποτελεσμάτων. Αν και αρχικά η συλλογή πληροφοριών ήταν δύσκολη, λόγω της ελλιπούς βιβλιογραφίας πάνω στα θέματα που θα απασχολήσουν τις επόμενες ενότητες, παρουσιάστηκε η ευκαιρία επικοινωνίας με τους εκδοτικούς οίκους Πλέθρον, Νήσος και Πατάκης, οι οποίοι με χαρά προσέφεραν αρκετές χρήσιμες πληροφορίες για να συνεχιστεί η έρευνα.

Μέσω λοιπόν των πληροφοριών που αποκτήθηκαν μετά από προσωπική επικοινωνία με τους προαναφερθέντες εκδοτικούς, και οι οποίες θα αναφερθούν στη συνέχεια, θα υπάρξει καλύτερη κατανόηση της κατάστασης που επικρατεί στην ελληνική αγορά της μεταφρασμένης φιλοσοφίας.

4.1. Ο ρόλος των εκδοτών

Όταν γίνεται λόγος για μεταφρασμένο κείμενο, συνειδητοποιούμε πως για να μπορέσει να φτάσει το βιβλίο στα χέρια του αναγνώστη, δηλαδή να καταλήξουμε στην έκδοση του τίτλου, θα πρέπει να έχουν προηγηθεί κάποιες ενέργειες, οι οποίες περνούν όλες από τα χέρια του υπεύθυνου εκδότη.

Ο κάθε εκδοτικός οίκος, έχοντας αυτήν την ευθύνη, θα πρέπει να έχει μεριμνήσει για τη σωστή διεκπεραίωση της κάθε ενέργειας με σκοπό στο τέλος να επιτευχθεί η δημοσίευση και πώληση του βιβλίου. Μετά από προσωπική επικοινωνία με τους υπεύθυνους ή με τα τμήματα ξένων δικαιωμάτων και εκδόσεων του κάθε εκδοτικού οίκου, συλλέχθηκαν πληροφορίες ως προς τον ρόλο του εκδότη πριν, κατά τη διάρκεια και μετά την έκδοση του επιλεγμένου τίτλου, πληροφορίες σχετικά με τα προγράμματα επιδοτήσεων που

προσφέρονται για τη μετάφραση και έκδοση Γάλλων συγγραφέων καθώς και για τις δυσκολίες τις οποίες μπορεί να αντιμετωπίζουν οι εκδοτικοί οίκοι κατά την προσπάθεια και διαδικασία έκδοσης ενός μεταφρασμένου έργου.

4.1.1. Κριτήρια επιλογής έργων

Όπως αναφέρθηκε και στην Εισαγωγή, σύμφωνα με τον εκδοτικό οίκο Νήσος, λαμβάνονται υπόψη 3 βασικά κριτήρια κατά την επιλογή ενός έργου προς μετάφραση και έκδοση: α) αρχικά η ποιότητα του έργου, αν θεωρείτο δηλαδή αρκετά καλό ποιοτικά για να μεταφραστεί και να μπει στην ελληνική αγορά. β) Έπειτα το πόσο σημαντικό είναι το ίδιο το έργο: αν έχει ήδη θεωρηθεί από άτομα της φιλοσοφικής κοινότητας ότι έχει σημασία και το πόσο δημοφιλές είναι. γ) Τέλος, αν ο εκδοτικός οίκος κρίνει ότι είναι αναγκαίο να γίνει η μετάφραση ενός έργου διότι θεωρείται σημαντικό (λόγου χάρη, ένα σημαντικό έργο του Deleuze δεν έχει μεταφραστεί ακόμη στα ελληνικά), τότε ο ίδιος ο εκδοτικός μπορεί να αναλάβει τη μετάφραση και έκδοσή του.

Επίσης, υπάρχουν και οι περιπτώσεις όπου ένας εκδοτικός προχωρά σε μετάφραση και έκδοση ενός βιβλίου γιατί έχει λάβει αρκετά αιτήματα δημοσίευσής του, είτε από αναγνώστες αλλά και από μεταφραστές, οι οποίοι προσεγγίζουν από μόνοι τους εκδοτικούς με σκοπό να εκδοθεί κάποιο έργο με την υπογραφή τους.

Το τμήμα Ξένων Δικαιωμάτων του εκδοτικού οίκου Πατάκη διαθέτει ήδη έναν μεγάλο κατάλογο μεταφρασμένων Γάλλων φιλοσόφων, ο οποίος κάθε χρόνο ανανεώνεται με επιλογές που γίνονται από την ίδια την εκδότρια και διευθύντρια, καθώς έχει ολοκληρώσει σπουδές πάνω στη φιλοσοφία. Συνήθως επιλέγει τίτλους που κρίνει ότι έχουν ενδιαφέρον να μεταφραστούν στα ελληνικά, τόσο σε ό,τι αφορά σημαντικά φιλοσοφικά κείμενα, καθώς και εκλαϊκευμένα έργα που απευθύνονται στο ευρύ κοινό.

4.1.2 Επιδότησεις από ελληνικούς και ξένους φορείς

Πέραν του χρόνου που απαιτείται για την ολοκλήρωση της διαδικασίας της έκδοσης, υπάρχει και ο οικονομικός παράγοντας, ο οποίος παίζει βασικό ρόλο, καθώς αρκετές φορές τα έξοδα είναι αρκετά υψηλά. Το κόστος της μετάφρασης από μόνο του μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο στο να μεταφραστεί και να εκδοθεί ένα έργο και η χαμηλή ζήτηση των φιλοσοφικών κειμένων από το αναγνωστικό κοινό (σε σχέση με άλλα είδη, όπως πχ. η λογοτεχνία) δεν ενθαρρύνει τον εκδοτικό οίκο να διαθέσει αρκετά χρήματα, από τους λιγοστούς πόρους που ήδη διαθέτει, για τη μετάφρασή του. Για τον λόγο αυτό, σε διάφορες χώρες ανά τον κόσμο προσφέρονται επιδοτήσεις από κυβερνητικούς, πολιτιστικούς ή ενημερωτικούς οργανισμούς, οι οποίοι χρηματοδοτούν μεταφράσεις από τις εθνικές τους γλώσσες (Heim & Tymowski, 2006:4).

Το ίδιο παρατηρείται και στην περίπτωση της Ελλάδας, καθώς οι εκδοτικοί οίκοι Πλέθρον, Πατάκης και Νήσος μας ενημέρωσαν ότι όλοι οι εκδοτικοί οίκοι έχουν τη δυνατότητα να καταθέσουν αίτηση σε διάφορους φορείς, όπως το Γαλλικό Ινστιτούτο, για να δεχτούν επιδότηση. Οι φορείς που προσφέρουν τέτοιου είδους επιδοτήσεις είναι το Γαλλικό Ινστιτούτο, όπως και το Γαλλικό Κέντρο Βιβλίου (CNL), όπου προσφέρουν επιδοτήσεις οι οποίες καλύπτουν μέρος των εξόδων, είτε της μετάφρασης είτε των πνευματικών δικαιωμάτων. Πιο συγκεκριμένα, το Γαλλικό Ινστιτούτο Ελλάδα προσφέρει την επιδότηση με τίτλο «PAP Jacqueline de Romilly», η οποία ξεκίνησε το 2011 και καλύπτει τα έξοδα της μετάφρασης. Υπάρχει επίσης μία επιδότηση που προσφέρεται από το Γαλλικό Ινστιτούτο Παρισιού (Institut Français de Paris) το οποίο χρηματοδοτεί το αναγκαίο ποσό για την αγορά των πνευματικών δικαιωμάτων των βιβλίων που επιθυμούν οι εκδοτικοί να μεταφράσουν και να εκδώσουν. Λόγω του περιορισμένου αριθμού επιδοτήσεων που προσφέρονται στην Ελλάδα, υπάρχουν αρκετές πιθανότητες τα αιτήματα των εκδοτικών οίκων να μη γίνονται δεκτά από τους φορείς, με αποτέλεσμα να χρεώνονται οι εκδοτικοί οίκοι το 100% των εξόδων, δυσκολεύοντας το έργο τους.

4.1.3 Δυσκολίες πριν και κατά την έκδοση

Όπως βεβαίως είναι αναμενόμενο, υπάρχουν ορισμένα προβλήματα τα οποία μπορούν να σταθούν εμπόδιο είτε στην έγκαιρη έκδοση του βιβλίου, αλλά και γενικά στη διαδικασία

έκδοσής του. Σύμφωνα με τη Sapiró (2019), αναφερόμενη στις περιπτώσεις μετάφρασης από τα αγγλικά προς τα γαλλικά, υπάρχουν 6 παράγοντες οι οποίοι ευνοούν ή δυσκολεύουν την έκδοση και την κυκλοφορία των επιστημονικών βιβλίων:

1. Οι σχέσεις ισχύος που έχουν οι δύο γλώσσες (γλώσσα πηγή και γλώσσα στόχος) μεταξύ τους, οι πολιτισμοί και οι εθνικές παραδόσεις.
2. Το συμβολικό κεφάλαιο και λοιπά χαρακτηριστικά του συγγραφέα.
3. Τα χαρακτηριστικά του βιβλίου.
4. Το συμβολικό κεφάλαιο του εκδοτικού οίκου.
5. Τα εκδοτικά και ακαδημαϊκά δίκτυα (κοινωνικό κεφάλαιο).
6. Οι οικονομικές βοήθειες που προσφέρονται (οικονομικό κεφάλαιο).

Στην περίπτωση της Ελλάδας παρατηρείται ότι δεν υπάρχουν διαφορές, καθώς τα ίδια κριτήρια συναντώνται και στην περίπτωση της ελληνικής αγοράς.

Πριν την μετάφραση ενός έργου, ο εκάστοτε εκδοτικός οίκος οφείλει να έχει αγοράσει τα δικαιώματα του έργου που επιθυμεί να εκδώσει. Ο εκδοτικός οίκος Νήσος μας πληροφόρησε ότι πριν την έκδοση του βιβλίου, όταν ο εκδοτικός οίκος είναι ακόμη στη διαδικασία αγοράς δικαιωμάτων, υπάρχει περίπτωση να αντιμετωπίσει προβλήματα κατά την αναζήτηση των δικαιωμάτων, καθώς πολλές φορές τα δικαιώματα μπορεί να ανήκουν σε κάποιον τρίτο, με τον οποίο η επικοινωνία να είναι από δύσκολη έως αδύνατη.

Ένα ίσως βασικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν οι εκδοτικοί οίκοι μετά την αγορά δικαιωμάτων, είναι η εύρεση καταρτισμένων μεταφραστών, με ειδικές γνώσεις στον χώρο της φιλοσοφίας και της σχετικής ορολογίας, που μπορούν να αναλάβουν ένα τέτοιο εγχείρημα και να παραδώσουν ένα άρτιο μεταφραστικά αποτέλεσμα, καθώς και διορθωτών-επιμελητών. Σύμφωνα με τον εκδοτικό οίκο Νήσος, καθώς και το τμήμα Ξένων Δικαιωμάτων των Εκδόσεων Πατάκη, στην περίπτωση όπου ο μεταφραστής παραδίδει μία κακή μετάφραση ενός έργου που πρέπει να εκδοθεί σύντομα, ο εκδοτικός οίκος μπορεί να κληθεί να αντιμετωπίσει διαφόρων ειδών δυσκολίες, καθώς ο επιμελητής δεν υπάρχει πάντα (είτε επιστημονικός για τους επιστημονικούς όρους, είτε φιλολογικός για τη γλωσσική διόρθωση), και θα πρέπει να αναθέσουν το έργο σε νέο μεταφραστή. Αυτό συνήθως συμβαίνει στις περιπτώσεις όπου οι εκδόσεις παρεκκλίνουν των σταθερών συνεργασιών τους και επιλέγουν νέους για αυτούς μεταφραστές. Στην περίπτωση μίας τέτοιας δυσκολίας, κοστίζει στον εκδότη χρόνο, ο οποίος χάθηκε κατά την πρώτη μετάφραση του έργου, καθώς

και χρήματα, διότι θα πρέπει να αμείψουν και τον νέο μεταφραστή, αλλά και να γίνει ανανέωση συμβολαίου. Επίσης, και η συνεργασία με ένα πολύ καλό επιμελητή εμποδίζει την ύπαρξη προβλημάτων, καθώς έτσι αποφεύγονται προβλήματα που μπορεί να προκληθούν μετά την έκδοση του τίτλου, όπως λάθος χρήση της γλώσσας, σελιδοποίηση κ.ά.

Τέλος, όπως προαναφέρθηκε, ένα ακόμη πρόβλημα είναι η τήρηση των χρόνων των συμβολαίων. Ο εκδοτικός οίκος Νήσος μας παρείχε σχετικές πληροφορίες: το συμβόλαιο υπογράφεται μετά την απόκτηση των δικαιωμάτων του βιβλίου και ο εκδοτικός είναι υποχρεωμένος να τηρήσει τους χρόνους για τους οποίους συμφώνησε (οι οποίοι ποικίλλουν ανάλογα με το μέγεθος και τη δυσκολία του έργου, ο πιο συνήθης χρόνος είναι 18 ή 24 μήνες). Μέσα σε αυτόν τον προκαθορισμένο χρόνο θα πρέπει να γίνει η μετάφραση, η επιμέλεια και η εκτύπωση του βιβλίου. Σε περίπτωση που ο χρόνος δεν είναι αρκετός λόγω καθυστέρησης σε κάποιο από τα στάδια της έκδοσης, υπάρχει η περίπτωση να δοθεί κάποια παράταση, αλλά στην αντίθετη περίπτωση, όπου δεν εγκριθεί το αίτημα παράτασης, ο εκδοτικός θα πρέπει να προβεί σε ανανέωση συμβολαίου και να δώσει περισσότερα χρήματα από όσα ίσως είχε εξαρχής υπολογίσει.

4.2. Η πρόσληψη συγκεκριμένων συγγραφέων στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τον εκδοτικό οίκο Νήσος, το πόσο ζήτηση θα έχει κάποιος δοκιμογράφος ή φιλόσοφος στην Ελλάδα, αλλά και στον κόσμο, δεν εξαρτάται τόσο από το αναγνωστικό κοινό όσο από τα πανεπιστήμια. Όπως ανέφερε και το Τμήμα Ξένων Δικαιωμάτων των Εκδόσεων Πατάκη, η ζήτηση στην ελληνική αγορά για μεταφρασμένα γαλλόφωνα φιλοσοφικά κείμενα είναι περιορισμένη και αφορά ως επί το πλείστον ένα ειδικό κοινό αναγνωστών/φοιτητών – ερευνητών που ενδιαφέρονται για το συγκεκριμένο γνωστικό πεδίο. Στις περισσότερες περιπτώσεις είναι καθηγητές πανεπιστημίων ή σχολών οι οποίοι δίνουν τον τόνο για το ποιος φιλόσοφος θα εκδοθεί. Με λίγα λόγια, το διδακτικό πρόγραμμα των πανεπιστημίων επηρεάζει άμεσα τις εκδόσεις, καθώς «ζητούν» από τους εκδοτικούς να μεταφράσουν και να βγάλουν στην αγορά έργα τα οποία διδάσκουν οι ίδιοι (Sapiro,2019).

Επιπλέον την ακαδημαϊκή χρονιά 2010-2011, εν μέσω της οικονομικής κρίσης, εκτελείται για πρώτη φορά η ηλεκτρονική υπηρεσία ολοκληρωμένης διαχείρισης συγγραμμάτων «Εύδοξος», υπηρεσία που παρέχει δωρεάν τα συγγράμματα στους φοιτητές προπτυχιακών προγραμμάτων των Πανεπιστημίων, των Τεχνολογικών Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Τ.Ε.Ι.) και των Ανώτατων Εκκλησιαστικών Ακαδημιών (Α.Ε.Α.) της επικράτειας καθώς και του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.). Ως εκ τούτου, έργα τα οποία προτάθηκαν από τους ίδιους τους καθηγητές για να διδαχθούν στο μάθημά τους, προωθούνταν κυρίως μέσω του προγράμματος.

Στην περίπτωση του απλού αναγνωστικού κοινού, το οποίο δεν προέρχεται απαραίτητα από κάποιο πανεπιστήμιο το οποίο τον έχει «καθοδηγήσει» προς κάποιο συγκεκριμένο έργο ή συγγραφέα, είναι συνήθως η επιστημονική κοινότητα που δίνει το έναυσμα στον αναγνώστη να αναζητήσει τον εκάστοτε φιλόσοφο. Επιπλέον, παρατηρείται ότι οι φιλόσοφοι που ανήκουν στη λεγόμενη French Theory έχουν μεγαλύτερη ζήτηση σε σχέση με τους κλασικούς (Sapiro, 2019). Ονόματα που ανήκουν και στις δύο περιπτώσεις (απλό αναγνωστικό κοινό και French Theory) είναι αυτά των Foucault, Derrida και Kristeva, τα οποία συναντώνται σε μεγάλη συχνότητα κατά την έρευνά μας.

5. ΕΠΙΛΟΓΟΣ – ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Μετά από αποδελτίωση και ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνάς μας καταλήξαμε στα εξής βασικά συμπεράσματα:

Ο Michel Foucault είναι ο συγγραφέας ο οποίος εμφανίζεται τις περισσότερες φορές, καθώς έχει τις περισσότερες μεταφράσεις (48) αλλά και τον μεγαλύτερο αριθμό μεταφραστών (34). Τα συλλογικά έργα δε συνηθίζονται, καθώς μόνο το 7,38% του συνόλου πρόκειται για έργα με πάνω από έναν συγγραφέα, ήτοι 18 έργα. Στην περίπτωση των συλλογικών έργων διακρίνονται 5 έργα τα οποία είναι συλλογές κειμένων των αναγραφόμενων συγγραφέων από διάφορους επιμελητές, και όχι συνεργατικά έργα μεταξύ των συγγραφέων που αναφέρονται.

Οι μεταφραστές, διαμεσολαβητές και κοινωνοί της ετερόφωνης κουλτούρας και ιδέας, χρησιμοποιούν τις γνώσεις τους ούτως ώστε να επιτευχθεί η άρτια μεταφορά των ιδεών από τη μία γλώσσα στην άλλη, είτε συνεργατικά είτε κατά μόνας. Ο μεταφραστής με τον μεγαλύτερο αριθμό μεταφράσεων είναι ο Τάσος Μπέτζελος, με 21 μεταφράσεις, έχοντας μεταφράσει 7 από τους 15 συγγραφείς πάνω στους οποίους πραγματοποιήσαμε την έρευνά μας. Βρέθηκαν 31 συλλογικές μεταφράσεις (12,76%), με τη συνεργασία μεταξύ 2 μεταφραστών να είναι συχνότερη (77,42%). Εντοπίσαμε επίσης περιπτώσεις ειδίκευσης μεταφραστή σε κάποιον συγγραφέα, με το όνομα που ξεχωρίζει να είναι αυτό του Βαγγέλη Μπιτσώρη και την ξεκάθαρη ειδίκευσή του πάνω στον λόγο του Jacques Derrida, με ποσοστό 92,31% στον συνολικό αριθμό μεταφράσεών του.

Στο δείγμα το οποίο εξετάσαμε, η παρουσία των ανδρών είναι εντονότερη στη μετάφραση, καθώς καταλαμβάνουν το 59,18% του συνόλου. Επιπλέον παρατηρήθηκε ότι οι 14 από τους 15 συγγραφείς ήταν μεταφρασμένοι ως επί το πλείστον από άνδρες μεταφραστές, εκτός των Roland Barthes, Julia Kristeva και Jean-François Lyotard όπου υπερσχύουν οι γυναίκες μεταφράστριες με ποσοστό 60% , 53,85% και 71,43% αντίστοιχα επί του συνόλου.

Η περίοδος όπου παρατηρήθηκε ο μεγαλύτερος αριθμός εκδόσεων είναι η δεκαετία 2010-2019 με 78 (31,97%) τίτλους, αλλά παρατηρείται ότι συνεχίζει ο ανοδικός ρυθμός και στην επόμενη δεκαετία (2020-2022) με την έκδοση 21 μεταφράσεων, σε μία χρονική περίοδο μόνο 2 χρόνων.

Κατά την έρευνα αποδείχτηκε μέσα από έναν μεγάλο αριθμό ονομάτων, ότι ο εκδοτικός οίκος με την περισσότερη δραστηριότητα είναι οι εκδόσεις Πλέθρον με 39 μεταφράσεις, ήτοι το 15,98% του συνολικού τους αριθμού.

Κατά τη διαδικασία της έκδοσης, ο εκδοτικός οίκος παίζει τον βασικότερο ρόλο. Θα κάνουν συνήθως το πρώτο βήμα, έτσι ώστε να φθάσει στο τέλος στα χέρια του αναγνώστη το ολοκληρωμένο μεταφρασμένο έργο. Είναι υπεύθυνος για την επιλογή των νέων δημοσιεύσεων αλλά μπορεί να βρεθεί αντιμέτωπος με αρκετά προβλήματα οικονομικής, επικοινωνιακής και συνεργατικής φύσεως. Η επιλογή των προς μετάφραση και έκδοση συγγραμμάτων γίνεται με τρία βασικά κριτήρια (ποιότητα, σημαντικότητα, κάλυψη βιβλιογραφικών κενών). Για την κάλυψη εξόδων μετάφρασης και δικαιωμάτων των έργων γαλλόφωνων συγγραφέων προσφέρονται επιδοτήσεις από εξωτερικούς φορείς, τα οποία μειώνουν τα έξοδα του ίδιου του εκδότη. Η συνεργασία με σωστούς επαγγελματίες μεταφραστές, επιμελητές και τυπογραφεία προσφέρει μία έγκαιρη μετάφραση η οποία παραδίδεται μέσα στα χρονικά πλαίσια που ορίζει το αρχικό υπογεγραμμένο συμβόλαιο.

Η ζήτηση από τα ίδια τα πανεπιστήμια και τους καθηγητές τους για έργα συγκεκριμένων συγγραφέων, προσέφερε στην αυξημένη αγορά δοκιμίων. Οι φιλόσοφοι που ανήκουν στη « French Theory » είναι εκείνοι οι οποίοι θα έχουν τη μεγαλύτερη ζήτηση από πανεπιστημιακούς καθώς και από τους απλούς αναγνώστες, καθώς είναι πιο πρόσφατοι, ζουν τους ίδιους καιρούς και τα ίδια γεγονότα με τους αναγνώστες και επηρεάζουν πιο άμεσα τη σύγχρονη σκέψη.

Τέλος, θεωρούμε ότι ολοκληρώνοντας την παρούσα έρευνα απαντήσαμε στα αρχικά μας ερωτήματα, κατά την αναζήτηση όμως των απαντήσεών τους μας δημιουργήθηκαν επιπλέον ερωτήματα, τα οποία έγινε προσπάθεια να απαντηθούν εξίσου. Ελπίζουμε πως αυτή η έρευνα θα αποτελέσει έναυσμα για μελλοντικές έρευνες επάνω στο πεδίο της φιλοσοφικής μετάφρασης και θα εμπλουτίσει τη βάση Traduthèque, καθώς και πως θα λειτουργήσει ως εργαλείο που θα λύσει τα χέρια μελετητών που θα θελήσουν να

ασχοληθούν περαιτέρω με τη μεταφρασμένη γαλλόφωνη φιλοσοφία από το 1975 έως το 2022.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνόγλωσση βιβλιογραφία

- Δημητρούλια, Ξ. & Κεντρωτής, Γ. (2015). Η λογοτεχνική μετάφραση ως μετάφραση έργων. Δοκίμιο και δοκιμακός λόγος. Σε Ξ. Δημητρούλια & Γ. Κεντρωτής (Επιμ.), *Λογοτεχνική μετάφραση-θεωρία και πράξη* (σ. 302-329). Αθήνα: Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε 2 Αυγούστου, 2023, από <https://hdl.handle.net/11419/5258>
- Δρακόπουλος, Δ. & Ρώμας Χ. (1990). *Το δοκίμιο. Η ιστορία του, η αυτονομία του, η διδακτική του προσέγγιση*. Αθήνα: Επικαιρότητα.
- Θανασάς, Π. (2023). *Νεότερη ευρωπαϊκή φιλοσοφία* [Βιβλιογραφικός Οδηγός]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από <https://dx.doi.org/10.57713/kallipos-296>
- Θεοτοκάς Γ. (1961). *Πνευματική πορεία*. Αθήνα: Γ. Φέξη
- Μολφέτα, Ν. & Τσελέντη, Ε. (επιμ.) (1997). Μετάφραση των ανθρωπιστικών επιστημών: Προβληματισμοί και αδιέξοδα – Μια συζήτηση. *Μετάφραση '97*, 67-86.
- Μπέτζελος, Τ. (2016, 27 Μαρτίου). Η «ήπειρος» Αλτουσέρ: για τη νέα μετάφραση του αλτουσεριανού έργου (από το: (Ξανα)διαβάζοντας τον Αλτουσέρ σήμερα). *Η Αυγή*. Ανακτήθηκε 4 Αυγούστου, 2023, από https://www.avgi.gr/politiki/182834_xanadiabazontas-ton-altoyser-simera
- Νάκας, Θ. (1985, 24 Απριλίου). Το δοκίμιο (απόπειρα οριοθέτησης). *Διαβάζω*. 117, 8-16. Ανακτήθηκε 8 Ιουνίου, 2023, από <https://diavazo.gr/periodiko/%cf%84%ce%b5%cf%8d%cf%87%ce%bf%cf%82-117/>
- Παπανούτσος Ε. Π. (1981). *Τα μέτρα της εποχής μας*. Αθήνα: Φιλιππότη.
- Πελεγρίνης, Θ. (2010). *Εισαγωγή στη φιλοσοφία*. Αθήνα: Πεδίο.
- Πλάκας, Δ. (1985, 24 Απριλίου). Γιάννης Δάλλας: «ο πρώτος και τελικός στόχος ενός δοκιμίου είναι να βαθαίνει τη δυνατότητα του προβληματισμού μας». *Διαβάζω*. 117, 48-52. Ανακτήθηκε 8 Ιουνίου, 2023, από <https://diavazo.gr/periodiko/%cf%84%ce%b5%cf%8d%cf%87%ce%bf%cf%82-117/>

- Adorno, W. (1998). *Το δοκίμιο ως είδος*. (Β. Ρουστοπάνη-Neumann, μεταφρ.). Αθήνα: Έρασμος.
- Antifono (20 Μαρτίου, 2023). *Κωστής Παπαγιώργης | ο φιλόσοφος της Αγοράς* [Βίντεο]. Youtube. Ανακτήθηκε 1 Αυγούστου, 2023, από <https://www.youtube.com/watch?v=UXg8tvtPKys>
- Bochenski, J. (2012). *Ιστορία της σύγχρονης ευρωπαϊκής φιλοσοφίας (20ός αιώνας)*. (Χ. Μαλεβίτσης, μεταφρ.). Αθήνα: Αρμός.

Ξενόγλωσση βιβλιογραφία

- Baïraktari, M. (2021). Jacques Derrida en Grèce : les traductions de Vanghélis Bitsoris et le paratexte. *Palimpsestes*. 35, 61-74. Ανακτήθηκε 2 Μαΐου, 2023, από <https://doi.org/10.4000/palimpsestes.7015>
- Chassay, J.-F. (2005). La science à l'essai. *Études littéraires*. 37, (1), 105–117. Ανακτήθηκε 26 Ιουλίου, 2023 από <https://doi.org/10.7202/012828ar>
- Cusset, F. (2008). *French Theory: How Foucault, Derrida, Deleuze & Co. Transformed the Intellectual Life of the United States*. (J. Fort, μεταφρ.). Μινεάπολη: University of Minnesota Press.
- Daraki, M. (1985). Le voyage en Grèce de Michel Foucault. *Esprit*. 75, 55–83 Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από <https://esprit.presse.fr/article/daraki-maria/le-voyage-en-grece-de-michel-foucault-23259>
- Glaudes, P. & Louette, J. (2011). *L'essai*. Παρίσι: Armand Colin.
- Gusdorf, G. (1953). Le commencement de la philosophie. *Revue de Métaphysique et de Morale*. 58, (1/2), 29-46. Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από <http://www.jstor.org/stable/40900076>
- Heim, M. H. & Tymowski, A. W. (2006). *Guidelines for the Translation of Social Science Texts*. Νέα Υόρκη: American Council of Learned Societies. Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από www.acls.org/wp-content/uploads/2021/11/Guidelines-for-the-Translation-of-Social-Science-Texts.pdf.

- Lane Kauffmann, R. (1988). The Skewed Path: Essaying as Un-Methodical Method. *Diogenes*, 36, (143), 66–92. Ανακτήθηκε 20 Αυγούστου, 2023 από <https://doi.org/10.1177/039219218803614304>
- La-Philosophie (χ.χ.). *Les Philosophes Français*. Ανακτήθηκε 13 Αυγούστου, 2023, από <https://la-philosophie.com/philosophes-francais>
- Macherey, P. (1990). La philosophie à la française. *Revue Des Sciences Philosophiques et Théologiques*. 74, (1), 7-14. Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από <http://www.jstor.org/stable/44407985>
- Macherey, P. (2013). *Études de philosophie « française »*. Παρίσι: Éditions de la Sorbonne. Ανακτήθηκε 20 Αυγούστου, 2023 από: <https://books.openedition.org/psorbonne/106285>. DOI :10.4000/books.psorbonne.106285
- Rippon, S. (2008). *A Brief Guide to Writing the Philosophy Paper*. Harvard College Writing Center. Ανακτήθηκε 4 Ιουλίου, 2023, από https://philosophy.fas.harvard.edu/files/phildept/files/brief_guide_to_writing_philosophy_paper.pdf
- Rochlitz, R. (2001). Traduire les sciences humaines. *Raisons politiques*. 2, (2), 65-77 Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από <https://doi.org/10.3917/rai.002.0065>
- Roger, J. (2005). L'essai, point aveugle de la critique?. *Études littéraires*. 37, (1), 49-65. Ανακτήθηκε 28 Μαΐου, 2023 από <https://doi.org/10.7202/012824ar>
- Sapiro, G. (2019). Quels facteurs favorisent la traduction des livres de sciences humaines ?. *Palimpsestes*. 33, 19-42. Ανακτήθηκε 3 Ιουλίου, 2023, από <https://doi.org/10.4000/palimpsestes.3827>
- Wallerstein, I. (1981). Concepts in the social sciences: Problems of translation. Σε M. Rose (Επιμ.), *Translation Spectrum, Essays in theory and practice* (σ. 88-97). Albany : State University of New York Press.

Διαδικτυακές πηγές

Βιβλιονet – *The Greek Books in Print*. (χ.χ.). <https://biblionet.gr/>

Σύγχρονη Γαλλική Φιλοσοφία. (χ.χ.). Σύγχρονη Γαλλική Φιλοσοφία. <https://www.frenchphilosophy.gr/>

Εγκυκλοπαιδικά λήμματα – Βιογραφικά στοιχεία

Atkins, K. (χ.χ.). *Paul Ricœur (1913-2005)*. *Internet Encyclopedia of Philosophy*.

Ανακτήθηκε 15 Αυγούστου, 2023, από <https://iep.utm.edu/ricoeur/#H2>

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023, 11 Ιουλίου). *Jacques Derrida*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από

<https://www.britannica.com/biography/Jacques-Derrida>

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023, 21 Μαρτίου). *Roland Barthes*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 15 Αυγούστου, 2023, από

<https://www.britannica.com/biography/Roland-Gerard-Barthes>

Britannica, T. Editors of Encyclopaedia (2023, 30 Απριλίου). *Maurice Merleau-Ponty*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 13 Αυγούστου, 2023, από

<https://www.britannica.com/biography/Maurice-Merleau-Ponty>

Devisch, I. (χ.χ.). *Jean-Luc Nancy*. *Internet Encyclopedia of Philosophy*. Ανακτήθηκε 15 Αυγούστου, 2023, από <https://iep.utm.edu/nancy/>

Duignan, B. (2023, 1 Ιανουαρίου). *Jacques Rancière*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 18 Αυγούστου, 2023, από <https://www.britannica.com/biography/Jacques-Ranciere>

Faubion, J. (2023, 21 Ιουνίου). *Michel Foucault*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από <https://www.britannica.com/biography/Michel-Foucault>

Oliver, K. (2023, 30 Ιουλίου). *Julia Kristeva*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 20 Ιουνίου, 2023, από <https://www.britannica.com/biography/Julia-Kristeva>

Onof, C. J. (χ.χ.). *Jean Paul Sartre: Existentialism*. *Internet Encyclopedia of Philosophy*. Ανακτήθηκε 15 Αυγούστου, 2023, από <https://iep.utm.edu/sartre-ex/>

Raynolds, J. (χ.χ.) *Maurice Merleau-Ponty (1908—1961)*. *Internet Encyclopedia of Philosophy*. Ανακτήθηκε 5 Σεπτεμβρίου, 2023, από <https://iep.utm.edu/merleau/>

Raynolds, J. (χ.χ.). *Jacques Derrida (1930—2004)*. *Internet Encyclopedia of Philosophy*. Ανακτήθηκε 15 Αυγούστου, 2023, από <https://iep.utm.edu/jacques-derrida/>

Wolin, R. (2022, 18 Οκτωβρίου). *Louis Althusser*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 18 Αυγούστου, 2023, από <https://www.britannica.com/biography/Louis-Althusser>

- Wolin, R. (2022, 30 Ιουλίου). *Emmanuel Lévinas*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 15 Αυγούστου, 2023, από <https://www.britannica.com/biography/Emmanuel-Levinas>
- Wolin, R. (2023, 15 Ιουνίου). *Gilles Deleuze*. *Encyclopedia Britannica*. Ανακτήθηκε 17 Αυγούστου, 2023, από <https://www.britannica.com/biography/Gilles-Deleuze>
- Woodward, A. (χ.χ.). *Jean-François Lyotard (1924—1998)*. *Internet Encyclopedia of Philosophy*. Ανακτήθηκε 17 Αυγούστου, 2023, από <https://iep.utm.edu/lyotard/>
- Βιβλιονet (χ.χ.). *Άγγελος Γ. Ελεφάντης*. Ανακτήθηκε 11 Αυγούστου, 2023, από <https://biblionet.gr/%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%89%CF%80%CE%BF/?personid=2724>
- Βιβλιονet (χ.χ.). *Δημήτρης Βεργέτης*. Ανακτήθηκε 11 Αυγούστου, 2023, από <https://biblionet.gr/%CF%80%CF%81%CE%BF%CF%83%CF%89%CF%80%CE%BF/?personid=16956>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ ΑΝΑ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗ

Μεταφραστής	Αρ. Μεταφράσεων
Χρυσούλα Αγκυναροπούλου	1
Βαγγέλης Αθανασόπουλος	1
Πάνος Αλούπης	1
Γιάννης Ανδρουλιδάκης	1
Ρωξάνη Δ. Αργυροπούλου	1
Γιώργος Αυγουστής	1
Οντέτ Βαρών-Βασάρ	1
Στάθης Βέλτσος	1
Κώστας Γεωρμάς	1
Ξενοφών Γιαταγάνας	1
Τιτίκα Δημητρούλια	1
Αλέξης Ζήρας	1
Σταύρος Ζουμπουλάκης	1
Α. Ιωάννου	1
Ελένη Καλκάνη	1
Γιάννης Καραγιάννης	1
Μελίνα Καρακώστα	1
Αλέξανδρος Κιουπκιολής	1
Κατερίνα Κολλέτ	1
Ξενοφών Κομνηνός	1
Φώντας Κονδύλης	1
Κατερίνα Κορομπίλη	1
Δημήτρης Κόρος	1
Μαργαρίτα Κουλεντιανού	1
Τζένη Κωνσταντίνου	1
Γιώργος Κωσταντινίδης	1

Χαράλαμπος Μαγουλάς	1
Νίκος Μανωλόπουλος	1
Αντώνης Μασούνης	1
Έπη Μελοπούλου	1
Κλαίρη Μητσοτάκη	1
Δάφνη Μπουνάνου	1
Πάρις Μπουρλάκης	1
Γιάννης Οικονόμου	1
Μιχάλης Πάγκαλος	1
Μαλβίνα Πανταζάρα	1
Σπύρος Παντελάκης	1
Βασίλης Παπαβασιλείου	1
Παναγιώτης Παπαδόπουλος	1
Θεόδωρος Παραδέλλης	1
Ελένη Πεردικούρη	1
Φλοράνς Πουανιάν	1
Παναγιώτης Πούλος	1
Γκλόρυ Ροζάκη	1
Μιχαήλ Σάββας	1
Αθανάσιος Σαμαρτζής	1
Ζήσης Σαρίκας	1
Γιάννης Στρίγκος	1
Λίλα Τρουλινού	1
Ευγενία Τσελέντη	1
Λίζυ Τσιριμώκου	1
Ειρήνη Τσολακέλλη	1
Νίκος Φωκάς	1
Κατερίνα Χατζή	1
Αντώνης Χατζημωυσής	1
Τάκης Καφετζής	2
Μήνα Γαρέφη-Πατεράκη	2
Λουκάς Θεοδωρακόπουλος	2
Αρχοντή Κόρκα	2

Χρήστος Δ. Λάζος	2
Μελέτης Λάμπρου	2
Αλέκα Μουρίκη	2
Κατερίνα Παπαϊακώβου	2
Ανδρέας Παππάς	2
Γιάννης Πρελορέντζος	2
Στέφανος Ροζάνης	2
Σωτήρης Σιαμανδούρας	2
Ροζαλί Σινοπούλου	2
Κώστας Σταματίου	2
Άρης Στυλιανού	2
Θωμάς Συμεωνίδης	2
Κατερίνα Σχινά	2
Αιμίλιος Χουρμούζιος	2
Παναγιώτης Καλαμαράς	3
Βίκυ Ιακώβου	3
Κωνσταντίνος Β. Μπουντάς	3
Άγνωστος	3
Πάνος Αγγελόπουλος	4
Γιώργος Σπανός	4
Κική Καψαμπέλη	5
Θανάσης Λάγιος	5
Βασίλης Πατσογιάννης	10
Βαγγέλης Μπιτσώρης	13
Κωστής Παπαγιώργης	18
Τάσος Μπέτζελος	21
Δημήτρης Γκινοσάτης	1 +1 συλλογική με: Μαγδαληνή (Μαντλέν) Ακτύπη
Μαγδαληνή (Μαντλέν) Ακτύπη	1 +1 συλλογική με: Δημήτρης Γκινοσάτης
Φώτης Κάλλιας	1 +1 συλλογική με: Μαρία Κάλλια
Βλάσης Σκολίδης	1 +1 συλλογική με: Άντα Κλαμπατσέα
Βικτωρία Νασούλη	1 +1 συλλογική με: Έλλη Κοντονάσιου
Φούλα Χατζιδάκη	1 +1 συλλογική με: Γιάννης Κρητικός

Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου	1 +1 συλλογική με: Λεωνίδας Κύρκος
Γιάννης Κρητικός	1 +1 συλλογική με: Φούλα Χατζιδάκη
Λεωνίδας Κύρκος	1 συλλογική με: Φραγκίσκη Αμπατζοπούλου
Κατερίνα Γούλα	1 συλλογική με: Γιώργος Αρμένης
Δημήτρης Δημούλης	1 συλλογική με: Χρήστος Βαλλιανός, Βασιλική Παπαοικονόμου
Κατερίνα Κέη	1 συλλογική με: Δημήτρης Βεργέτης, Νίκος Ηλιάδης, Έφη Γιαννοπούλου
Έφη Γιαννοπούλου	1 συλλογική με: Δημήτρης Βεργέτης, Νίκος Ηλιάδης, Κατερίνα Κέη
Έφη Καραγιάννη	1 συλλογική με: Μαρία Βέρρου, Χριστίνα Κουτούβελα, Ελένη Φυζή, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Χάρης Σεράσης, Μάρτιν Σκλάβου Κατερίνα Κ. Χατζοπούλου
Γιώργος Αρμένης	1 συλλογική με: Κατερίνα Γούλα
Γιώργος Κόκκινος	1 συλλογική με: Μίνα Δαριώτη, Πόπη Δημητρίου
Βασιλική Παπαοικονόμου	1 συλλογική με: Δημήτρης Δημούλης, Χρήστος Βαλλιανός
Χρήστος Βαλλιανός	1 συλλογική με: Δημήτρης Δημούλης, Βασιλική Παπαοικονόμου
Αντώνης Καραβασίλης	1 συλλογική με: Πηνελόπη Δλακούρη
Ρούλα Κυλινηρέα	1 συλλογική με: Άγγελος Ελεφάντης
Σπύρος Λαπατσιώρας	1 συλλογική με: Άγγελος Ελεφάντης
Μαριάννα Τσιγλή	1 συλλογική με: Νίκος Ηλιάδης, Φώτης Σιατίτσας, Παναγιώτης Σωτήρης
Παναγιώτης Σωτήρης	1 συλλογική με: Νίκος Ηλιάδης, Φώτης Σιατίτσας, Μαριάννα Τσιγλή
Κάλλια Μαρία	1 συλλογική με: Φώτης Κάλλιας
Πηνελόπη Δλακούρη	1 συλλογική με: Αντώνης Καραβασίλης
Χριστίνα Κουτούβελα	1 συλλογική με: Έφη Καραγιάννη, Μαρία Βέρρου, Ελένη Φυζή, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Χάρης Σεράσης, Μάρτιν Σκλάβου, Κατερίνα Κ. Χατζοπούλου
Ελένη Φυζή	1 συλλογική με: Έφη Καραγιάννη, Μαρία Βέρρου, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Χάρης Σεράσης, Μάρτιν Σκλάβου, Κατερίνα Κ. Χατζοπούλου, Χριστίνα Κουτούβελα
Μαρίνα Παπαγεωργίου	1 συλλογική με: Έφη Καραγιάννη, Μαρία Βέρρου, Ελένη Φυζή, Χάρης Σεράσης, Μάρτιν Σκλάβου, Κατερίνα Κ. Χατζοπούλου, Χριστίνα Κουτούβελα

Χάρης Σεράσης	1 συλλογική με: Έφη Καραγιάννη, Μαρία Βέρρου, Ελένη Φύζη, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Μάρτιν Σκλάβου, Κατερίνα Κ. Χατζοπούλου, Χριστίνα Κουτούβελα
Μάρτιν Σκλάβου	1 συλλογική με: Έφη Καραγιάννη, Μαρία Βέρρου, Ελένη Φύζη, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Χάρης Σεράσης, Κατερίνα Κ. Χατζοπούλου, Χριστίνα Κουτούβελα
Κατερίνα Κ. Χατζοπούλου	1 συλλογική με: Έφη Καραγιάννη, Μαρία Βέρρου, Ελένη Φύζη, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Χάρης Σεράσης, Μάρτιν Σκλάβου, Χριστίνα Κουτούβελα
Μαρία Βέρρου	1 συλλογική με: Έφη Καραγιάννη, Ελένη Φύζη, Μαρίνα Παπαγεωργίου, Χάρης Σεράσης, Μάρτιν Σκλάβου, Κατερίνα Κ. Χατζοπούλου, Χριστίνα Κουτούβελα
Πόπη Δημητρίου	1 συλλογική με: Γιώργος Κόκκινος, Μίνα Δαριώτη
Μίνα Δαριώτη	1 συλλογική με: Γιώργος Κόκκινος, Πόπη Δημητρίου
Αλέξανδρος Σχισμένος	1 συλλογική με: Γιάννης Κτένας
Ευτύχης Πυροβολάκης	1 συλλογική με: Απόστολος Λαμπρόπουλος
Μελίνα Παναγιωτίδου	1 συλλογική με: Μπάμπης Λυκούδης, Λευτέρης Αναγνώστου, Γιώργος Φαράκλας
Λευτέρης Αναγνώστου	1 συλλογική με: Μπάμπης Λυκούδης, Μελίνα Παναγιωτίδου, Γιώργος Φαράκλας
Χρήστος Χρηστίδης	1 συλλογική με: Μιχάλης Μαϊδάτσης
Λεωνίδας Ματθαίου	1 συλλογική με: Ανδρέας Ματθαίου, Μιχάλης Μάτσας, Έλενα Παπαδάκη
Έλενα Παπαδάκη	1 συλλογική με: Λεωνίδας Ματθαίου, Μιχάλης Μάτσας
Ανδρέας Ματθαίου	1 συλλογική με: Λεωνίδας Ματθαίου, Μιχάλης Μάτσας, Έλενα Παπαδάκη
Μάρκος Χατζηπιέρας	1 συλλογική με: Ιουλία Μέρμηγκα
Δημήτρης Παπαγιαννάκος	1 συλλογική με: Αριστείδης Μπαλτάς
Μιχάλης Μπαρτσιδής	1 συλλογική με: Τάσος Μπέτζελος
Έλλη Κοντονάσιου	1 συλλογική με: Βικτωρία Νασούλη
Αριστείδης Μπαλτάς	1 συλλογική με: Δημήτρης Παπαγιαννάκος
Κυριακή Σαμαρτζή	1 συλλογική με: Νίκος Παπαχριστόπουλος
Απόστολος Λαμπρόπουλος	1 συλλογική με: Ευτύχης Πυροβολάκης

Νίκος Παπαχριστόπουλος	1 συλλογική με: Κυριακή Σαμαρτζή
Άντα Κλαμπατσέα	1 συλλογική με: Βλάσης Σκολίδης
Γιάννης Κτένας	1 συλλογική με: Αλέξανδρος Σχισμένος;
Ιουλία Μέρμηγκα	1 συλλογική με: Μάρκος Χατζηπιέρας
Μιχάλης Μαϊδάτσης	1 συλλογική με: Χρήστος Χρηστίδης
Μιχάλης Μάτσας	2 +1 συλλογική με: Ανδρέας Ματθαίου, Λεωνίδας Ματθαίου, Έλενα Παπαδάκη
Καίτη Χατζηδήμου	2 +2 συλλογικές με: Ιουλιέττα Ραλλή
Άγγελος Ελεφάντης	2 +3 συλλογικές με: Ρούλα Κυλινθηρέα, Ελένη Καλαφάτη, Σπύρος Λαπατσιώρας
Ελένη Καλαφάτη	2 συλλογικές με: Άγγελος Ελεφάντης
Ιουλιέττα Ραλλή	2 συλλογικές με: Καίτη Χατζηδήμου
Γιώργος Φαράκλας	3 +1 συλλογική με: Λευτέρης Αναγνώστου, Μπάμπης Λυκούδης, Μελίνα Παναγιωτίδου
Μπάμπης Λυκούδης	3 +1 συλλογική με: Λευτέρης Αναγνώστου, Μελίνα Παναγιωτίδου, Γιώργος Φαράκλας
Νίκος Ηλιάδης	3 +2 συλλογικές με: Έφη Γιαννοπούλου, Δημήτρης Βεργέτης, Κατερίνα Κέη, Παναγιώτης Σωτήρης, Μαριάννα Τσιχλή
Φώτης Σιατίτσας	3 +4 συλλογικές με: Αλεξάνδρα Παπαθανασοπούλου, Παναγιώτης Σωτήρης, Μαριάννα Τσιχλή, Νίκος Ηλιάδης, Δημήτρης Βεργέτης
Δημήτρης Βεργέτης	4 συλλογικές με: Τάσος Μπέτζελος, Έφη Γιαννοπούλου, Φώτης Σιατίτσας, Νίκος Ηλιάδης, Κατερίνα Κέη

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΩΝ ΑΝΑ ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΟΙΚΟ

Εκδοτικός Οίκος	Αρ. Μεταφράσεων	
	Πλέθρον	39
Πατάκης	16	6,56%
Εκκρεμές	14	5,74%
Νήσος	14	5,74%
Ράππα	12	4,92%
Άγρα	10	4,10%
Βιβλιοπωλείο της Εστίας	9	3,69%
Εκτός Γραμμής	7	2,87%
Αρσενίδη	6	2,46%
Ο Πολίτης	5	2,05%
Ολκός	5	2,05%
Ελευθεριακή Κουλτούρα	5	2,05%
Εξάντας	5	2,05%
Καστανιώτη	5	2,05%
Scripta	4	1,64%
Ίνδικτος	4	1,64%
Κέδρος	4	1,64%
Γνώση	3	1,23%
Έρασμος	3	1,23%
Ηριδανός	3	1,23%
Κριτική	3	1,23%
Μεταίχμιο	3	1,23%
Πόλις	3	1,23%
Ύψιλον	3	1,23%
Ψυχογιός	3	1,23%

Αγώνας	2	0,82%
Angelus Novus	2	0,82%
Futura	2	0,82%
Gutenberg	2	0,82%
Petites Maisons	2	0,82%
Principia	2	0,82%
Αλεξάνδρεια	2	0,82%
Αρμός	2	0,82%
Επέκεινα	2	0,82%
Θεμέλιο	2	0,82%
Καρδαμίτσα	2	0,82%
Ακυβέρνητες Πολιτείες	2	0,82%
Opportuna	1	0,41%
Vesta	1	0,41%
Αρχιβασιήν	1	0,41%
Βαβυλωνία	1	0,41%
Βάνιας	1	0,41%
Γαλλικό Ινστιτούτο Αθηνών	1	0,41%
Γκοβόστης	1	0,41%
Γράμματα	1	0,41%
Δαμιανός	1	0,41%
Δώμα	1	0,41%
Εκδόσεις του Εικοστού Πρώτου	1	0,41%
Ελληνικά Γράμματα	1	0,41%
Εναλλακτικές Εκδόσεις	1	0,41%
Επανοικειοποίηση	1	0,41%
Ερατώ	1	0,41%
Έρμα	1	0,41%
Ευρασία	1	0,41%
Καλέντης	1	0,41%

Μαύρη Λίστα	1	0,41%
Μορφωτικό Ινστιτούτο Αγροτικής Τράπεζας	1	0,41%
Νεφέλη	1	0,41%
ΟΒ Ρήγα Φερραίου Χ.Χ.	1	0,41%
Οδυσσέας	1	0,41%
Παπαζήση	1	0,41%
Πεδίο	1	0,41%
Πολύτυπο	1	0,41%
Ροπή	1	0,41%
Σαιξπηρικός	1	0,41%
Στιγμή	1	0,41%
Τοξότης	1	0,41%
Χατζηνικολή	1	0,41%
Άρτος Ζωής	1	0,41%
69 Εκδοτικοί	244	100%

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΩΝ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ	ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ ΕΡΓΟ	ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΜΕΝΟΣ ΤΙΤΛΟΣ	ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ	ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΕΚΔΟΤΗΣ	ΧΡΟΝ.Ε ΚΔ. ΜΕΤ.	ΤΟΠΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	RÉPONSE À JOHN LEWIS	ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΣΤΟΝ ΤΖΩΝ ΛΙΟΥΪΣ	ΜΗΤΣΟΤΑΚΗ ΚΛΑΙΡΗ	ΟΧΙ	ΘΕΜΕΛΙΟ	1977	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	POSITIONS	ΘΕΣΕΙΣ (1964-1975)	ΓΙΑΤΑΓΑΝΑΣ ΞΕΝΟΦΩΝ	ΟΧΙ	ΘΕΜΕΛΙΟ	1978	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	CE QUI NE PEUT PLUS DURER DANS LE PARTI COMMUNISTE	ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ Ν' ΑΛΛΑΞΕΙ ΣΤΟ ΚΟΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΟ ΚΟΜΜΑ	ΙΩΑΝΝΟΥ Α.	ΟΧΙ	ΑΓΩΝΑΣ	1978	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	POUR MARX	ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΡΞ	ΚΑΦΕΤΖΗΣ ΤΑΚΗΣ	ΟΧΙ	ΓΡΑΜΜΑΤΑ	1978	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	-	ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ	ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ, ΔΑΡΙΩΤΗ Μ., ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π.	ΝΑΙ	ΑΓΩΝΑΣ	1980	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	ÉLÉMENTS D'AUTOCRITIQUE	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΥΤΟΚΡΙΤΙΚΗΣ	ΚΑΦΕΤΖΗΣ ΤΑΚΗΣ	ΟΧΙ	ΠΟΛΥΤΥΠΟ	1983	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	L'AVENIR DURE LONGTEMPS	ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΔΙΑΡΚΕΙ ΠΟΛΥ, ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΝΤΑ	ΕΛΕΦΑΝΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, ΚΥΛΙΝΘΡΕΑ ΡΟΥΛΑ	ΝΑΙ	Ο ΠΟΛΙΤΗΣ	1992	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	-	Ο ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ & Η ΜΟΝΑΞΙΑ ΤΟΥ ΜΑΚΙΑΒΕΛΛΙ	ΛΑΠΑΤΣΙΩΡΑΣ ΣΠΥΡΟΣ (ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ), ΕΛΕΦΑΝΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ (ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ)	ΝΑΙ	Ο ΠΟΛΙΤΗΣ	1992	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	SUR LA PHILOSOPHIE	ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ	ΕΛΕΦΑΝΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ	ΟΧΙ	Ο ΠΟΛΙΤΗΣ	1994	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	ΟΧΙ	MONTESQUIEU, LA POLITIQUE ET L'HISTOIRE	ΜΟΝΤΕΣΚΙΕ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΑ	ΣΙΑΤΙΤΣΑΣ ΦΩΤΗΣ	ΟΧΙ	ΠΛΕΘΡΟΝ	2005	ΑΘΗΝΑ

ALTHUSSER LOUIS	OXI	-	ΓΙΑ ΤΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΕΚΤΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	2009	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	POUR MARX	ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΑΡΞ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΕΚΤΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	2015	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	SUR LE CONTRAT SOCIAL	ΓΙΑ ΤΟ "ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ"	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2015	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	MACHIAVEL ET NOUS	Ο ΜΑΚΙΑΒΕΛΛΙ ΚΑΙ ΕΜΕΙΣ	ΛΑΜΠΡΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2016	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	LÉNINE ET LA PHILOSOPHIE	Ο ΛΕΝΙΝ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ & Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΩΣ ΟΠΛΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΕΚΤΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	2016	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	-	ΤΟ ΥΠΟΓΕΙΟ ΡΕΥΜΑ ΤΟΥ ΥΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗΣ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΕΚΤΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	2018	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	INITIATION À LA PHILOSOPHIE POUR LES NON-PHILOSOPHES	ΜΥΘΗ ΣΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΜΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΣ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΕΚΤΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	2019	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	-	ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΜΑΡΞΙΣΜΟΥ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΕΚΤΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	2021	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	-	ΣΠΟΥΔΑΣΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ	ΑΓΝΩΣΤΟΣ	OXI	ΟΒ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ	Χ.Χ.	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS	OXI	LÉNINE ET LA PHILOSOPHIE	Ο ΛΕΝΙΝ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΗ, ΚΥΡΚΟΣ ΛΕΩΝΙΔΑΣ	ΝΑΙ	ΗΡΙΔΑΝΟΣ	Χ.Χ.	ΑΘΗΝΑ
ALTHUSSER LOUIS, BALIBAR ÉTIENNE, ESTABLET ROGER, MACHERY PIERRE, RANCIERE JACQUES	ΝΑΙ	-	ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΟΥΜΕ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	ΒΑΛΛΙΑΝΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΔΗΜΟΥΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΒΑΣΙΛΙΚΗ	ΝΑΙ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ	2003	ΑΓΝΩΣΤΟ
BADIOU ALAIN	OXI	L'ÉTHIQUE. ESSAI SUR LA CONSCIENCE DU MAL	Η ΗΘΙΚΗ. ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΙΔΗΣΗ ΤΟΥ ΚΑΚΟΥ	ΣΚΟΛΙΔΗΣ ΒΛΑΣΗΣ	OXI	SCRIPTA	1998	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	CIRCONSTANCES	ΠΕΡΙΣΤΑΣΕΙΣ 1 ΚΑΙ 2	ΣΑΒΒΑΣ ΜΙΧΑΗΛ	OXI	ΑΓΡΑ	2005	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	MANIFESTE POUR LA PHILOSOPHIE	ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΚΛΑΜΠΑΤΣΕΑ ΑΝΤΑ, ΣΚΟΛΙΔΗΣ ΒΛΑΣΗΣ	ΝΑΙ	ΨΥΧΟΓΙΟΣ	2006	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	PEUT-ON PENSER LA POLITIQUE?	Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΑΝΤΟΣ. ΜΠΟΡΟΥΜΕ ΝΑ ΣΤΟΧΑΣΤΟΥΜΕ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ;	ΒΕΡΓΕΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΣ, ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	ΝΑΙ	ΠΑΤΑΚΗΣ	2008	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	L'ÊTRE ET L'ÉVÉNEMENT	ΑΠΟ ΤΟ ΕΙΝΑΙ ΣΤΟ ΣΥΜΒΑΝ	ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΕΦΗ, ΒΕΡΓΕΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΣ, ΗΛΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΚΕΗ	ΝΑΙ	ΠΑΤΑΚΗΣ	2009	ΑΘΗΝΑ

				ΚΑΤΕΡΙΝΑ				
BADIOU ALAIN	OXI	L' HYPOTHESE COMMUNISTE (CIRCONSTANCES, 5)	Η ΚΟΥΜΜΟΥΝΙΣΤΙΚΗ ΥΠΟΘΕΣΗ	ΣΩΤΗΡΗΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ, ΗΛΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΣΙΑΤΙΤΣΑΣ ΦΩΤΗΣ, ΤΣΙΧΛΗ ΜΑΡΙΑΝΝΑ	ΝΑΙ	ΠΑΤΑΚΗΣ	2009	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	PETIT PANTHÉON PORTATIF	ΜΙΚΡΟ ΦΟΡΗΤΟ ΠΑΝΘΕΟΝ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΑΓΡΑ	2010	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	SECOND MANIFESTE POUR LA PHILOSOPHIE	ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΑΝΙΦΕΣΤΟ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΒΕΡΓΕΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΣ, ΣΙΑΤΙΤΣΑΣ ΦΩΤΗΣ	ΝΑΙ	ΠΑΤΑΚΗΣ	2011	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	-	Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΑΝΥΠΑΡΞΙΑ. ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΡΙΣΗ	ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΑΝΔΡΕΑΣ, ΜΑΤΘΑΙΟΥ ΛΕΩΝΙΔΑΣ, ΜΑΤΣΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ, ΠΑΠΑΔΑΚΗ ΕΛΕΝΑ	ΝΑΙ	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ	2014	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	-	ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΗΣ ΕΥΤΥΧΙΑΣ	ΣΙΑΤΙΤΣΑΣ ΦΩΤΗΣ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2015	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN	OXI	NOTRE MAL VIENT DE PLUS LOIN. PENSER LES TUERIES DU 13 NOVEMBRE	ΤΟ ΚΑΚΟ ΕΡΧΕΤΑΙ ΑΠΟ ΠΙΟ ΜΑΚΡΙΑ. ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΝΤΑ ΤΗΣ 13ΗΣ ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2015 ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ	ΠΑΠΠΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2016	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN, GAUCHET MARCHEL	ΝΑΙ	QUE FAIRE? DIALOGUE SUR LE COMMUNISME, LE CAPITALISME ET L'AVENIR DE LA DÉMOCRATIE	ΤΙ ΝΑ ΚΑΝΟΥΜΕ; ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΥΜΜΟΥΝΙΣΜΟ, ΤΟΝ ΚΑΠΙΤΑΛΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	ΠΑΠΠΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2016	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN, GÉNÉREUX JACQUES, MAALOUF AMIN	ΝΑΙ	-	ΚΡΙΣΗ ΕΠΟΧΗΣ Ή ΕΠΟΧΗ ΤΗΣ ΚΡΙΣΗΣ - ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΒΕΡΡΟΥ ΜΑΡΙΑ, ΦΥΖΗ ΕΛΕΝΗ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΕΦΗ, ΚΟΥΤΟΥΒΕΛΑ ΧΡΙΣΤΙΝΑ, ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΑ, ΣΕΡΑΣΗ ΧΑΡΗ, ΣΚΛΑΒΟΥ ΜΑΡΤΙΝ, ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ Κ. ΚΑΤΕΡΙΝΑ	ΝΑΙ	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ	2016	ΑΘΗΝΑ
BADIOU ALAIN, TRUONG NICOLAS	ΝΑΙ	ÉLOGE DE L'AMOUR	ΕΓΚΩΜΙΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΡΩΤΑ	ΒΕΡΓΕΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΣ, ΣΙΑΤΙΤΣΑΣ ΦΩΤΗΣ	ΝΑΙ	ΠΑΤΑΚΗΣ	2013	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE	OXI	SPINOZA ET LA POLITIQUE	Ο ΣΠΙΝΟΖΑ ΚΑΙ Η ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΑΡΗΣ	OXI	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙ Ο ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	1996	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE	OXI	LA PHILOSOPHIE DE MARX	Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΜΑΡΞ	ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ ΑΡΗΣ	OXI	ΝΗΣΟΣ	1996	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE	OXI	-	Η ΕΥΡΩΠΗ, Η ΑΜΕΡΙΚΗ, Ο ΠΟΛΕΜΟΣ. ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ	ΣΤΡΙΓΚΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	OXI	GUTENBERG	2004	ΑΘΗΝΑ

BALIBAR ÉTIENNE	OXI	-	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ, ΜΠΑΡΤΣΙΔΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΝΑΙ	ΝΗΣΟΣ	2005	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE	OXI	-	ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΠΡΟΛΕΤΑΡΙΑΤΟΥ	ΜΑΝΩΛΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ	OXI	ΟΔΥΣΣΕΑΣ	2009	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE	OXI	LA CRAINTE DES MASSES	Ο ΦΟΒΟΣ ΤΩΝ ΜΑΖΩΝ. ΣΠΙΝΟΖΑ, ΜΑΡΞ, ΦΟΥΚΩ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2010	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE	OXI	-	ΚΡΑΤΟΣ, ΜΑΖΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΕΚΤΟΣ ΓΡΑΜΜΗΣ	2014	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE	OXI	EUROPE, CRISE ET FIN?	ΕΥΡΩΠΗ, ΚΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ;	ΑΝΔΡΟΥΛΙΔΑΚΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	OXI	ΤΟΞΟΤΗΣ	2016	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE	OXI	-	"ΤΑ ΟΙΟΝΕΙ-ΥΠΕΡΒΑΤΟΛΟΓΙΚΑ": ΤΟ "ΣΗΜΕΙΟ ΑΙΡΕΣΗΣ" ΤΟΥ ΦΟΥΚΑΥΤ ΚΑΙ Η ΔΙΑ-ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	ΛΑΓΙΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ	OXI	FUTURA	2022	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE, WALLERSTEIN IMMANUEL	ΝΑΙ	RACE, NATION, CLASSE : LES IDENTITÉS AMBIQUES	ΦΥΛΗ, ΕΘΝΟΣ, ΤΑΞΗ: ΟΙ ΔΙΦΟΡΟΥΜΕΝΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΛΕΦΑΝΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, ΚΑΛΑΦΑΤΗ ΕΛΕΝΗ	ΝΑΙ	Ο ΠΟΛΙΤΗΣ	1991	ΑΘΗΝΑ
BALIBAR ÉTIENNE, WALLERSTEIN IMMANUEL	ΝΑΙ	RACE, NATION, CLASSE : LES IDENTITÉS AMBIQUES	ΦΥΛΗ, ΕΘΝΟΣ, ΤΑΞΗ: ΟΙ ΔΙΦΟΡΟΥΜΕΝΕΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΕΣ	ΕΛΕΦΑΝΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ, ΚΑΛΑΦΑΤΗ ΕΛΕΝΗ	ΝΑΙ	ΝΗΣΟΣ	2017	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	FRAGMENTS D'UN DISCOURS AMOUREUX	ΑΠΟΣΠΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ	ΠΑΠΑΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΡΑΠΠΑ	1983	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	ROLAND BARTHES, PAR ROLAND BARTHES	ΡΟΛΑΝ ΜΠΑΡΤ ΑΠΟ ΡΟΛΑΝ ΜΠΑΡΤ	ΠΟΥΑΝΙΑΝ ΦΛΟΡΑΝΣ	OXI	ΡΑΠΠΑ	1983	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	LE DEGRÉ ZÉRO DE L' ÉCRITURE	Ο ΒΑΘΜΟΣ ΜΗΔΕΝ ΤΗΣ ΓΡΑΦΗΣ. ΝΕΑ ΚΡΙΤΙΚΑ ΔΟΚΙΜΙΑ	ΠΑΠΑΪΑΚΩΒΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	OXI	ΡΑΠΠΑ	1987	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	-	ΕΙΚΟΝΑ, ΜΟΥΣΙΚΗ, ΚΕΙΜΕΝΟ	ΣΠΑΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	1988	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	INCIDENTS	ΣΥΜΒΑΝΤΑ	ΚΑΡΑΚΩΣΤΑ ΜΕΛΙΝΑ	OXI	ΡΑΠΠΑ	1990	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	L'EMPIRE DES SIGNES	Η ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ ΤΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ	ΠΑΠΑΪΑΚΩΒΟΥ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	OXI	ΡΑΠΠΑ	1990	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	-	ΑΠΟΛΑΥΣΗ, ΓΡΑΦΗ, ΑΝΑΓΝΩΣΗ	ΚΟΡΚΑ ΑΡΧΟΝΤΗ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2005	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	S/Z	S/Z	ΚΟΥΛΕΝΤΙΑΝΟΥ ΜΑΡΓΑΡΙΤΑ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2007	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	MYTHOLOGIES	ΜΥΘΟΛΟΓΙΕΣ - ΜΑΘΗΜΑ	ΧΑΤΖΗΔΗΜΟΥ ΚΑΙΤΗ	OXI	ΡΑΠΠΑ	2007	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	LA CHAMBRE CLAIRE : NOTE SUR LA PHOTOGRAPHIE	Ο ΦΩΤΕΙΝΟΣ ΘΑΛΑΜΟΣ. ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ	ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	OXI	ΡΑΠΠΑ	2008	ΑΘΗΝΑ

BARTHES ROLAND	OXI	LE PLAISIR DU TEXTE	Η ΑΠΟΛΑΥΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ ΦΟΥΛΑ	OXI	ΡΑΠΠΑ	2008	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	JOURNAL DE DEUIL	ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΠΕΝΘΟΥΣ	ΣΧΙΝΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2012	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	CARNETS DU VOYAGE EN CHINE	ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΑΠΟ ΤΑ ΤΑΞΙΔΙΑ ΣΤΗ ΚΙΝΑ	ΣΧΙΝΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2012	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	ÉLÉMENTS DE SÉMIOLOGIE	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΗΜΕΙΟΛΟΓΙΑΣ	ΜΑΓΟΥΛΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ	OXI	ΕΠΕΚΕΙΝΑ	2013	ΤΡΙΚΑΛΑ
BARTHES ROLAND	OXI	-	"ΤΟ ΜΠΛΕ ΕΙΝΑΙ ΦΕΤΟΣ ΣΤΗ ΜΟΔΑ..."	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2016	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	LA TOUR EIFFEL	Ο ΠΥΡΓΟΣ ΤΟΥ ΑΪΦΕΛ	ΤΣΙΡΙΜΩΚΟΥ ΛΙΖΥ	OXI	ΑΓΡΑ	2017	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	-	Η ΑΡΧΑΙΑ ΡΗΤΟΡΙΚΗ. ΜΝΗΜΟΝΙΚΟ ΒΟΗΘΗΜΑ	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΟΣ	OXI	ΡΕΤΙΤΕΣ-ΜΑΙΣΟΝΣ	2020	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
BARTHES ROLAND	OXI	-	ΚΕΙΜΕΝΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΝΟΣ ΔΙΗΓΗΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΝΤΓΚΑΡ ΑΛΛΑΝ ΠΟΕ	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2020	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	MARCEL PROUST. MÉLANGES	ΜΑΡΣΕΛ ΠΡΟΥΣΤ: ΣΥΜΜΙΚΤΑ	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2022	ΑΘΗΝΑ
BARTHES ROLAND	OXI	LE PLAISIR DU TEXTE	Η ΑΠΟΛΑΥΣΗ ΤΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ	ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ ΦΟΥΛΑ, ΚΡΗΤΙΚΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	ΝΑΙ	ΚΕΔΡΟΣ	2022	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	PROUST ET LES SIGNES	Ο ΠΡΟΥΣΤ ΚΑΙ ΤΑ ΣΗΜΕΙΑ	ΧΑΤΖΗΔΗΜΟΥ ΚΑΙΤΗ	OXI	ΡΑΠΠΑ	1982	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	EMPIRISME ET SUBJECTIVITÉ : ESSAI SUR LA NATURE HUMAINE SELON HUME	ΕΜΠΕΙΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ. ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΗ ΦΥΣΗ ΚΑΤ'Α ΤΟΝ ΧΙΟΥΜ	ΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	OXI	ΟΛΚΟΣ	1995	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	SPINOZA : PHILOSOPHIE PRATIQUE	ΣΠΙΝΟΖΑ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ ΚΙΚΗ	OXI	ΝΗΣΟΣ	1996	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	LA PHILOSOPHIE CRITIQUE DE KANT	Η ΚΡΙΤΙΚΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΚΑΝΤ. Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ	ΠΕΡΔΙΚΟΥΡΗ ΕΛΕΝΗ	OXI	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	2000	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	-	Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΤΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	OXI	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ	2001	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	SPINOZA ET LE PROBLÈME DE L'EXPRESSION	Ο ΣΠΙΝΟΖΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ	ΣΙΑΤΙΤΣΑΣ ΦΩΤΗΣ	OXI	ΚΡΙΤΙΚΗ	2002	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	NIETZSCHE ET LA PHILOSOPHIE	Ο ΝΙΤΣΕ ΚΑΙ Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΣΠΑΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2002	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	FOUCAULT	ΦΟΥΚΩ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2005	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	LE PLI : LEIBNIZ ET LE	Η ΠΤΥΧΩΣΗ. Ο ΛΑΪΜΠΝΙΤΣ ΚΑΙ ΤΟ	ΗΛΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2006	ΑΘΗΝΑ

		BAROQUE	ΜΠΑΡΟΚ					
DELEUZE GILLES	OXI	CINEMA I : L'IMAGE-MOUVEMENT	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ Ι. Η ΕΙΚΟΝΑ - ΚΙΝΗΣΗ	ΜΑΤΣΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2009	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	-	Η ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ NOIR	ΑΓΝΩΣΤΟΣ	OXI	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ	2010	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	CINEMA II : L'IMAGE-TEMPS	ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΙΙ. Η ΧΡΟΝΟ - ΕΙΚΟΝΑ	ΜΑΤΣΑΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2010	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	LE BERGSONISME	Ο ΜΠΕΡΞΟΝΙΣΜΟΣ	ΠΡΕΛΟΡΕΝΤΖΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	OXI	SCRIPTA	2010	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	-	ΖΑΡΕΧ- ΜΑΖΩΧ, ΤΟ ΨΥΧΡΟ ΚΑΙ ΤΟ ΒΑΝΑΥΣΟ	ΣΑΜΑΡΤΖΗ ΚΥΡΙΑΚΗ, ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΝΙΚΟΣ	ΝΑΙ	ΟΡΡΟΡΤΥΝΑ	2018	ΠΑΤΡΑ
DELEUZE GILLES	OXI	-	ΔΙΑΦΟΡΑ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΛΗΨΗ	ΜΠΟΥΝΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2019	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	LE BERGSONISME	Ο ΜΠΕΡΞΟΝΙΣΜΟΣ	ΠΡΕΛΟΡΕΝΤΖΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	OXI	GUTENBERG	2019	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	-	Ο ΕΞΑΝΤΛΗΜΕΝΟΣ. ΈΝΑ ΚΕΙΜΕΝΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΜΠΕΚΕΤ	ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΡΟΖΑΛΙ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2020	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	LOGIQUE DU SENS	ΛΟΓΙΚΗ ΤΟΥ ΝΟΗΜΑΤΟΣ	ΜΠΟΥΝΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2021	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES	OXI	FRANCIS BACON, LOGIQUE DE LA SENSATION	ΦΡΑΝΣΙΣ ΜΠΕΪΚΟΝ: Η ΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΣΗΣ	ΣΙΝΟΠΟΥΛΟΥ ΡΟΖΑΛΙ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2021	ΑΘΗΝΑ
DELEUZE GILLES, PARNET CLAIRE	ΝΑΙ	DIALOGUES	ΔΙΑΛΟΓΟΙ	ΜΠΟΥΝΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2022	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	LA PHARMACIE DE PLATON	ΠΛΑΤΩΝΟΣ ΦΑΡΜΑΚΕΙΑ	ΛΑΖΟΣ Δ. ΧΡΗΣΤΟΣ	OXI	ΑΓΡΑ	1990	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	DE LA GRAMMATOLOGIE	ΠΕΡΙ ΓΡΑΜΜΑΤΟΛΟΓΙΑΣ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΓΝΩΣΗ	1990	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	LE DERNIER MOT DU RACISME	Η ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΛΕΞΗ ΤΟΥ ΡΑΤΣΙΣΜΟΥ	ΛΑΖΟΣ Δ. ΧΡΗΣΤΟΣ	OXI	ΑΓΡΑ	1992	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	-	ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ	ΑΚΤΥΠΗ ΜΑΝΤΛΕΝ, ΓΚΙΝΟΣΑΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	ΝΑΙ	ΠΛΕΘΡΟΝ	1995	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	SPECTRES DE MARX	ΦΑΝΤΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΜΑΡΞ. ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΤΟΥ ΧΡΕΟΥΣ, Η ΔΙΕΡΓΑΣΙΑ ΤΟΥ ΠΕΝΘΟΥΣ ΚΑΙ Η ΝΕΑ ΔΙΕΘΝΗΣ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	1995	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	-	ΑΔΙΕΥ. ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΜΜΑΝΟΥΕΛ ΛΕΒΙΝΑΣ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΑΓΡΑ	1996	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	TÉMOIGNAGE ET TRADUCTION : SURVIVRE EN POÈTE	ΜΑΡΤΥΡΙΑ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ. ΕΠΙΒΙΩΝΟΝΤΑΣ ΠΟΙΗΤΙΚΑ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΓΑΛΛΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΘΗΝΩΝ	1996	ΑΘΗΝΑ

DERRIDA JACQUES	OXI	POLITIQUE DE L'AMITIÉ	ΠΟΛΙΤΙΚΗ & ΦΙΛΙΑ: Ο ΖΑΚ ΝΤΕΡΡΙΝΤΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΛΟΥΙ ΑΛΤΟΥΣΕΡ	ΠΑΠΑΓΙΑΝΝΑΚΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΜΠΑΛΤΑΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΗΣ	ΝΑΙ	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	1996	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	MAL D' ARCHIVE	Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	1996	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	LA VOIX ET LE PHÉNOMÈNE	Η ΦΩΝΗ ΚΑΙ ΤΟ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΟΛΚΟΣ	1997	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	RÉSISTANCES DE LA PSYCHANALYSE	ΑΝΤΙΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ	ΚΟΝΤΟΝΑΣΙΟΥ ΕΛΛΗ, ΝΑΣΟΥΛΗ ΒΙΚΤΩΡΙΑ	ΝΑΙ	ΠΛΕΘΡΟΝ	1999	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	KHORA	ΧΩΡΑ	ΚΟΡΟΜΠΙΛΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	OXI	ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΑ	2000	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	INCONDITIONNALITÉ OU SOUVERAINETÉ. L'UNIVERSITÉ AUX FRONTIÈRES DE L'EUROPE	ΑΠΡΟΫΠΟΘΕΤΟ Ή ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ. ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΣΤΑ ΣΥΝΟΡΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2002	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	ÈPERONS. LES STYLES DE NIETZSCHE	ΕΜΒΟΛΑ. ΤΑ ΥΦΗ ΤΟΥ ΝΙΤΣΕ	ΦΑΡΑΚΛΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙ Ο ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	2002	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	-	ΠΕΡΑΝ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΚΡΙΤΙΚΗ	2003	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	L'ÉCRITURE ET LA DIFFÉRENCE	Η ΓΡΑΦΗ ΚΑΙ Η ΔΙΑΦΟΡΑ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ	2003	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	L'UNIVERSITÉ SANS CONDITIONS	ΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΝΕΥ ΟΡΩΝ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2004	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	MARX & SONS	ΜΑΡΞ & ΥΙΟΙ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2004	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	LA MYTHOLOGIE BLANCHE	Η ΛΕΥΚΗ ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ. Η ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ	ΦΑΡΑΚΛΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙ Ο ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	2004	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	DE L' HOSPITALITÉ	ΠΕΡΙ ΦΙΛΟΞΕΝΙΑΣ. Η ΑΝ ΝΤΥΦΟΥΡΜΑΝΤΕΛ ΠΡΟΣΚΑΛΕΙ ΤΟΝ ΖΑΚ ΝΤΕΡΡΙΝΤΑ ΝΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2005	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	POSITIONS	ΘΕΣΕΙΣ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2006	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	APPRENDRE À VIVRE ENFIN : ENTRETIEN AVEC JEAN BIRNBAUM	ΜΑΘΑΙΝΟΝΤΑΣ ΝΑ ΖΕΙΣ ΕΝ ΤΕΛΕΙ (ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΜΕ ΤΟΝ JEAN BIRNBAUM)	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΑΓΡΑ	2006	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	BÉLIERS : LE DIALOGUE ININTERRIMPU : ENTRE DEUX INFINIS, LE ROËME	ΚΡΙΟΙ - ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΑΤΕΡΜΩΝ: ΜΕΤΑΞΥ ΔΥΟ ΑΠΕΙΡΩΝ, ΤΟ ΠΟΙΗΜΑ	ΑΓΚΥΝΑΡΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΥΣΟΥΛΑ	OXI	ΙΝΔΙΚΤΟΣ	2008	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	ÉTATS D'ÂME DE LA	ΨΥΧΙΚΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2008	ΑΘΗΝΑ

		PSYCHANALYSE	ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ					
DERRIDA JACQUES	OXI	SPÉCULER SUR "FREUD"	ΕΙΚΟΤΟΛΟΓΙΕΣ ΠΕΡΙ "ΦΡΟΪΝΤ"	ΝΑΣΟΥΛΗ ΒΙΚΤΩΡΙΑ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2008	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	-	Ε. HUSSERL: Η ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΕΡΑΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΦΥΣΙΚΗΣ	ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ ΡΩΞΑΝΗ Δ.	OXI	PRINCIPIA	2015	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	-	ΙΣΧΥΣ ΝΟΜΟΥ. ΤΟ "ΜΥΣΤΙΚΟ ΘΕΜΕΛΙΟ ΤΗΣ ΑΥΘΕΝΤΙΑΣ"	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2015	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	-	ΣΥΓΧΩΡΕΙΝ. ΤΟ ΑΣΥΓΧΩΡΗΤΟ ΚΑΙ ΤΟ ΑΠΑΡΑΓΡΑΠΤΟ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ANGELUS NOVUS	2017	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	-	"ΠΡΕΠΕΙ ΚΑΛΛΙΣΤΑ ΝΑ ΤΡΩΜΕ" Ή Ο ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΟΥ. ΜΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΜΕ ΤΟΝ JEAN-LUC NANCY	ΛΑΜΠΡΟΥ ΜΕΛΕΤΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2018	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	-	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΨΕΥΔΟΥΣ. ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ANGELUS NOVUS	2019	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES	OXI	DONNER LA MORT	ΘΑΝΑΤΟΝ ΔΙΔΟΝΑΙ	ΜΠΙΤΣΩΡΗΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΡΟΠΗ	2022	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
DERRIDA JACQUES, BENNINGTON GEOFFREY	NAI	DERRIDA	ΝΤΕΡΡΙΝΤΑ	ΛΑΜΠΡΟΠΟΥΛΟΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ, ΠΥΡΟΒΟΛΑΚΗΣ ΕΥΤΥΧΗΣ	NAI	ΝΗΣΟΣ	2019	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES, FOUCAULT MICHEL	NAI	COGITO ET L'HISTOIRE DE LA FOLIE	ΤΡΕΛΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΟΛΚΟΣ	1994	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES, ROUDINESCO ÉLISABETH	NAI		ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΥΡΙΟ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ	2005	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES, STIEGLER BERNANRD	NAI	ÉCHOGRAPHIES DE LA TÉLÉVISION	ΥΠΕΡΗΧΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗΣ. ΜΑΓΝΗΤΟΣΚΟΠΗΜΕΝΕΣ ΣΥΝΟΜΙΛΙΕΣ	ΑΚΤΥΠΗ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	1998	ΑΘΗΝΑ
DERRIDA JACQUES, VATTIMO GIANNI	NAI	LA RELIGION	Η ΘΡΗΣΚΕΙΑ	ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ ΛΕΥΤΕΡΗΣ, ΛΥΚΟΥΔΗΣ ΜΠΑΜΠΗΣ, ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΟΥ ΜΕΛΙΝΑ, ΦΑΡΑΚΛΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	NAI	ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ	2003	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	HISTOIRE DE LA FOLIE	Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΡΕΛΑΣ	ΑΜΠΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ ΦΡΑΓΚΙΣΚΗ	OXI	ΗΡΙΔΑΝΟΣ	1975	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	HISTOIRE DE LA SEXUALITÉ : LA VOLONTÉ DE SAVOIR	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΤΟΜΟΣ 1ΟΣ: Η ΔΙΨΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ	ΡΟΖΑΚΗ ΓΚΛΟΥΡΥ	OXI	ΡΑΠΠΑ	1982	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΓΙΑ ΤΗ ΛΑΪΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΑ	ΜΑΟΥΝΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	OXI	ΕΡΑΤΩ	1987	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	L'ARCHÉOLOGIE DU	Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΕΞΑΝΤΑΣ	1987	ΑΘΗΝΑ

		SAVOIR						
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΕΞΟΥΣΙΑ, ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ	ΣΑΡΙΚΑΣ ΖΗΣΗΣ	OXI	ΥΨΙΛΟΝ	1987	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΦΩΤΙΣΜΟΣ	ΡΟΖΑΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	OXI	ΕΡΑΣΜΟΣ	1988	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	HISTOIRE DE LA SEXUALITÉ : L' USAGE DES PLAISIRS	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ, ΤΟΜΟΣ 2ΟΣ: Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΛΛΥΣΕΩΝ	ΚΩΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΡΑΠΠΑ	1989	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	SURVEILLER ET PUNIR : NAISSANCE DE LA PRISON	ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ: Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ	ΧΑΤΖΗΔΗΜΟΥ ΚΑΙΤΗ, ΡΑΛΛΗ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ	ΝΑΙ	ΡΑΠΠΑ	1989	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	L'ORDRE DU DISCOURS	Η ΤΑΞΗ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ	ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΜΑΪΔΑΤΣΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	ΝΑΙ	ΗΡΙΔΑΝΟΣ	1990	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	Η ΜΙΚΡΟΦΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	ΤΡΟΥΛΙΝΟΥ ΛΙΛΑ	OXI	ΥΨΙΛΟΝ	1991	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	LES MOTS ET LES CHOSES	ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ: ΜΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΓΝΩΣΗ	1993	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	COGITO ET L'HISTOIRE DE LA FOLIE	ΤΡΕΛΑ ΚΑΙ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΟΛΚΟΣ	1998	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	CECI N'EST PAS UNE PIPE	ΑΥΤΟ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΙΠΑ	ΣΠΑΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	1998	
FOUCAULT MICHEL	OXI	LA PENSÉE DU DEHORS	Ο ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΞΩ. ΓΙΑ ΤΟΝ MAURICE BLANCHOT	ΣΠΑΝΟΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	1998	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	Ο ΜΕΓΑΛΟΣ ΕΓΚΛΕΙΣΜΟΣ - ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ ΤΗΣ ΟΜΑΔΑΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΦΥΛΑΚΕΣ	ΠΑΝΤΕΛΑΚΗΣ ΣΠΥΡΟΣ	OXI	ΜΑΥΡΗ ΛΙΣΤΑ	1999	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	IL FAUT DEFENDRE LA SOCIÉTÉ : COURS AU COLLÈGE DE FRANCE, 1976	ΓΙΑ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ	ΔΗΜΗΤΡΟΥΛΙΑ ΤΙΤΙΚΑ	OXI	ΨΥΧΟΓΙΟΣ	2002	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	MOI, PIERRE RIVIÈRE, AYANT ÉGORGÉ MA MÈRE, MA SŒUR ET MON FRÈRE...	ΕΓΩ Ο ΠΙΕΡ ΡΙΒΙΕΡ, ΠΟΥ ΕΣΦΑΞΑ ΤΗ ΜΗΤΕΡΑ ΜΟΥ, ΤΗΝ ΑΔΕΡΦΗ ΜΟΥ ΚΑΙ ΤΟΝ ΑΔΕΡΦΟ ΜΟΥ...: ΜΙΑ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΜΗΤΡΟΚΤΟΝΙΑΣ-ΑΔΕΛΦΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΟ 19ο ΑΙΩΝΑ	ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΓΙΑΝΝΗΣ	OXI	ΚΕΔΡΟΣ	2002	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΤΡΙΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ NIETZSCHE	ΓΚΙΝΟΣΑΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2003	Χ.Τ.
FOUCAULT MICHEL	OXI	HISTOIRE DE LA FOLIE À L'ÂGE CLASSIQUE	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΡΕΛΑΣ ΣΤΗΝ ΚΛΑΣΣΙΚΗ ΕΠΟΧΗ	ΜΠΟΥΡΛΑΚΗΣ ΠΑΡΙΣ	OXI	ΚΑΛΕΝΤΗΣ	2007	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΤΟ ΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΒΑΝΙΑΣ	2008	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

FOUCAULT MICHEL	OXI	LES ANORMAUX. COURS AU COLLÈGE DE FRANCE	ΟΙ ΜΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟΙ. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ 1974-1975	ΣΙΑΜΑΝΔΟΥΡΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	OXI	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙ Ο ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	2010	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	DITS ET ÉCRITS	ΕΠΙΛΟΓΗ ΑΠΟ ΤΑ DITS ET ÉCRITS	ΛΑΓΙΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ	OXI	ΣΤΙΓΜΗ	2011	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	SURVEILLER ET PUNIR : NAISSANCE DE LA PRISON	ΕΠΙΤΗΡΗΣΗ ΚΑΙ ΤΙΜΩΡΙΑ: Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΦΥΛΑΚΗΣ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2011	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	HISTOIRE DE LA SEXUALITÉ : LA VOLONTÉ DE SAVOIR	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ Ι. Η ΒΟΥΛΗΣΗ ΓΙΑ ΓΝΩΣΗ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2011	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	NAISSANCE DE LA CLINIQUE	Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΚΛΙΝΙΚΗΣ	ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ ΚΙΚΗ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2012	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΕΤΕΡΟΤΟΠΙΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2012	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	NAISSANCE DE LA BIOPOLITIQUE : COURS AU COLLÈGE DE FRANCE (1978-1979)	Η ΓΕΝΝΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΛΙΤΙΚΗΣ. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ (1978-1979)	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2012	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	Ο ΩΡΑΙΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	ΗΛΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΣ	OXI	ΑΓΡΑ	2013	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	CONSIDÉRATIONS SUR LE MARXISME, LA RHÉNOMÉNOLOGIE ET LE POUVOIR	ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΟΝ ΜΑΡΞΙΣΜΟ, ΤΗ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ	ΛΑΓΙΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ	OXI	FUTURA	2013	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	HISTOIRE DE LA SEXUALITÉ : L' USAGE DES PLAISIRS	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ 2. Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΗΔΟΝΩΝ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2013	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	HISTOIRE DE LA SEXUALITÉ, TOME 3 : LE SOUCI DE SOI	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ 3. Η ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΕΑΥΤΟΥ	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2013	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	SUBJECTIVITÉ ET VÉRITÉ - COURS AU COLLÈGE DE FRANCE 1980-1981	ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΛΗΘΕΙΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ (1980-1981)	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2015	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	Η ΤΙΜΩΡΗΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ: ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΣΤΟ ΚΟΛΛΕΓΙΟ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΑΣ (1972-1973)	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΟΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2016	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΣΤΗ ΦΥΛΑΚΗ ΑΤΤΙΚΑ. Ο ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΚΑΙ Η ΛΑΪΚΗ ΜΝΗΜΗ	ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	OXI	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ	2016	ΑΘΗΝΑ

FOUCAULT MICHEL	OXI	QU'EST-CE QUE LA CRITIQUE?	ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΚΡΙΤΙΚΗ;	ΛΑΓΙΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2016	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	INTRODUCTION A L' ANTHROPOLOGIE DE KANT	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΑΝΤ	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΟΣ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2017	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΦΥΛΑΚΗ// ΚΥΒΕΡΝΟΛΟΓΙΚΗ. ΔΥΟ ΚΕΙΜΕΝΑ	ΚΟΡΟΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ	OXI	ΑΚΥΒΕΡΝΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ	2017	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	Η ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2017	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΓΙΑΤΙ Η ΦΥΛΑΚΗ; ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΜΕΘΟΔΟΥ	ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2019	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	HISTOIRE DE LA SEXUALITÉ, TOME 4 : LES AVEUX DE LA CHAIR	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ 4. ΟΙ ΟΜΟΛΟΓΙΕΣ ΤΗΣ ΣΑΡΚΑΣ	ΛΑΓΙΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2019	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΑΜΦΙΣΒΗΤΗΣΗ, ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ, ΠΕΡΙΕΡΓΕΙΑ	ΧΑΤΖΗΠΙΕΡΑΣ ΜΑΡΚΟΣ, ΜΕΡΜΗΓΚΑ ΙΟΥΛΙΑ	ΝΑΙ	ΑΡΧΙΒΑΣΙΗΝ	2019	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	Η ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ - Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑ. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ ΣΤΑ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑ ΚΛΕΡΜΟΝ- ΦΕΡΑΝ (1964) ΚΑΙ ΒΕΝΣΕΝ (1969)	ΒΕΛΤΣΟΣ ΣΤΑΘΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2021	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ;	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2021	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	-	ΤΡΕΛΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	ΑΓΝΩΣΤΟΣ	OXI	ΕΠΑΝΟΙΚΕΙΟΠ ΟΙΗΣΗ	2022	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL	OXI	LES MOTS ET LES CHOSSES	ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΑ: ΜΙΑ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2022	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL, RAYMOND ARON	ΝΑΙ	-	ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ	ΚΑΤΣΙΜΙΤΣΗΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	OXI	ΕΥΡΑΣΙΑ	2013	ΑΘΗΝΑ
FOUCAULT MICHEL, RODINSON MAXIME	ΝΑΙ	-	ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΦΕΛΟ ΝΑ ΕΞΕΓΕΙΡΕΣΑΙ; ΚΕΙΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΡΑΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΙΣΛΑΜ	ΤΡΙΤΣΙΜΠΙΔΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	OXI	ΑΚΥΒΕΡΝΗΤΕΣ ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ	2022	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
KRISTEVA JULIA	OXI	LES SAMOURAÏS	ΣΑΜΟΥΡΑΪ	ΚΟΛΜΕΤ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	OXI	ΓΚΟΒΟΣΤΗΣ	1992	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	-	ΕΘΝΗ ΧΩΡΙΣ ΕΘΝΙΚΙΣΜΟ	ΓΕΩΡΓΙΑΣ ΚΩΣΤΑΣ	OXI	ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕ Σ ΕΚΔΟΣΕΙΣ	1997	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	POSSESSIONS	ΕΜΜΟΝΕΣ	ΔΛΑΚΟΥΡΗ ΠΗΝΕΛΟΠΗ, ΚΑΡΑΒΑΣΙΛΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	ΝΑΙ	ΠΑΤΑΚΗΣ	1997	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	LES NOUVELLES MALADIES DE L' ÂME	ΟΙ ΝΕΕΣ ΑΡΡΩΣΤΙΕΣ ΤΗΣ ΨΥΧΗΣ	ΧΑΤΖΗ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	OXI	ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ	1998	ΑΘΗΝΑ

KRISTEVA JULIA	OXI	SOLEIL NOIR : DÉPRESSION ET MÉLANCOLIE	ΜΑΥΡΟΣ ΗΛΙΟΣ. ΚΑΤΑΘΛΙΨΗ ΚΑΙ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΑ	ΑΛΟΥΠΗΣ ΠΑΝΟΣ	OXI	ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ	2000	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	-	ΣΤΗΝ ΑΡΧΗ ΗΤΑΝ Η ΑΓΑΠΗ. ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΙ ΠΙΣΤΗ	ΜΕΛΟΠΟΥΛΟΥ ΕΠΗ	OXI	ΑΓΡΑ	2003	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	MEURTRE À BYZANCE	ΦΟΝΙΚΟ ΣΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΟ	ΛΥΚΟΥΔΗΣ ΜΠΑΜΠΗΣ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2004	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	LE GÉNIE FÉMININ : HANNAH ARENDT	ΧΑΝΝΑ ΑΡΕΝΤ. Η ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΥΦΥΙΑ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΚΕΔΡΟΣ	2008	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	SENS ET NON-SENS DE LA RÉVOLTE : POUVOIRS ET LIMITES DE LA PSYCHANALYSE	ΝΟΗΜΑ ΚΑΙ ΜΗ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΕΞΕΓΕΡΣΗΣ. ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΟΡΙΑ ΤΗΣ ΨΥΧΑΝΑΛΥΣΗΣ	ΗΛΙΑΔΗΣ ΝΙΚΟΣ	OXI	SCRIPTA	2010	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	C'EST INCROYABLE BESOIN DE CROIRE	ΑΥΤΗ Η ΑΠΙΣΤΕΥΤΗ ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΠΙΣΤΗ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΤΖΕΝΗ	OXI	ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ	2011	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	ÉTRANGERS À NOUS- MÊMES	ΞΕΝΟΙ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΜΑΣ	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	SCRIPTA	2011	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA	OXI	HISTOIRES D'AMOUR	ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΑΓΑΠΗΣ. ΜΙΑ ΨΥΧΑΝΑΛΥΤΙΚΗ ΜΑΤΙΑ ΣΤΟΝ ΕΡΩΤΑ	ΜΠΕΤΖΕΛΟΣ ΤΑΣΟΣ	OXI	ΚΕΔΡΟΣ	2012	ΑΘΗΝΑ
KRISTEVA JULIA, CATHÉRINE CLÉMENT	NAI	LE FEMININ ET LE SACRE	ΤΟ ΘΗΛΥ ΚΑΙ ΤΟ ΙΕΡΟ	ΚΟΡΚΑ ΑΡΧΟΝΤΗ	OXI	ΨΥΧΟΓΙΟΣ	2001	ΑΘΗΝΑ
ΛÉVINAS EMMANUEL	OXI	TOTALITÉ ET INFINI; ESSAI SUR L' EXTREMIORITÉ	ΟΛΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΑΠΕΙΡΟ. ΔΟΚΙΜΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΤΗΤΑ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΕΞΑΝΤΑΣ	1989	ΑΘΗΝΑ
ΛÉVINAS EMMANUEL	OXI	DE L' EXISTENCE À L'EXISTANT	ΑΠΟ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΗ ΣΤΟ ΥΠΑΡΧΟΝ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΙΝΔΙΚΤΟΣ	1996	ΑΘΗΝΑ
ΛÉVINAS EMMANUEL	OXI	QUATRES LECTURES TALMUDIQUES	ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΤΑΛΜΟΥΔΙΚΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ	ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ ΣΤΑΥΡΟΣ	OXI	ΠΟΛΙΣ	2004	ΑΘΗΝΑ
ΛÉVINAS EMMANUEL	OXI	LIBERTÉ ET COMMANDEMENT	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΑΙ ΕΝΤΟΛΗ	ΠΑΓΚΑΛΟΣ ΜΙΧΑΛΗΣ	OXI	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙ Ο ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	2007	ΑΘΗΝΑ
ΛÉVINAS EMMANUEL	OXI	ÉTHIQUE ET INFINI	ΗΘΙΚΗ ΚΑΙ ΑΠΕΙΡΟ. ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΜΕ ΤΟΝ ΦΙΛΙΠ ΝΕΜΟ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΙΝΔΙΚΤΟΣ	2007	ΑΘΗΝΑ
ΛÉVINAS EMMANUEL	OXI	-	ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΤΟΥ ΧΙΤΛΕΡΙΣΜΟΥ	ΚΑΛΑΜΑΡΑΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	OXI	ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΚΗ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ	2013	ΑΘΗΝΑ
ΛÉVINAS EMMANUEL	OXI	PAUL CELAN, DE L'ÊTRE À L'AUTRE	ΠΑΟΥΛ ΤΣΕΛΑΝ, ΑΠΌ ΤΟ ΕΊΝΑΙ ΣΤΟ ΆΛΛΟ	ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ ΘΩΜΑΣ	OXI	ΣΑΙΕΠΗΡΙΚΟΣ	2020	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙ ΚΗ
LYOTARD JEAN-FRANÇOIS	OXI	LA PHÉNOMENOLOGIE	ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ	ΡΑΛΛΗ ΙΟΥΛΙΕΤΤΑ, ΧΑΤΖΗΔΗΜΟΥ ΚΑΙΤΗ	NAI	ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΗ	1985	ΑΘΗΝΑ
LYOTARD JEAN-FRANÇOIS	OXI	SIGNÉ MARLAUX	ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΓΡΑΦΗ ΜΑΡΛΩ	ΒΑΡΩΝ-ΒΑΣΑΡ ΟΝΤΕΤ	OXI	ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ	1998	ΑΘΗΝΑ
LYOTARD JEAN-FRANÇOIS	OXI	LA CONDITION	Η ΜΕΤΑΜΟΝΤΕΡΝΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΓΝΩΣΗ	2008	ΑΘΗΝΑ

		POSTMODERNE						
LYOTARD JEAN-FRANÇOIS	OXI	-	Ο ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ ΚΑΙ Ο ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΣ. ΕΝΑΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΜΕ ΤΟΝ ΖΑΝ ΦΡΑΝΣΟΥΑ ΛΥΟΤΑΡ	ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ	OXI	PRINCIPIA	2012	ΑΘΗΝΑ
LYOTARD JEAN-FRANÇOIS	OXI	POURQUOI PHILOSOPHER?	ΓΙΑΤΙ ΝΑ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΜΕ;	ΓΑΡΕΦΗ-ΠΑΤΕΡΑΚΗ ΜΗΝΑ	OXI	VESTA	2014	ΑΘΗΝΑ
LYOTARD JEAN-FRANÇOIS	OXI	-	ΤΟ ΑΠΑΝΘΡΩΠΟ. ΚΟΥΒΕΝΤΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΡΟΝΟ	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2019	ΑΘΗΝΑ
LYOTARD JEAN-FRANÇOIS	OXI	-	ΓΙΑΤΙ ΦΙΛΟΣΟΦΟΥΜΕ;	ΓΑΡΕΦΗ-ΠΑΤΕΡΑΚΗ ΜΗΝΑ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2020	ΑΘΗΝΑ
MERLEAU-PONTY MAURICE	OXI	-	ΠΡΟΟΙΜΙΟ ΣΤΗΝ "ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ"	ΚΑΛΛΙΑΣ ΦΩΤΗΣ	OXI	ΕΡΑΣΜΟΣ	1977	ΑΘΗΝΑ
MERLEAU-PONTY MAURICE	OXI	LES AVENTURES DE LA DIALECTIQUE	ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΗΣ ΔΙΑΛΕΚΤΙΚΗΣ	ΛΥΚΟΥΔΗΣ ΜΠΑΜΠΗΣ	OXI	ΥΨΙΛΟΝ	1984	ΑΘΗΝΑ
MERLEAU-PONTY MAURICE	OXI	HUMANISME ET TERREUR	ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΜΟΚΡΑΤΙΑ	ΛΥΚΟΥΔΗΣ ΜΠΑΜΠΗΣ	OXI	ΕΞΑΝΤΑΣ	1988	ΑΘΗΝΑ
MERLEAU-PONTY MAURICE	OXI	LA PROSE DU MONDE	Η ΠΡΟΖΑ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ	ΚΑΛΛΙΑΣ ΦΩΤΗΣ, ΚΑΛΛΙΑ ΜΑΡΙΑ	ΝΑΙ	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙ Ο ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	1990	ΑΘΗΝΑ
MERLEAU-PONTY MAURICE	OXI	L'ŒIL ET L'ESPRIT; SENS ET NON-SENS	Η ΑΜΦΙΒΟΛΙΑ ΤΟΥ ΣΕΖΑΝ. ΤΟ ΜΑΤΙ ΚΑΙ ΤΟ ΠΝΕΥΜΑ	ΜΟΥΡΙΚΗ ΑΛΕΚΑ	OXI	ΝΕΦΕΛΗ	1991	ΑΘΗΝΑ
MERLEAU-PONTY MAURICE	OXI	ÉLOGE DE LA PHILOSOPHIE	ΕΓΚΟΜΙΟ ΤΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΔΟΚΙΜΙΑ	ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ ΚΙΚΗ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2005	ΑΘΗΝΑ
MERLEAU-PONTY MAURICE	OXI	SIGNES	ΣΗΜΕΙΑ	ΦΑΡΑΚΛΑΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙ Ο ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	2005	ΑΘΗΝΑ
MERLEAU-PONTY MAURICE	OXI	RHÉNOMÉNOLOGIE DE LA PERCEPTION	ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΑΝΤΙΛΗΨΗΣ	ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ ΚΙΚΗ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2016	ΑΘΗΝΑ
NANCY JEAN-LUC	OXI	-	Η ΑΛΗΘΕΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ	ΙΑΚΩΒΟΥ ΒΙΚΥ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2017	ΑΘΗΝΑ
NANCY JEAN-LUC	OXI	L'INTRUS	Ο ΠΑΡΕΙΣΑΚΤΟΣ	ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΟΣ	OXI	ΡΕΤΙΤΕΣ MAISONS	2020	ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
RANCIÈRE JACQUES	OXI	LE MAÎTRE IGNORANT : CINQ LEÇONS SUR L'ÉMANCIPATION INTELLECTUELLE	Ο ΑΔΑΗΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ. ΠΕΝΤΕ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗΣ	ΜΠΟΥΝΑΝΟΥ ΔΑΦΝΗ	OXI	ΝΗΣΟΣ	2008	ΑΘΗΝΑ
RANCIÈRE JACQUES	OXI	LA HAINE DE LA DÉMOCRATIE	ΤΟ ΜΙΣΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΣΗ	ΙΑΚΩΒΟΥ ΒΙΚΥ	OXI	ΠΕΔΙΟ	2010	ΑΘΗΝΑ
RANCIÈRE JACQUES	OXI	LE PARTAGE DU SENSIBLE : ESTHÉTIQUE ET POLITIQUE	Ο ΜΕΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΑΙΣΘΗΤΟΥ. ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ	ΠΑΡΑΔΕΛΛΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ	OXI	ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ	2012	ΑΘΗΝΑ

RANCIÈRE JACQUES	OXI	LE SPECTATEUR ÉMANCIPÉ	Ο ΧΕΙΡΑΦΕΤΗΜΕΝΟΣ ΘΕΑΤΗΣ	ΚΙΟΥΠΚΙΟΛΗΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2015	ΑΘΗΝΑ
RANCIÈRE JACQUES	OXI	-	ΕΝΑΣ ΚΑΦΕΣ ΜΕ ΤΟΝ ΖΑΚ ΡΑΝΣΙΕΡ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	ΣΧΙΣΜΕΝΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΚΤΕΝΑΣ ΓΙΑΝΝΗΣ	ΝΑΙ	ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ	2017	ΑΘΗΝΑ
RANCIÈRE JACQUES	OXI	MALAISE DANS L'ESTHÉTIQUE	ΔΥΣΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ	ΣΥΜΕΩΝΙΔΗΣ ΘΩΜΑΣ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2018	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	LA FONCTION NARRATIVE	Η ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ	ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΓΓΕΛΗΣ	OXI	ΚΑΡΔΑΜΙΤΣΑ	1990	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	ESSAIS D'HERMÉNEUTIQUE	ΔΟΚΙΜΙΑ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ	ΜΟΥΡΙΚΗ ΑΛΕΚΑ	OXI	ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ	1990	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	LA MÉTAPHORE VIVE	Η ΖΩΝΤΑΝΗ ΜΕΤΑΦΟΡΑ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΚΡΙΤΙΚΗ	1998	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	-	ΛΟΓΟΣ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΟ	ΠΑΝΤΑΖΑΡΑ ΜΑΛΒΙΝΑ	OXI	ΑΡΜΟΣ	2002	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	LE MAL : UN DÉFI À LA PHILOSOPHIE ET À LA THÉOLOGIE	ΤΟ ΚΑΚΟ. ΜΙΑ ΠΡΟΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΤΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ ΚΑΙ ΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΠΟΛΙΣ	2005	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	SOI-MÊME COMME UN AUTRE	Ο ΙΔΙΟΣ Ο ΕΑΥΤΟΣ ΩΣ ΑΛΛΟΣ	ΙΑΚΩΒΟΥ ΒΙΚΥ	OXI	ΠΟΛΙΣ	2008	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	-	ΠΕΡΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑΣ	ΡΟΖΑΝΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ	OXI	ΕΡΑΣΜΟΣ	2008	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	SUR LA TRADUCTION	ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ	ΑΥΓΟΥΣΤΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	OXI	ΠΑΤΑΚΗΣ	2010	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	LA MÉMOIRE, L'HISTOIRE, L'OUBLI	Η ΜΝΗΜΗ, Η ΙΣΤΟΡΙΑ, Η ΛΗΘΗ	ΚΟΜΝΗΝΟΣ ΞΕΝΟΦΩΝ	OXI	ΙΝΔΙΚΤΟΣ	2013	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL	OXI	-	Η ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ. THE AQUINAS LECTURE (1984)	ΓΟΥΛΑ ΚΑΤΕΡΙΝΑ, ΑΡΜΕΝΗΣ ΓΙΩΡΓΟΣ	ΝΑΙ	ΕΠΕΚΕΙΝΑ	2021	ΤΡΙΚΑΛΑ
RICŒUR PAUL	OXI	AMOUR ET JUSTICE	ΑΓΑΠΗ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ	ΚΑΨΑΜΠΕΛΗ ΚΙΚΗ	OXI	ΕΚΚΡΕΜΕΣ	2010	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL, CHANGEUX JEAN-PIERRE	ΝΑΙ	LA NATURE ET LA REGLE : CE QUI NOUS FAIT PENSER	Η ΦΥΣΗ ΚΑΙ Ο ΚΑΝΟΝΑΣ. ΑΦΟΡΜΕΣ ΓΙΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟ	ΛΑΚΚΑ ΛΑΟΚΡΑΤΙΑ	OXI	ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗ	2001	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL, LA CORQUE ANDRÉ	ΝΑΙ	PENSER LA BIBLE	ΑΣ ΣΚΕΦΤΟΥΜΕ ΤΗ ΒΙΒΛΟ	ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΣΙΑΤΙΤΣΑΣ ΦΩΤΗΣ	ΝΑΙ	ΑΡΤΟΣ ΖΩΗΣ	2005	ΑΘΗΝΑ
RICŒUR PAUL, ΚΑΣΤΟΡΙΑΔΗΣ ΚΟΡΝΗΛΙΟΣ	ΝΑΙ	DIALOGUE SUR L'HISTOIRE ET L'IMAGINAIRE SOCIAL	ΔΙΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΦΑΝΤΑΣΙΑΚΟ	ΣΙΑΜΑΝΔΟΥΡΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ	OXI	ΕΡΜΑ	2018	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	-	ΕΧΟΥΜΕ ΔΙΚΙΟ ΝΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΟΥΜΕ	ΚΟΝΔΥΛΗΣ ΦΩΝΤΑΣ	OXI	ΑΡΣΕΝΙΔΗ	1980	ΑΘΗΝΑ

SARTRE JEAN-PAUL	OXI	-	ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ Α+Β. ΔΟΚΙΜΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΟΥ ΣΤΟΧΑΣΜΟΥ	ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ	OXI	ΑΡΣΕΝΙΔΗ	1980	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	ESQUISSE D'UNE THÉORIE DES ÉMOTIONS	Η ΘΕΩΡΙΑ ΤΩΝ ΣΥΓΚΙΝΗΣΕΩΝ	ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ	OXI	ΑΡΣΕΝΙΔΗ	1980	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	QUESTIONS DE METHODE	ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΥ	ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΛΟΥΚΑΣ	OXI	ΕΞΑΝΤΑΣ	1988	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	SAINT GENET, COMÉDIEN ET MARTYR	ΑΓΙΟΣ ΖΕΝΕ. ΚΩΜΩΔΟΣ ΚΑΙ ΜΑΡΤΥΡΑΣ	ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΛΟΥΚΑΣ	OXI	ΕΞΑΝΤΑΣ	1990	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	PLAIDOYER POUR LES INTELLECTUELS	ΥΠΕΡ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΩΝ ΣΥΝΗΓΟΡΙΑ	ΕΛΕΦΑΝΤΗΣ ΑΓΓΕΛΟΣ	OXI	Ο ΠΟΛΙΤΗΣ	1994	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	BAUDELAIRE	ΜΠΩΝΤΛΑΙΡ	ΦΩΚΑΣ ΝΙΚΟΣ	OXI	ΟΛΚΟΣ	1995	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	-	ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΝΟΟΥΜΕΝΟΙ	ΚΑΛΚΑΝΗ ΕΛΕΝΗ	OXI	ΔΑΜΙΑΝΟΣ	2003	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	LES MOTS	ΟΙ ΛΕΞΕΙΣ	ΤΣΟΛΑΚΕΛΛΗ ΕΙΡΗΝΗ	OXI	ΑΓΡΑ	2003	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	QU'EST-CE QUE LA LITTÉRATURE?	ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ;	ΤΣΕΛΕΝΤΗ ΕΥΓΕΝΙΑ	OXI	ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ	2006	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	L' ÊTRE ET LE NÉANT : ESSAI D'ONTOLOGIE RHÉNOMÉNOLOGIQU E	ΤΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΙ ΤΟ ΜΗΔΕΝ	ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗΣ ΚΩΣΤΗΣ	OXI	ΠΑΠΑΖΗΣΗ	2007	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	REFLEXIONS SUR LA QUESTION JUIVE	ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ ΓΙΑ ΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟ ΖΗΤΗΜΑ Η ΥΠΕΡΒΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΕΓΩ.	ΣΑΜΑΡΤΖΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ	OXI	ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙ Ο ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	2009	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	LA TRANSCENDANCE DE L'EGO	ΣΧΕΔΙΑΣΜΑ ΜΙΑΣ ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ	ΖΗΡΑΣ ΑΛΕΞΗΣ	OXI	ΑΡΜΟΣ	2013	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	QU'EST-CE QUE LA SUBJECTIVITÉ?	ΤΙ ΕΙΝΑΙ Η ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΙΚΟΤΗΤΑ;	ΠΑΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ	OXI	ΠΛΕΘΡΟΝ	2014	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	L'ÉXISTENTIALISME EST UN HUMANISME	Ο ΥΠΑΡΞΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ	ΧΑΤΖΗΜΩΥΣΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ	OXI	ΔΩΜΑ	2020	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	L'ÉXISTENTIALISME EST UN HUMANISME	Ο ΥΠΑΡΞΙΣΜΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΝΑΣ ΑΝΘΡΩΠΙΣΜΟΣ	ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ ΚΩΣΤΑΣ	OXI	ΑΡΣΕΝΙΔΗ	Χ.Χ.	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL	OXI	L'IMAGINAIRE	ΤΟ ΦΑΝΤΑΣΤΙΚΟ. ΦΑΙΝΟΜΕΝΟΛΟΓΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ	ΧΟΥΡΜΟΥΖΙΟΣ ΑΙΜΙΛΙΟΣ	OXI	ΑΡΣΕΝΙΔΗ	Χ.Χ.	ΑΘΗΝΑ
SARTRE JEAN-PAUL, MARCUSE HERBERT, FANON FRANTZ, BLACK	ΝΑΙ	-	ΣΥΓΧΡΟΝΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ. Η ΝΕΑ ΑΡΙΣΤΕΡΑ	ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΣ Ν.	OXI	ΑΡΣΕΝΙΔΗ	1980	ΑΘΗΝΑ

POWER, LAING R.D., GUEVARA CHE								
-----------------------------------	--	--	--	--	--	--	--	--

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην ελληνική βιβλιογορά παρατηρείται γενικώς μια θετική υποδοχή για τα έργα των Γάλλων φιλοσόφων. Αυτή η τάση θα μπορούσε να δικαιολογηθεί από τις μακροχρόνιες πολιτισμικές και πνευματικές σχέσεις μεταξύ Γαλλίας και Ελλάδας. Στόχος της έρευνας είναι να προσδιορίσει τη θέση της γαλλικής φιλοσοφικής σκέψης στην Ελλάδα κατά τη χρονική περίοδο 1975-2022. Αποδελτιώθηκαν τα έργα δεκαπέντε σύγχρονων Γάλλων φιλοσόφων που έχουν μεταφραστεί και εκδοθεί στα ελληνικά (περίπου 250 τίτλοι), τα οποία μελετήθηκαν και σχολιάστηκαν βάσει μιας σειράς κριτηρίων (ανά συγγραφέα, ανά μεταφραστή, ανά εκδοτικό οίκο). Επιπλέον, εξετάστηκαν πιθανές παράμετροι που επηρεάζουν το πρόγραμμα των εκδοτικών οίκων και τις προτιμήσεις του ελληνικού κοινού και καθορίζουν την επιλογή έργων και συγγραφέων προς μετάφραση και έκδοση στην ελληνική γλώσσα.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ:

σύγχρονη γαλλική φιλοσοφία, φιλοσοφικό δοκίμιο, μετάφραση ανθρωπιστικών επιστημών, μεταφραστής/μεταφράστρια, εκδοτικοί οίκοι, ελληνική βιβλιογορά

RÉSUMÉ

Le marché grec du livre a généralement accueilli favorablement les ouvrages des philosophes français. Cette tendance pourrait être justifiée par les liens culturels et intellectuels de longue date entre la France et la Grèce. L'objectif de cette recherche est de déterminer la place de la pensée philosophique française en Grèce au cours de la période 1975-2022. Les œuvres de quinze philosophes français contemporains traduits et publiés en grec (environ 250 titres) ont été examinés et commentés en fonction d'une série de critères (par auteur, par traducteur, par maison d'édition). En outre, des paramètres éventuels qui influencent le programme des maisons d'édition et les préférences du public grec et déterminent la sélection des œuvres et des auteurs à traduire et à publier en grec ont été examinés.

MOTS CLÉS

Philosophie française contemporaine, essai philosophique, traduction de sciences humaines,
traducteur/traductrice, maisons d'édition, marché grec du livre